
Strategisten sopimusten seurantaraportti 2019

Toimialojen strategisten sopimusten seurantaraportit sisältävät toimielinten kaupunginhallitukseen sekä kaupunginvaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuman 31.12.2019 sekä tiedoksiannettavat tunnusluvut.

Sisällysluettelo

Kj-toimiala

- Toimialan strateginen sopimus
- Liite 1: Keskustan kehittäminen
- Liite 2: Tiedepuisto
- Liite 3: Smart and Wise
- Aluepelastuslautakunta

Hyvinvointitoimiala

Sivistystoimiala

Kaupunkiympäristötoimiala

Vapaa-aikatoimiala

Linjaukset ja alatavoitteet kaupungin strategissa ohjelmissa

KAUPUNGINHALLITUS

KONSERNIHALLINTO

KAUPUNGINHALLITUKSEN OMARAHOITUSOSUUDET

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunginjohtaja Minna Arve

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Työttömyys aleni Turussa hyvällä vauhdilla vuoden 2019 aikana. Varsinkin pitkäaikaistyöttömyys aleni merkittävästi, jolla on suuri vaikutus kunnan maksuosuuksiin, kuten esimerkiksi kunnan maksamaan työmarkkinatuen kuntaosuuteen, joka toteutui 2 milj. euroa pienempänä kuin vuotta aiemmin ja 1 milj. euroa pienempänä kuin talousarviossa oli varauduttu. Turussa kehitys oli selvästi parasta kuudesta suurimmasta kaupungista.

Joulukuussa oli kaikkiaan 10 888 työtöntä turkulaista, joka on 552 työtöntä vähemmän verrattuna vuoden 2018 joulukuun tilanteeseen. Turun työttömyydessä laskua oli vuoden aikana 5 prosenttia, kun koko maassa kasvua oli 0,5 prosenttia ja maakunnassa kasvua 0,4 %. Turun työttömyys väheni siis vuodessa huomattavasti paremmin verrattuna maakunnan ja koko maan muutokseen. Nuoria työttömiä oli joulukuussa 1 345, kun vuonna 2018 joulukuussa luku oli 1 432 (laskua vuodessa 6 %). Pitkäaikaistyöttömiä oli joulukuussa 2 741, joka on 686 henkilöä vähemmän verrattuna vuoden 2018 joulukuuhun (laskua vuodessa 20 % ja kahdessa vuodessa 38 %).

Nuorten työttömien osuus kaikista työttömistä oli joulukuussa 12,4 % ja pitkäaikaistyöttömien osuus oli 25,2 %. Nuorten kohdalla suhteellinen osuus laski 0,2 %-yksikköä 2018 joulukuun tilanteeseen verrattuna, pitkäaikaistyöttömien kohdalla suhteellisen osuus kaikista työttömistä laski 4,8 %-yksikköä.

Lentoliikenteen matkustajamäärät kasvoivat vuoden 2019 aikana peräti 22,6 prosenttia edellisvuodesta. Kansainvälisen liikenteen liikennemäärät kasvoivat 31,3 prosenttia.

Kaupunginjohtajan toimialan oman organisaation osalta merkittävimmät toimintaympäristön muutokset olivat Työterveyshuollon osittainen yhtiöittäminen vuoden 2019 alusta alkaen sekä Tilapalvelukeskuksessa toteutettu organisaatio-uudistus, joka astui voimaan 1.4.2019.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Kaupunginhallituksen määrärahoista säästyi 15,3 milj. euroa. Suurimmat yksittäiset säästöt syntyivät edelleen kohdistettavista määrärahoista (4,7 milj. euroa), IT-palveluista (säästö 3,5 milj. euroa), konsernihallinnon ryhmistä (säästö 3,8 milj. euroa) ja Työllisyyspalvelukeskuksesta (säästö 2,6 milj. euroa).

Edelleen kohdistettavien määrärahojen osalta nettomenojen alitusta tuli varausmäärärahoista (-1,4 milj. euroa) ja Kaarean ja Turun seudun työterveystalo Oy:n osakkeiden myyntituloista (2 milj. euroa), joita ei oltu huomioitu talousarviossa. IT-palveluiden osalta säästöä syntyi puhopalvelujen uudistuksesta aiheutuneista vaikutuksista, koneen elinkaarivaihtojen viivästyisestä ja projekteista, jotka eivät kaikilta osin edenneet suunnitellussa aikataulussa. Konsernihallinnon ryhmässä säästöä syntyi henkilöstökustannuksissa, jotka aiheutuivat mm. keskitetyn asiakaspalvelupisteen aloituksen siirtymisestä vuodelle 2020 sekä asiantuntijapalveluiden ostojen alittamisena, joka noudatti osavuositarkastuksen yhteydessä päätettyä hankintojen rajoittamista.

Työllisyyspalvelukeskuksen osalta merkittävin talousarvion alitus tuli työmarkkinatuen kuntaosuusmaksussa, jossa talousarvio alittui 1,0 milj. eurolla. Tulopuolella valtiontukia tuli ennakoitua enemmän palkkatukeen ja kuntouttavaan työtöimintaan, jonka määräää lisättiin.

Kaupunginhallituksen omarahoitusosuuksissa talousarvio alittui 0,2 milj. eurolla eläkemaksujen toteuduttua ennakoitua pienempinä.

Toiminnallisissa tavoitteissa tavoitteiden mittarit toteutuivat pääosin. Kärkihankkeiden ja hallinnon uudistamisen osalta suunnitelmat eivät toteutuneet kokonaisuudessaan, mutta hankkeet jatkuvat vuoden 2020 aikana. Kaupunkikehitystä tukevan joukkoliikennejärjestelmän ja sen kehittämisen osalta päätöksenteko siirtyi, mutta selvitys taloudellisista vaikutuksista valmistui syksyllä.

Kj toimiala

Kaupungin kiinteän omaisuuden hallinnan osalta ei päästy tavoitteeseen, sillä korjausinvestoinnit eivät kattaneet pois-toja. Infran suunnitelluista korjausvelkaa alentavista hankkeista osa siirtyi vuodelle 2020. Lisäksi suunnitelluista tilojen peruskorjauskohteista mm. Hannunniitun koulun korjaustyö siirtyi vuodelle 2020 ja Ruiskatu 8 korjaustyöt pääsivät alkamaan vasta lokakuussa 2019. Pienet korjaukset listalla jäi käyttämättä 2,9 milj. euroa mm. erilaisista puuttuvista selvityksistä johtuen. Katedralskolanin liikuntasalin peruskorjaus valmistuu tammikuussa 2020.

Kaupungin yhteisissä toiminnoissa, omaisuuden hallinta (kh), toimintakate eli nettotulot ylittyivät 10,5 milj. euroa. Myyntivoittojen osuus kasvoi 8,4 milj. euroa talousarviosta. Ennakoitua suurempi ylitys aiheutui pääosin vuoden lopulla toteutuneista tonttien lunastuksista ja tilaomaisuuden myyntivoitoista. Maankäyttösopimustulojen osuus kasvoi 2,6 milj. euroa, mikä aiheutui sopimuskorvausten ennakoitua nopeammasta maksuaikataulusta. Toimintakulujen osuus kasvoi 0,6 milj. euroa, josta yleisten alueiden (kadut, puistot) pilaantuneiden maiden puhdistuskulujen osuus oli merkittävin.

Kaupungin yhteisissä toiminnoissa, omaisuuden hallinnan luovutustulot kasvoivat 4,8 milj. euroa talousarviosta, mikä muodostui maanmyyntitulojen, rakennusomaisuuden ja osakkeiden myyntitulojen kasvusta. Rahoitusosuudet kasvoivat 1,5 milj. euroa. Investointimenojen osuus alittui talousarviosta 32,3 milj. euroa. Kaupunkiympäristön infrainvestointimeno alittuivat 20,5 milj. euroa, merkittävimmät siirtyneet infrakohteet olivat Kappatori, Logomon silta ja Pyhän Marina tien jatke yht. 11,4 milj. euroa. Toimitilarakennuttamisen investointimeno alittuivat 12,2 milj. euroa, joista suurimmat yksittäiset poikkeamat määrärahan käytössä oli Tommilan päiväkodin uudisrakentamisen siirtyminen alkamaan vuonna 2020 ja Viinamäen päiväkotijohde -hanke, joka viivästyi alkuperäisestä aikataulusta.

Lausekkeet	Toimenpideselvitys
Sillankorvan korvaavien tilojen tarveselvitys ja hankesuunnitelma	Sillankorvan korvaavien tilojen tarveselvitys hyväksytty kaupunkikehitysjaostossa 2.9.2019 § 58. Hankesuunnitteluvaihe on käynnissä.
Selvitys kiinteistösiirtosyhtiön perustamisesta	Selvityksen valmistelu tapahtuu vuoden 2020 keväällä.
Väestöennusteeseen perustuva suunnittelumalli sivistystoimialan (perusopetus ja varhaiskasvatus) määrärahojen vuosisuunnittelun pohjaksi	Kaupungin omaan väestöennusteeseen perustuva suunnittelumalli määrärahojen pohjaksi otettu käyttöön perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.

Talousarvion toteutuminen (kv)

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutokset	Toteuma 2019	Poikkeama
---------------------------	---------	-------------------	-----------------	-------------------	--------------	-----------

Kaupunginhallitus

Toimintatulot	173 414	-5 304		178 718	185 138	6 421
Valmistus omaan käyttöön					80	80
Toimintamenot	232 783	-388		232 395	223 493	8 902
Toimintakate	-59 369	-5 692		-53 677	-38 274	15 403

Investointiosa (1.000 €)

Kaupunginhallitus

Investointimeno	11 063	47 700		58 763	53 193	5 570
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					2 406	2 406
NETTO	-11 063	-47 700		-58 763	-50 787	7 976

Kj toimiala

Kaupungin yhteiset toiminnot (kv)

Käyttötalousosa (1.000 €)	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutok- set	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutok- sin	To- teuma 2019	Poik- keama
Kaupungin yhteiset toiminnot							
Toimintatulot	21 146	21 200	1 824		23 024	34 120	11 096
Valmistus omaan käyttöön						39	39
Toimintamenot	213	900	3 990		4 890	5 526	-637
Toimintakate	20 933	20 300	-2 166		18 134	28 633	10 499

Investointiosa (1.000 €)

Kaupungin yhteiset toiminnot

Investointimenot	63 637	80 532	10 249		90 781	58 443	32 337
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	126					1 451	1 451
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	19 886	23 700	2 248		25 948	30 778	4 830
NETTO	-43 625	-56 832	-8 001		-64 833	-26 214	38 619

Määrärahat palvelualueittain (kh)

Palvelu- tai tulosalue €	TA 2019 muutoksin	TA 2019 muutoksin	TA 2019 muutoksin	2019 toteutunut	Poikkeama
	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate	Toimintakate	Toimintakate
Kaupunginhallitus	178 717 812	232 394 787	-53 676 975	-38 354 271	15 322 704
Yhteiset	4 756 216	24 817 551	-20 061 335	-19 995 045	66 289
Hallintoryhmä	535 000	9 658 896	-9 123 896	-7 582 420	1 541 476
Talous- ja strategiaryhmä	8 260 096	15 711 314	-7 451 218	-5 302 487	2 148 731
Kaupunkikehitysryhmä	0	3 210 548	-3 210 548	-3 001 665	208 883
Hankkeet ja projektit	821 878	3 576 756	-2 754 878	-2 479 502	275 375
Edelleen kohdistettavat määrärahat	0	17 364 108	-17 364 108	-12 652 889	4 711 219
Sote-valmistelu	0	9 629	-9 629	7 558	17 187
IT-palvelut	20 126 084	24 520 184	-4 394 100	-989 098	3 405 002
Henkilöstöasiain palvelukeskus	722 000	790 726	-68 726	18 183	86 909
Matkailun palvelukeskus (nettoyksikkö)	502 690	3 717 646	-3 214 956	-3 220 079	-5 124
Työterveyshuollon palvelut	5 304 204	4 834 221	469 983	103 351	-366 632
Työllisyyspalvelukeskus	4 488 726	39 568 583	-35 079 857	-32 448 029	2 631 827
Tilapalvelukeskus	133 200 918	84 559 580	48 641 338	49 187 853	546 515
Ruokapalvelut - toiminta	0	55 047	-55 047	0	55 047

Sidotut investoinnit (kh)

	TA muutoksin 2019	Toteutunut 2019	Poikkeama
A - Investointihankkeet	58 762 900	53 192 745	-5 570 155
AB - Uus- ja laajennusinvestoinnit	6 522 500	2 907 364	-3 615 136

Kj toimiala

ABA - Aineettomat oikeudet	2 540 000	892 950	-1 647 050
ABB - Muut pitkävaikutteiset menot	3 982 500	2 014 414	-1 968 086
AC - Korvaus- ja ylläpitoinvestoinnit	959 900	267 390	-692 510
ACA - Aineettomat oikeudet	959 900	267 390	-692 510
AD - Muut pysyvien vastaavien hankinnat	580 500	0	-580 500
ADA - Koneet ja kalusto	580 500		-580 500
AE - Sijoitukset	50 700 000	50 017 991	-682 009
AEA - Osakkeet ja osuudet	50 700 000	50 017 991	-682 009

Konserniyhtiöiden toteuttamat taseen ulkopuoliset kohteet ja vuokrahankkeiden toteuttaminen

Konserniyhtiöiden toteuttamat taseen ulkopuoliset kohteet	Kustannusarvio	Hyväksytty kustannusarvio muutoksiin	Valmistusvuositavoite	Vaihe, toteutunut 31.12.2019
Yli-Maarian monitoimitalo	24 440 000	24 440 000	2019	Vastaanotettu joulukuun 2018, takuu-aika 5 v.
Tallimäen kentän päiväkotitoimitalo	5 011 000	5 011 000	2019	Vuokrasopimus alkanut 1.8.2019
Kastun (Raunistulan) päiväkotitoimitalo	4 367 000	4 367 000	2019	Vuokrasopimus alkanut 1.1.2019
Sofiankadun päiväkotitoimitalo	4 989 600	4 989 600	2021	Hanke etenee suunnitellusti
Tehostetun palveluasumisen yksiköt				
Vaihe 1 Kulkurinvalssi, Kuralankatu 2	17 417 000	17 417 000	2019	Vuokrasopimus alkanut 1.8.2019
Vaihe 2 Vuokkokoti, Murkionkatu 10	23 053 000	23 053 000	2019	Vuokrasopimus alkanut 1.9.2019
Konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen	Vuosi-vuokra	Hyväksytty vuosi-vuokra muutoksiin	Valmistusvuositavoite	Vaihe, toteutunut 31.12.2019
Ruiskatu 8, päiväkotitoimitalo	190 800	-	-	Kohteen toteutuksesta luovuttu.

Kaupunginhallituksen omarahoitusosuudet (kv)

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksiin	Toteuma 2019	Poikkeama
---------------------------	---------	-------------------	-----------------	--------------------	--------------	-----------

Kaupunginhallitus, omarahoitusosuudet

Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	18 914			18 914	18 758	156
Toimintakate	-18 914			-18 914	-18 758	156

Kaupunginhallituksen omarahoitusosuudet kohteittain (kh)

Palvelu- tai tulosalue (€)	TA 2019 muutoksiin	TA 2019 muutoksiin	TA 2019 muutoksiin	2019 toteutunut	Poikkeama
	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate	Toimintakate	Toimintakate

Kj toimiala

Kaupunginhallitus, omarahoitussuudet	0	18 914 380	-18 914 380	-18 757 985	156 395
KH/Kaupungin omarah.osuus alpen menoista	0	13 654 218	-13 654 218	-13 758 179	-103 961
KH/Maaseutuelinkeinoasiat,omarah.os.(Kp)	0	22 000	-22 000	-22 389	-389
KH/UBC	0	280 000	-280 000	-280 000	0
KH/Eläkkeet	0	4 958 162	-4 958 162	-4 697 417	260 745

Työvoiman käyttö (kv)

Henkilötyövuodet ja kustannukset (1000 €)

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA muutoksin 2019	Toteutunut 2019
Henkilötyövuodet	544,3	591,3*	534,7	600,7	596,2
Palkat ja palkkiot	31 467	35 487	34 155	37 523	35 406

Lisätiedot / selitys poikkeamalle:

Vasta loppuvuoteen sijoittuneet rekrytoinnit näkyvät vuoden 2019 työvoiman käytössä niin henkilötyövuosien kuin palkkojen ja palkkioiden osalta alituksena.

*Velkaneuvonnan palveluiden siirtymisen 1.1.2019 valtiolle sekä työterveyshuollon osittaisen yhtiöittämisen 1.1.2019 vaikutuksen eliminoimisen jälkeen TP 2018 yhteensä 566,1 HTV.

Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet, Konsernihallinto	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 2019*
Tilat yhteensä (m ²)	6 953	7 900	7 900	6 821
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	6 953	7 900	7 900	6 821
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	1 344 938	1 756 310	1 756 310	1 687 253

Lisätietoja: * toteuma 2019 tilanteesta 14.12.2019

Vuonna 2019 Puutarhakatu 14 kerrokset 4 ja 5 hyvinvointitoimialan vuokrauksessa, yhteensä 840 m².

Puhelinvaihte luopui Puolalankatu 5 tiloista loppuvuodesta 2019

Selitys poikkeamalle:

Käytössä olevat tilat ja alueet, Palvelukeskukset	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 2019*
Tilat yhteensä (m ²)	15 651	15 046	15 046	15 369
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	15 651	15 046	15 046	15 369
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	1 917 060	2 018 326	2 018 326	2 077 749

Selitys poikkeamalle: * toteuma 2019 tilanteesta 14.12.2019

Työterveydelle tuli Hämeenkatu 10 lisätilaa 400 m² ja Tilapalvelukeskus muutti satamaan kokonaisuudessaan.

Kj toimiala

Strategiset tavoitteet (kv)

Kärkihanke 1: Keskustan kehittäminen	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.2 Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään laajalla yhteistyöllä Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.1			
	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Arviointikriteeri 2019:	Visiotyö valmis		Toimintasuunnitelman toteuttaminen	Etenee suunnitelman mukaisesti, mutta ennakoidusta aikataulusta osittain jäljessä.
<p>Tavoitteen kuvaus: Keskustan kehittämisen kärkihankkeen tavoitteena on kaupunkikeskustan elinvoiman ja ympärivuotisen vetovoiman vahvistaminen.</p> <p>Kärkihankkeen tavoitteena on tuottaa pitkän aikavälin visio keskustan kehittämiseksi, määrittellä ja toimeenpanna tarvittavat toimenpiteet lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin kehittämiseksi sekä luoda keskustan kehittämisen toimintamalli yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.</p> <p>Kärkihankkeen toimintasuunnitelma vuodelle 2019 tulee Konsernihallinnon strategisen sopimuksen liitteeksi. Toimintasuunnitelma sisältää keskeiset toimenpiteet ja mittarit kärkihankkeen etenemisen seurantaan. Toimintasuunnitelma laaditaan kaupunginhallituksen hyväksytyä kärkihanke-esityksen. Kärkihankkeen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Toteutussuunnitelman mukaisten hankkeiden ja toimenpiteiden resursointi päästiin aloittamaan suunnitelman hyväksynnän (maaliskuu 2019) jälkeen, hieman hitaammassa aikataulussa kuin vuoden 2019 toimintasuunnitelmaa laadittaessa ennakoitiin. Kaikki vuodelle 2019 suunnitellut toimenpiteet saatiin kuitenkin liikkeelle, ja yhteistyö niin kaupunkiorganisaation sisällä kuin ulkoisten sidosryhmien kanssa on ollut tiivistä.</p>				

Kärkihanke 2: Turun kampus ja tiedepuisto	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.1 Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.3, 3.3.7, 3.3.10			
	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Arviointikriteeri 2019:	Masterplan valmis ja toteutus käynnistetty		Toimintasuunnitelman toteuttaminen	Toteutunut osittain
<p>Tavoitteen kuvaus: Kampus - Tiedepuistolla toteutetaan uutta kaupunkirakennetta, joka toimii samalla innovaatioalustana maankäytön, asumisen, palveluiden, liikenteen ja elinkeinojen kehittämiseksi. Kehittämiskokonaisuus kytkee seudullisesti merkittävät MALPE-hankkeet; Tunnin Juna, Liikenne on palvelu (MaaS) ja sujuvat matkaketjut, Last Mile Service, asemanseutujen kehittämishankkeet sekä muiden Kampusalueiden kehittämishankkeet.</p> <p>Kärkihankkeen toimintasuunnitelma vuodelle 2019 tulee Konsernihallinnon strategisen sopimuksen liitteeksi. Toimintasuunnitelma sisältää keskeiset toimenpiteet ja mittarit kärkihankkeen etenemisen seurantaan. Toimintasuunnitelma laaditaan kaupunginhallituksen hyväksytyä kärkihanke-esityksen. Kärkihankkeen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Toimintasuunnitelman toteuttaminen aloitettu niillä resursseilla, jotka 2019 budjettiin on kulloisellekin painopisteelle ja toimialalle allokoitu.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Hankejohtaja siirtyi uusiin tehtäviin perehtymisvaiheen / toimintasuunnitelman laatimisen jälkeen 11/2019. Hanke tarvitsee lisäresurssointia. Tiedepuiston kokonaisuuden rakentuminen jatkuu vahvana.</p>				

Kärkihanke 3: Smart and Wise Turku	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki Strateginen linjaus: 3.2.3 Muut toteutettavat linjaukset: -			
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019

Kj toimiala

	Hankesuunnitelu		Toimintasuunnitelman toteuttaminen	Osa painopiste-alueista suunnitelman mukaisesti ja osassa jättämää. Budjetista käytetty 80% eli linjassa tuotosten kanssa.	
--	-----------------	--	------------------------------------	--	--

Tavoitteen kuvaus: Smart and Wise Turku-kärkihankkeen tarkoituksena on auttaa Turun kaupunkia varautumaan ilmastomuutoksen ja kaupungistumisen haasteisiin sekä parantaa toiminnan tuottavuutta hyödyntämällä digitalisaatiota ja sen tuottamaa dataa.

Kaupunki tekee laaja-alaista yhteistyötä ja innovatiivisia kokeiluja alueen korkeakoulujen, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa ja luo samalla uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja kasvatamme Turun kansainvälistä kiinnostavuutta.

Hankkeella on kuusi painopistealuetta: 1) hiilineutraalius ja resurssiviisaus, 2) asiakkuuksien ja palvelujen hallinta, 3) turvallisuus, 4) kaupunkisuunnittelu, 5) liikenne ja liikkuminen ja 6) syrjäytymisen ehkäiseminen. Painopistealueet hyödyntävät yhteisiä kyvykkyksiä, joita ovat alustatalouden toimintamalli sekä tiedon hyödyntämisen toimintamalli.

Kärkihankkeen toimintasuunnitelma vuodelle 2020 tulee Konsernihallinnon strategisen sopimuksen liitteeksi. Toimintasuunnitelma sisältää keskeiset toimenpiteet ja mittarit kärkihankkeen etenemisen seurantaan. Toimintasuunnitelma laaditaan kaupunginhallituksen hyväksyttyä kärkihankke-esityksen. Kärkihankkeen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus.

Selitys poikkeamalle: Tietojohtamisen ja tietopalveluiden kehitys on jäänyt pahiten jälkeen tavoitteista tiimin purkauduttua, uudelleen käynnistys meneillään. Asiakkuuksien ja palveluiden hallinnassa on ollut yleisesti hitautta saada toimenpiteitä käyntiin. Turvallisuuden painopistealueella ICT-valvontajärjestelmän kilpailutus epäonnistui ja aiheutti viiveen.

Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029 (kv 11.6.2018 § 142)	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029 Muut toteutettavat linjaukset: -			
	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Arviointikriteeri 2019:		Ilmastosuunnitelman hyväksyntä (kv), EU-rekisteröinti, ja käynnistys	Ilmastosuunnitelman toteuttaminen	Suunnitelman mukaisesti

Tavoitteen kuvaus: Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029. Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029 on valmisteltu Euroopan Unionin yhteisen mallin (SECAP, Sustainable Energy and Climate Action Plan) mukaisesti ja se sisältää ilmastopolitiikan toimintalinjat ja välitavoitteet vuosille 2021, 2025 ja 2029. Suunnitelma käsittää sekä ilmastomuutoksen hillinnän että sopeutumisen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi suunnitelman yksimielisesti 11.6.2018 ja päätti, että suunnitelma on huomioitava ohjaavasti toimialojen ja konserniyhteisöjen toiminnan ja talouden suunnittelussa ja toteutuksessa vuosittain. Päämääränä on toteuttaa yhdessä kaupunki-strategian asettama tavoite hiilineutraalista kaupunkialueesta 2029 sekä vahvistaa Turun asemaa ilmastoratkaisujen kansainvälisenä edelläkävijänä. Suunnitelma sisältää myös perustelut, miksi ja miten hiilineutraaliuden tavoite saavutetaan.

Selitys poikkeamalle:

Historian museo	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava Turku Strateginen linjaus: 3.1.5 Turkuä kehitetään merkittävänä matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.6, 2.3.7			
	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Arviointikriteeri 2019:			Tarkennetun toimintasuunnitelman toteuttaminen	Suunnitelman mukaan

Kj toimiala

Tavoitteen kuvaus: Turun kaupunginvaltuusto päätti 18.4.2017 § 63 Turun kaupungin Suomen itsenäisyyden juhluvuoden juhlapäätöksestä ja juhluvuoden toteuttamisesta. Juhlapäätöskokonaisuuden yhtenä osana päätettiin toteuttaa Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvuoden kunniaksi historian museo Turkuun. Päätöksen mukaisesti valtion kanssa käynnistetään asiaa koskeva neuvottelu, museon hankesuunnitelman valmistelu ja vuoden 2018 talousarvioon ja taloussuunnitelmaan vuosille 2018-2020 varattiin tarvittavat määrärahat hankkeen suunnitelman toteuttamiseksi.

Historian museo Turkuun -hankkeen jakaantuu ajallisesti kolmeen perättäiseen vaiheeseen, joista ensimmäinen, esiselvitysvaihe on päätynyt kaupunginvaltuuston juhlapäätöksen myötä. Vuoden 2018 alussa alkanut toinen vaihe keskittyy jatkovalmisteluun ja suunnitteluvaiheeseen, ja kolmas viimeinen vaihe konkreettiseen toteutukseen. Hanke jakaantuu tila-projektiin sekä konseptin ja sisältöjen suunnittelun projektiin, joiden molempien osalta tehdään Historian museon esiselvitykseen pohjautuva tarkennettu toimintasuunnitelma.

Selitys poikkeamalle:

Hallintopalveluiden uudistaminen	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva Turku Strateginen linjaus: 3.2.2 Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.6			
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
	Hankkeen toteutuksen käynnistyminen	Toimintasuunnitelman toteuttaminen	Toimintasuunnitelman toteuttaminen	Toteutunut osittain
Tavoitteen kuvaus: Mikäli sote-uudistus toteutuu lakiluonnoksissa esitetystä aikataulusta, tulee kaupungilla olemaan 2021 alusta lukien vain kolme toimialaa; sivistys, vapaa-aika ja kaupunkiympäristö. Tätä muutosta silmällä pitäen on tarkoituksenmukaista arvioida hallintopalveluiden tuottaminen ja organisointi koko kaupungin näkökulmasta. Uudistuksen toimintasuunnitelmassa hallintopalveluiden palvelukuvausten ja esitys organisaatiosta tulisi olla valmiina 31.12.2019.				
Selitys poikkeamalle: Hallintopalveluiden kehittäminen on syksyn 2019 aikana tullut osaksi johtamisjärjestelmän uudistamista. Johtamisjärjestelmän uudistamisen liittyen tullaan konsernihallinto uudelleenorganisoimaan. Organisoinnin yhtenä osa-alueena muodostetaan yhteiset palvelut jotka käsittävät JHS:n määrittelyn mukaiset hallinnon prosessit. Esitys organisoinnista tulee valmistumaan kevään 2020 aikana.				

Linnakaupunki/satama	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.1 Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.5, 3.1.3, 3.1.5, 3.3.3, 3.3.5, 3.3.7, 3.3.10			
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
	Hankkeen toteutuksen käynnistyminen		Kehittämissuunnitelman toteuttaminen ja kantasatama-alueiden esiselvitys	Etenee suunnitelman mukaan
Tavoitteen kuvaus: Linnakaupungin osayleiskaavan mukainen kaupunkirakenteen muutos etenee ja kokonaisuudessa on eri vaiheissa (esiselvitys, suunnittelu ja toteutus) olevia alueita. Kaupunki mahdollistaa infrainvestoineilla asuntojen ja palveluiden rakentamisen alueelle. Tavoitteena on turvata keskustamaisen kaupunkirakenteen laajentuminen kohti merta.				
Linnakaupungin kokonaisuuteen liittyvän kantasatama-alueen kehittämisen esiselvityksen laadinta ja toimenpidesuunnitelman laadinta 2019 aikana. Satama-alueiden esiselvityksellä varmistetaan alueella toimivien yritysten toimintaedellytykset sekä tuetaan merellisen kaupunginosan syntymistä. Merkittävässä asemassa tulee olemaan alueen logistiikka ja liikkumiskysymykset.				
Selitys poikkeamalle:				

Blue Industry Park	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava kaupunki Strateginen linjaus: 3.1.3 Elinkeinoelämän kilpailuetua kasvatetaan vahvistamalla Turun logistista asemaa ja logistiikkapalveluja
---------------------------	---

Kj toimiala

	Muut toteutettavat linjaukset: -				
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutuminen 31.12.2019	
	Hankkeen toteutuksen käynnistyminen		Toimintasuunnitelman toteuttaminen	Eteneminen viivästy	
<p>Tavoitteen kuvaus: Blue Industry Parkista (BIP) tavoitellaan Euroopan mittakaavassa johtavaa meri- ja valmistavan teollisuuden tuotanto- ja innovaatiokeskittymää. Sen tehtävänä on vastata Turun seudun meri- ja valmistavan teknologiateollisuuden kasvutarpeisiin ja edistää alan tulevaisuuden kilpailukykyä. Elomatic Oy toteutti suunnittelutyön Turku Science Park Oy:n toimeksiannosta syksyn 2017 aikana. Vuonna 2019 hankkeen toteutus etenee suunnitellusti ja rakennustyöt alkavat suunnitellusti.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Toteutuksessa on siirrytty kehitysyritysmallista tonttituotantomalliin. Telakan investointiohjelman toteutusta on tuettu suunnitellun mukaisesti.</p>					

Turun Ratapiha-hankkeen toteuttaminen	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava kaupunki Strateginen linjaus: 3.3.2 Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään laajalla yhteistyöllä Muut toteutettavat linjaukset: -				
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutuminen 31.12.2019	
			Hankeeseen liittyvän kehitysvaiheen kumppanuussopimuksen edistäminen	Toteutunut kaavoituksen valmistelun osalta	
<p>Tavoitteen kuvaus: Turun ratapihahankkeen tavoitteena on toteuttaa osaltaan keskustavisiota. Hankkeen sisältönä on luoda ratapiha-alueelle kaupunkikehityskonsepti, jossa huipputeknologia ja palveludesign yhdistyvät synnyttämään mitavan elämys ja tapahtumakeskittymän.</p> <p>Kaupunginhallitus on käynnistänyt hankkeen kehitysvaiheen 2017 kumppanuussopimuksella. Sopimuksella on sovittu kehitysvaiheen tehtävistä sekä alueen kaavoituksen edistämisestä. Sopimukseen kirjattuna tavoitteena on saada asemakaavamuutos kaupunginvaltuuston käsittelyyn viimeistään vuoden 2019 loppuun mennessä.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Asemakaavoituksen osalta tavoite toteutunut mutta asemakaavaa ei ole saatu käsittelyyn. Ratapiha-alueen raiteiston suunnittelu on kesken. Raiteiston suunnittelu Väyläviraston vastuulla.</p>					

Kaupunkikehitystä tukeva joukkoliikennejärjestelmä ja sen kehittäminen	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.7 Ympäristön kannalta kestävä ja turvallista liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.1, 3.3.2, 3.3.4				
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
			Päätösten mukainen eteneminen	Ei päätöstä	
<p>Tavoitteen kuvaus: Korkealaatuisella joukkoliikenteellä voidaan tukea Turun ja seudun pitkäjänteistä kehittämistä joukkoliikenteeseen tukeutuen. Kaupunkikehityshankkeena toteutettavan raitiotie- tai superbussiratkaisun tarkoituksena on kehittää kokonaisvaltaisesti ja kustannustehokkaasti kaupunkirakennetta, liikennejärjestelmää sekä alueen vetovoimaa ja houkuttelevuutta. Suunniteltujen reittien varrella on paljon maankäytön kehittämispotentiaalia. Turun Tiedepuiston ja keskustan kehittämisen kärkihankkeet sijoittuvat reittien varrelle.</p> <p>Mikäli kaupunginvaltuustossa päätetään vuonna 2018 käynnistää toteutusvaihe, niin mm. asemakaavanmuutosten ja toteutussuunnitelmien laadinnan jälkeen rakentaminen voisi alkaa nopeimmillaan noin vuonna 2021.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Päätösesitys tausta-aineistoinen julkaistiin helmikuussa 2019. Asia poistettiin kaupunginhallituksen 23.4.2019 esityslistalta taloudellisia vaikutuksia koskevan selvityksen laatimisen vuoksi. Selvitys julkaistiin lokaussa 2019.</p>					

Kj toimiala

Ammatillisen koulutuksen kampus	Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.2.6 Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammattikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä Muut toteutettavat linjaukset: -			
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Ammatillisen koulutuksen toimipisteverkko tiivistetään soveltuvin osin uudisrakennuksena toteutettavaan kampukseen.			Tilatarveselvityksen laatiminen	Tilatarveselvitys hyväksytty KH 27.5.2019
Tavoitteen kuvaus: Ammatillisen koulutuksen toimipisteverkon kehittämiseksi selvitetään toimintojen keskittämistä kahteen toimipisteeseen Kupittaa/Itäharjulle ja Peltolaan. Sijoittuminen Kupittaa/Itäharjulle edellyttää uudisrakennushanketta, josta tullaan laatimaan tarveselvitys ja hankesuunnitelma. Myöhemmässä vaiheessa otettaisiin käsittelyyn Peltolan ammatti-instituutin ja Juhannuskukkulun ratkaisut.				
Selitys poikkeamalle:				

Lähiöohjelman täytäntöönpano	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.10 Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristöllä ja palveluilla Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1, 2.3.1, 1.3.4, 2.3.5			
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
			Toimintasuunnitelman laatiminen	Lähiöohjelman täytäntöönpano siirretty osaksi syrjäytymisen ehkäisyn ja sosiaalisesti kestävä kaupunkikehityksen toimenpideohjelmaksi.
Tavoitteen kuvaus: Asuinalueiden kehittämistä toteutetaan laaja-alaisen yhteistyöverkoston kanssa, joille aluetiimi luo pohjan. Alueiden kehittämisessä tunnistetaan alueiden vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat, joiden pohjalta kehittämistoimenpiteitä lähdetään suunnittelemaan ja toteuttamaan. Kehittämisen teho perustuu mittareihin, resurssointiin ja vaikuttavuuteen.				
<ol style="list-style-type: none"> Asuinalueiden hyvinvoinnin lisääminen ja alueellisen eriytymisen ennaltaehkäisy. Hyvinvointi perustuu aktiiviseen elämään, osallisuuden kokemukseen ja mahdollisuuksiin vaikuttaa sekä hyvin saavutettaviin palveluihin. Osallistavan budjetoinnin käyttöönotto. Osallistavalla budjetoinnilla luodaan asukkaille mahdollisuus itse vaikuttaa asuinalueensa kehittämiseen ja näin tukea yhteisöllisyyden tunteen vahvistumista sekä yksilön halua toimia osallisena. Lisätään monipuolisia ja ajanmukaisia asumisvaihtoehtoja. Kaupunkisuunnittelussa huomioidaan omistuspohjan, rakennuskannan ja asumismuotojen monimuotoisuus sekä ympäristön viihtyvyys, turvallisuus ja elävöittäminen. 				
Selitys poikkeamalle:				

Kansainvälinen koulu ja englanninkielinen varhaiskasvatus	Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.2.4 Kansainvälisyyden edellytykset turvataan tukemalla asukkaiden ja henkilöstön valmiuksia toimia kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa Muut toteutettavat linjaukset: -			
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019

Kj toimiala

Kansainvälisen koulun ja englanninkielisen varhaiskasvatustoiminnan kasvattaminen sekä sijoittuminen keskustan tuntumaan.			Hankesuunnitelman laatiminen	Tarjouspyyntö palveluhankinnasta tiloisiin 16.12.2019. Tarjousaika 31.1.2020 saakka.
---	--	--	------------------------------	--

Tavoitteen kuvaus: Kansainvälisen koulun toiminnalle ja englanninkieliselle varhaiskasvatukselle varmistetaan toimitilat keskustan tuntumasta ja mahdollistetaan toiminnan kasvattaminen tulevaisuudessa.

Selitys poikkeamalle: Kaupunginhallitus hyväksyi Kansainvälisen koulun ja englanninkielisen varhaiskasvatuksen tarveselvityksen kokouksessaan 18.06.2018. Päätöksen mukaan Turun kansainvälisen koulun koulutuspalvelu tiloisiin ja optiona englanninkielinen varhaiskasvatuspalvelu tiloisiin kilpailutetaan mukautettuna neuvottelumenettelyä. Päätöksestä johtuen hankesuunnitelmaa ei ole laadittu, vaan hankkeessa on edetty palvelun kilpailutuksen kautta.

Kiinteän omaisuuden arvon hallinta	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva turku Strateginen linjaus: 3.2.7 Tilojen käyttöä tehostetaan uudistamalla toimintamalleja Muut toteutettavat linjaukset:			
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Kaupungin Infran korjausinvestointitaso tulee vastata vähintään poistoja			100 %	72%
Kaupungin tilojen korjausinvestointitaso tulee vastata vähintään poistoja			100 %	67%

Tavoitteen kuvaus: Korjausvelan hallinta

Selitys poikkeamalle:

Kaupungin toimitilojen ja infran korjausinvestointitaso investointiohjelmissä ei kata poistoja. Investointien lisäksi toimitilojen ja infran kunnossapidossa tehdään korjausvelkaa alentavia toimenpiteitä.

Infran suunnitelluista korjausvelkaa alentavista hankkeista osa siirtyi vuodelle 2020.

Lisäksi suunnitelluista tilojen peruskorjauskohteista mm. Hannunniitun koulun korjaustyö siirtyi vuodelle 2020 ja Ruiskatu 8 korjaustyöt pääsivät alkamaan vasta lokakuussa 2019. Pienet korjaukset listalla jäi käyttämättä 2,9 milj. euroa mm. erilaisista puuttuvista selvityksistä johtuen. Katedralskolanin liikuntasalin peruskorjaus valmistuu tammikuussa 2020.

Strategiset tavoitteet (kh)

Toimialojen yhteiset tavoitteet: Hyvinvointi ja aktiivisuus

Terveiden elämäntapojen edistäminen	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.2, 2.3.1, 2.3.7			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Ylipainoisten lasten ja nuorten osuus				
- 4 vuotiaat	Lukujen saata- vuutta selvite- tään	-	osuus laskee	-
- 5 lk	Lukujen saata- vuutta selvite- tään	-	osuus laskee	-
- 8 lk	16,5 %	-	osuus laskee	16,8%

Kj toimiala

Turkulaisten koululaisten fyysinen toimintakyky (Move). Vertailu kansalliseen viitearvoon: 5 lk tytöt ja pojat. Tavoitearvot: Turku/Suomi, alin kolmannes.					
- 20 m viivajuoksu	tytöt 31/36 % pojat 38/39 %	tytöt 35/35 % pojat 40/41 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 37/39 % pojat 42/42 %	
- vauhditon viisiloikka	tytöt 34/32 % pojat 52/44 %	tytöt 36/31 % pojat 43/45 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 35/31 % pojat 47/44 %	
- ylävartalon kohotus	tytöt 32/40 % pojat 43/44 %	tytöt 34/40 % pojat 37/44 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 28/41 % pojat 34/43 %	
- Etunojapunnerrus	tytöt 30/22 % pojat 23/20 %	tytöt 24/21 % pojat 22/20 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 23/23 % pojat 20/20 %	
- Heitto-kiinniottoyhdistelmä	tytöt 40/38 % pojat 37/39 %	tytöt 36/37 % pojat 36/39 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 36/37 % pojat 44/40 %	
Hyton terveysasemilla asioineet DM 2-pysyväisdiagnoosin (tyypin 2 diabetes) omaavien turkulaisten määrä	9358 48,3 %	3910 47,4 %	Määrä laskee	50,4 %	
Terveytensä vähintään hyväksi kokevien turkulaisten osuus (turkulaiset vrs. kansallinen taso)	Kyselyä ei toteutettu 2017	Kyselyn tulokset keväällä 2019	Osuus kasvaa	64,4/66,8 %*	
Tavoitteen kuvaus: Tavoitteena turkulaisten perheiden kannustaminen terveiden elämäntapojen omaksumiseen. Toimenpitein lisätään lasten ja nuorten liikkumista ja aktiivisuutta sekä vähennetään ylipainoa.					
*Vertailuluku 2015:62/62 %					
Selitys poikkeamalle: Lasten ja nuorten elintapoihin pyritty vaikuttamaan mm. Liikkuva koulu- hankkeen toimin. Ylipainon kehitystä ei ole saatu kääntymään. Toimia tullaan tehostamaan Terveempää elämää –hankkeen kautta. Move-tulosten lihaskunto-osuuksissa on nähtävissä positiivista muutosta. Tilanne on kuitenkin ennallaan teknistä suoritusta ja rytmikkaa vaativissa mittauksissa, joissa suorituksen taitotaso vaikuttaa merkittävästi tulokseen. Erityisesti jatkossa tulee huolehtia riittävästä päivittäisestä syketasoa nostattavan liikunnan harjoittamisesta oppilaiden kestävyyskunnan parantamiseksi. Liikkuva koulu- hanke on päättynyt kesällä 2019. Harrastetoiminta jatkuu ja sitä kehitetään liikuntapalveluissa yhteistyössä sivistystoimialan ja seuratoimijoiden kanssa.					
2. tyypin diabeetikkojen määrä kasvaa.					

Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.3, 3.1.4				
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus % (ATH)					
- 20-54 –vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	Kyselyä ei toteutettu	Kyselyn tulokset keväällä 2019	laskee	11,7/9,8 % (*1)	
- 55-74 –vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	Kyselyä ei toteutettu	Kyselyn tulokset keväällä 2019	laskee	5,1/5,7 % (*2)	
- +75-vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	Kyselyä ei toteutettu	Kyselyn tulokset keväällä 2019	laskee	8,9/9,1 % (*3)	
Ei yhtään läheistä ystävää % oppilaista (Kouluterveyskysely 2015)					
- 8-9lk (turkulaiset vs. kansallinen ka)	8 % / 8,5 %	-	laskee	8,9/9,1 %	
- Lukion 1. ja 2. vuosikurssit (turkulaiset vs. kansallinen ka)	8,2 % / 7,2 %	-	laskee	7,3/7,9 %	
- Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	6,4 % / 7,4 %	-	laskee	9,0/8,3 %	

Kj toimiala

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % (Kouluterveyskysely 2017)					
-	8. ja 9. luokan oppilaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	6,3 % / 5,8 %	-	laskee	6,5/5,5 %
-	Lukion 1. ja 2. vuosikurssin oppilaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	1,0 % / 1,1 %	-	laskee	0,9/1,1 %

Tavoitteen kuvaus Lasten ja työikäisten yhteisöllisyyden lisääminen ja ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen mm. palveluohjauksen keinoin.

(*1) Vertailuluku 2015: 10,3/9,4%

(*2) Vertailuluku 2015: 11,6/ 7,3%

(*3) Vertailuluku 2015: 12,4/12,4%

Selitys poikkeamalle: Yksinäisyys ja kiusaaminen moniulotteisia ongelmia, joiden ehkäisy edellyttää jatkuvaa monitoimijasta yhteistyötä. Hyvinvointi on valittu perusopetuksen laatuteemaksi 2018-2020. Sis. mm. koulukohtaisia toimia, Koulu hyvinvointialustana –projektin sekä henkilöstön koulutusta. Lukioissa tehostettu sosiaalisen hyvinvoinnin tukemista.

Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömien aktiivointi (toimialojen yhteinen tavoite)	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava kaupunki Strateginen linjaus: 3.1.4 Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Nuorisotyöttömien osuus	11,98 %	12,52 %**	11,5 %	12,35 % (*1)
Työllisyysmäärärahan vaikutavuus				
Henkilöitä aktiivointi- ja työkyky-palveluiden piirissä	2043	4 990**	4000	2 178 (*2)
Kokonaisasiakasmäärä	2901	8 400**	7500	3 528 (*3)
Uusien asiakkaiden määrä	2221	5 625**	4500	2 439 (*4)
Työmarkkinatuen kuntaosuu- della olevien ohjaus aktiivointi- miin	1336	1375	1300	1 356
Aktiivointiaste *	70 %	55 %**	50 %	62 %

Tavoitteen kuvaus: Nuorisotyöttömien osuuden vähentäminen ja kunnan maksuosuuden vähentäminen toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden opiskelu ja toimintakyky.

*Asiakkuuden lopettamissyynä on: työllistetty, opiskeluun siirtynyt, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat, Kho-harjoittelussa olevat).

(*1) Nuorisotyöttömien osuus kasvaa aina joulukuussa, kun valmistuvat kirjautuvat työn hakijoiksi. Marraskuussa vastaava osuus oli 10,9 %. Nuorten työttömien määrä laski vuoden 2019 aikana vajaalla 100 henkilöllä eli -6 % (1432 -> 1345).

(*2) 2019 tavoitemääräksi jäänyt työllisyyskokeilun aikainen mittariluku. Vuonna 2019 aktiivointi- ja työkykypalveluiden piirissä oli 6 % enemmän henkilöitä, kuin vuonna 2017.

(*3) Vuoden 2019 asiakasmäärän tavoitteeksi on epähuomiossa jäänyt edellisen työllisyyskokeilun asiakasmäärän tavoiteluku, joka on epärealistinen). Vuoden 2019 asiakasluku (poikkileikkaus 12/19) on kuitenkin 21,6 % suurempi, kuin 2017 asiakasmäärä.

(*4) sama virhe on toistunut tavoiteluvun kohdalla, kuin edellä olevat kaksi mittaritietoa. Vuonna 2019 oli 10 % enemmän alkaneita asiakkuuksia verrattuna 2017, joka on tilanteeseen (v.2019) parempi vertailutieto.

Selitys poikkeamalle: Pitkäaikaistyöttömien työllisyyden vahvasta positiivisesta kehityksestä johtuen nuorisotyöttömien suhteellinen määrä kasvoi, vaikka nuorisotyöttömien määrä laski vuoteen 2017 verrattuna noin 200 henkilöllä eli -13 %. Ehdotus: Mittari nuorisotyöttömien osuus korvataan nuorten työttömien lukumäärällä.

Kj toimiala

Vanhemmuuden tuki	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 ja 2.1.2 Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Lastensuojelun piirissä olevien 0-17 v osuus ikäryhmästä	6,8 %	6,6 %	Osuus pysyy alle Kuusikkokuntien keskiarvon	6,0%
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen	Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Suunnitelma tehty mutta vaatii päivittämistä	Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Suunnitelma vuosille 2020-2023 on valmisteltu hyväksyttäväksi valtuustossa.
<p>Tavoitteen kuvaus: Vanhemmuutta tukemalla luodaan edellytyksiä perheiden itsenäiselle selviämiselle ja ehkäistään ongelmien kasautumista ja muuttumista vaikeammaksi. Perhe kokonaisuutena ja vanhemmuus huomioidaan kaikissa palveluiden järjestämisessä.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020-2023 on valmisteltu hyväksyttäväksi valtuustossa</p>				

Toimialan omat tavoitteet

Uuden toimintamallin luominen sote- ja maakuntauudistuksen jälkeiseen aikaan hyvinvoinnin edistämiseen, työllisyyteen ja kotouttamiseen	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.1.3 Luodaan parempia palveluita kehittämällä vaikuttavia asiakaskeskeisiä palveluprosesseja Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1. ja 3.1.4.			
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Toimintamallin luominen ja toimeenpano			Toimintasuunnitelman laatiminen ja toteutuksen käynnistäminen	Sote- ja maakuntauudistus ei toteutunut. Kaupungin toimintamallia valmistettiin, mutta ei otettu käyttöön.
<p>Tavoitteen kuvaus: Varaudutaan mahdollisen sote- ja maakuntauudistuksen jälkeiseen aikaan luomalla uusi toimintamalli hyvinvoinnin edistämiseen, työllisyyteen ja kotouttamiseen. Käynnistetään ja toteutetaan toimintamallin mukainen toiminta.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Sote- ja maakuntauudistus ei toteutunut. Valmistelua jatkettiin Rinteen ja Marinin hallitusohjelmien pohjalta. Työllisyyden kuntakokeilu pilotointia uudella yhteistyöllä.</p>				

Teknillisen alan korkeakoulutuksen ja vetovoiman vahvistaminen	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava Turku Strateginen linjaus: 3.1.6 Turun asemaa Suomen vetovoimaisimpana yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan Muut toteutettavat linjaukset:			
Arviointikriteeri 2019:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
			Toimintasuunnitelman laatiminen ja toteutuksen käynnistäminen	Etenee suunnitellusti.
<p>Tavoitteen kuvaus: Tavoitetta toteutetaan Teknologiaakampus Turku -sopimuksen mukaisesti turkulaisten korkeakoulujen, Turun kaupungin ja ScParkin yhteistoimintana.</p> <p>Teknologiaakampus Turku toteuttaa yhteiset infrastruktuurit tekniikan koulutuksen ja tutkimuksen tueksi ja optimoi opetusyhteistyön oppilaitosten välillä kaikilla koulutusasteilla. Ylläpidetään yhteistä tutkimusstrategiaa, joka huomioi laajasti alueen teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystarpeita. Neljäs sopimuksen painopiste on tekniikan alan koulutuksen vetovoiman vahvistaminen.</p>				

Kj toimiala

Koulutuksen vetovoimaa vahvistetaan Turun kaupungin (SITO) vetovastuulla Turussa ja koko Lounais-Suomessa toteutettavan STEAM –toiminnan puitteissa. STEAM Turku tarjoaa perusopetuksen ja toisen asteen yhdistävän tiede- ja teknologiapolun, jonka kautta eri-ikäisille lapsille ja nuorille aukeaa laaja mahdollisuus oppia tieteitä ja teknologiaa, erikoistua tekniikan eri alojen jatko-opiskeluun ja työharjoitteluun.

Turun yliopiston laajennettujen DI -koulutusvastuiden mukaiset uudet kone- ja materiaalitekniikan DI -ohjelmat käynnistyvät syksyllä 2020 ja ensimmäiset professorirekrytoinnit toteutuvat 2020 alussa. Turun kaupunki on lahjoittanut kaksi viisivuotista (2020-2024) professuuria uusiin DI -ohjelmiin.

Selitys poikkeamalle:

Tutkimus- ja kehitysinfrastruktuurin vahvistaminen	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava Turku Strateginen linjaus: 3.1.1 Turun alueen kilpailukykyyn ja työllisyyden kasvua vauhditetaan alueellisia elinkeino- ja innovaatiopalveluja uudistamalla Muut toteutettavat linjaukset:			
	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Arviointikriteeri 2019:			Toimintasuunnitelman laatiminen ja toteutuksen käynnistäminen	Etenee suunnitellusti
Tavoitteen kuvaus: T&K-infrastruktuureja vahvistetaan ja niiden yhteiskäyttöä edistetään Teknologiakampus Turku -sopimuksen mukaisesti. TurkuAMK:n uudet tekniikan laboratoriot käynnistyvät Kupittaalla uuden AMK-Kampuksen valmistuessa 2020. Turkulaisten yliopistojen osaomistus Koneteknologiakeskus Turku Oy:ssä on toteutettu ja KTK Oy:stä muodostuu jatkossa keskeinen Turun tekniikan T&K-toiminnan ydin. Yhtiön asemaa konetekniikan tieteellisen tason tutkimuslaitoksena ja -ympäristönä vahvistetaan yhteistyössä Turun yliopiston kanssa. Teknologiakampuksen korkeakoulujen ja Turun kaupungin yhteistyönä 2020 aikana valmistellaan Euroopan johtavan soveltavan tutkimuksen organisaation, saksalaisen Fraunhofer -säätiön mahdollista sijoittumista Turkuun.				
Selitys poikkeamalle:				

Positiivisen rakennemuutoksen tukeminen / teollisuuden sijoittumisen helpottaminen	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava Turku Strateginen linjaus: 3.1.2 Yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan uudistamalla Turun kaupungin tarjoamia yrityspalveluja Muut toteutettavat linjaukset:			
	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 30.12.2019
Arviointikriteeri 2019:			Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Etenee suunnitellusti.
Tavoitteen kuvaus: Tarjotaan yrityksille positiiviseen rakennemuutokseen liittyviä palveluita Turun kaupungin asiantuntijaryhmän kautta. Näitä palveluita ovat. mm. liikkumiseen, asumiseen, viestintään ja vetovoimaan, tilastotietoon, osaamisen varmistamiseen, kaavoitukseen, päivähoitoon tai kouluihin liittyvät asiat.				
Selitys poikkeamalle:				

Turun logistisen aseman vahvistaminen	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava Turku Strateginen linjaus: 3.1.3 Elinkeinoelämän kilpailuetua kasvatetaan vahvistamalla Turun logistista asemaa ja logistiikkapalveluja Muut toteutettavat linjaukset:			
	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 30.12.2019
Arviointikriteeri 2019:			Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Etenee suunnitellusti.
Tavoitteen kuvaus: Logistista asemaa vahvistetaan seuraavilla toimenpiteillä: Tunnin juna- hankkeen edistäminen, Turun ja Tukholman yhteyksien vahvistaminen sekä Turun roolin vahvistaminen Pohjoisella kasvuvyöhykkeellä. Hankkeet etenevät toimintasuunnitelman mukaisesti.				
Selitys poikkeamalle:				

Kj toimiala

Strategiset hankkeet (kh)

Hanke	Aika- taulu	Bud- jetti	Hyöty- tavoite	Yleinen tilanne- kuva	Tilanneyhteenveto
Uusien työ- ja tilankäyttökonspektien kehittäminen					Byråbo tilahankkeen tarveselvitys on valmistunut ja hyväksytty kaupunginhallituksessa 1.10. Projektiryhmä jatkaa työympäristökehittämiseen tähtäävää työskentelyä 6 osaprojektin muodossa. Tilahankkeen hanke suunnittelu käynnistyy helmikuussa 2020. Muiden tilatyypin konseptien suunnittelua on myös käynnistetty Tilapalvelukeskuksessa ja työ jatkuu vuoden 2020 aikana.
Työllisyyden edistämisen toimintamallin kehittäminen					Hankkeen projektit edenneet suunnitellusti.
Turun kaupungin hallinnon kehittämishanke					Hallintopalveluiden kehittäminen on syksyn 2019 aikana tullut osaksi johtamisjärjestelmän uudistamista. Johtamisjärjestelmän uudistamisen liittyen tullaan konsernihallinto uudelleenorganisoimaan. Organisoinnin yhtenä osa-alueena muodostetaan yhteiset palvelut jotka käsittävät JHS:n määrittelyn mukaiset hallinnon prosessit. Esitys organisoinnista tulee valmistumaan kevään 2020 aikana.
Toiminnan ja talouden ohjauksen kehittäminen (SAP)					Toiminnanohjausjärjestelmän (SAP) uudistamishanke käynnistyy täysipainoisesti vuonna 2020. Hanketta valmisteltiin vuoden 2019 ajan talous-, strategia- ja kehittäminen, hankinta- ja IT-yksiköissä ja siitä päätettiin Turun kaupunginhallituksessa 20.1.2020.
Tietohallintostrategian toimeenpano					Hanke eteni suunnitellusti vuoden 2019 aikana ja erilliset projektit saatiin toteutettua pääsääntöisesti aikataulussa.
Pohjoinen kasvuvyöhyke (PKV)					Hanke on käynnissä ja etenee suunnitellusti.
DiPaKe 2018-2019					Suomi.fi-viestien osalta Turussa on otettu aikalisä ja odotettu kansallisen ratkaisun etenemistä vakaampaan suuntaan. Suomi.fi-maksujen osalta käyttö laajenee kaupungin sisällä. Digitaalisen kaavoituksen osalta odotetaan taustajärjestelmien valmistumista, jotta tiedot voidaan tuoda turku.fi:hin kattavasti. Lisäksi palvelukartan rakentaminen jatkuu alkusyksyn jälkeen tammikuussa, kun rajapinta- ja sopimuskytymykset on ratkottu ja tarvittavat resurssit vapautuvat muista asiakkuuksista. Työntekijän tuloprosessia on syksyn aikana leanattu suoraviivaisemmaksi ja paneuduttu teknisiin ratkaisuvaihtoehtoihin.
Asiakirjahallinnan kokonaisuuden kehittäminen					Hanke raportoidaan projektitasolla. Sähköinen säilyttäminen-projekti ei ole edennyt, koska Asianhallinnan resurssit ovat kiinni muiden toimialojen prosessien digitalisointiprojekteissa. Näissä projekteissa on tehty vaatimusmäärittelyjä, joita voidaan hyödyntää kaupunkitasoisessa sähköisen arkistoinnin projektissa. Sähköinen allekirjoitus toteutetaan erillISRatkaisuna JoutseNetiin. Ensimmäisessä vaiheessa sähköisesti allekirjoitetaan päätöspöytäkirjat. Geneerisen allekirjoitusratkaisun kilpailutus on optiona sopimushallinnan kilpailutuksessa. Dokumenttipohjien hallintaratkaisu on hankittu ja järjestelmätoimittajan kanssa on menossa määrittely-, toteutus- ja käyttöönottoprojekti, joka valmistuu tämän vuoden aikana. Myyntilaskujen kuvien arkistointiprojekti on käynnissä. Projektiryhmä ja järjestelmätoimittajat hake-

Kj toimiala

					vat lainsäädännön vaatimukset täyttävää ratkaisua. Arkistohallintajärjestelmän kehittäminen projekti on käynnissä ja yhdessä järjestelmätoimittajan kanssa suunnitellaan arkistoluetteloiden siirtoa nykyisestä järjestelmästä uuteen sekä arkistoluetteloiden ja nettijulkaisua. Järjestelmätoimittajan kanssa on tarkennettu määrittämiä ja ensimmäiseen versioon on pyydetty korjaukset, joita järjestelmätoimittaja työstää.
IT-palvelukehitys					Hanke etenee suunnitellusti.

Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Kaupungin tavoite 2018-2021	Toimialan tavoite TA 2019	Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi	Toteutuma 31.12.2019
1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: <ul style="list-style-type: none"> hyödyntämällä koulutusta antamalla tukea luottamalla omiin alaisiin 	A) Hallinnon uudistamisen läpivieminen niin, että tukee johtamista ja työyhteisöjen toimintaa	Hallinnon uudistamisen tueksi on tehty erilaisia esiselvityksiä ja valmisteltu työmäärien kartoittamista (kuinka paljon resursseja eri hallinnon tehtävät sitovat ja minkälaista osaamista on osoittaa niiden toteuttamiseen). Hallinnon uudistamisen kokonaisuus jatkuu vuonna 2020 osana johtamisjärjestelmän kehittämistä (yhteisten palveluiden osaprojekti).
2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti	2.A. Työkyvyn hallinta	A) Jokaisella vastuualueella analysoidaan kunta 10-tulokset ja tehdään kehittämistoimenpiteitä kehityskeskusteluiden yhteydessä.	Konsernihallinnossa ja palvelukeskuksissa 82% työyhteisöistä on käsitellyt Kunta10 -tuloksia 2019 tehdyn välikyselyn perusteella. Toimenpiteitä on tehty tulosten pohjalta yhteensä 51 prosentissa työyhteisöistä. Yli sietokyvyn menevää työkuormitusta on kokenut 30% vastaajista, mikä on vähemmän kuin vuonna 2018 (35%).
	2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi	B) Jokaisella vastuualueella analysoidaan kunta 10-tulokset ja tehdään kehittämistoimenpiteitä kehityskeskusteluiden yhteydessä.	Konsernihallinnossa ja palvelukeskuksissa 82% työyhteisöistä on käsitellyt Kunta10 -tuloksia 2019 tehdyn välikyselyn perusteella. Toimenpiteitä on tehty tulosten pohjalta yhteensä 51 prosentissa työyhteisöistä. Tulosten analysointia ja kehittämistoimenpiteiden kirjaamista tullaan jatkamaan vuonna 2020 välikyselyn kautta saatujen tulosten pohjalta.
	2.C. Kunta 10 – tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita.	C) Jokaisella vastuualueella analysoidaan 10 –tulokset läpi ja etsitään ratkaisuja työpaineiden vähentämiseksi.	Tehdyssä välikyselyssä 68 % vastaajista vastasi, että hänen kanssaan on käyty kehityskeskustelu vuoden 2019 aikana. Käydyt keskustelut koettiin hyödylliseksi (65% vastaajista). Yli sietokyvyn menevää työkuormitusta

Kj toimiala

			on kokenut 30% vastaajista, mikä on vähemmän kuin vuonna 2018 (35%).	
	2.D. Asiakasväkivallan kokemus	D) Jokaisella vastuualueella analysoidaan kunta 10-tulokset ja tehdään kehittämistoimenpiteitä kehityskeskusteluiden yhteydessä.	Asiakkaan suunnalta koetun henkisen väkivallan määrä on laskenut 9 prosenttiin, kun se vuonna 2018 oli 12,5%.	
3. Perustehdävä on mielekäs ja merkityksellinen	3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet	A) Hallinnon uudistamisen läpivieminen niin, että tukee perustehtävää.	Tehtävällä työmääräselvityksellä haetaan kaupunkitasoisesti käsitystä nykyisistä tehtävänkuvista. Tavoitteena on muodostaa tehtävänkuvia, joiden sisältö on mielekäs ja prosessien sujuvuuden kannalta tarkoituksenmukaisia. Tavoitteena samalla varmistaa varahenkilöjärjestelyt.	
4. Osaamisen turvaaminen muutoksessa	4.A. Osaamisprofiilien ajan tasalla pitäminen 4.B. Osaamisen johtamisen vuosikellon toteuttaminen	Strateginen HR –vastuualue tekee suunnitelman Osaamisen johtamisen vuosikellon toteuttamisesta ja osaamisprofiilien ajan tasalla pitämisestä.	Osaamisen johtamisen vuosikello on luonnosteltu linkittyen osaksi HR kokonaisuuden vuosikelloa. HR vuosikello täsmentyy vuodelle 2020 huomioiden strategian, toiminnan ja talouden kokonaisprosessin (vuosijohtamisen aikataulu).	
5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa	5.A. Muutoksen kokeminen työssä 5.B. Työyhteisön tavoitteiden ymmärtäminen ja niiden saavutettavuus	A) Hallinnon uudistamisen läpivieminen niin, että tukee johtamista ja työyhteisöjen toimintaa. B) Vastuualueet jalkauttavat toimialan strategisen ja operatiivisen sopimuksen tavoitteet osaksi oman toiminnan tavoitteita.	Osana johtamisjärjestelmän kehittämistä olevien yhteisten palveluiden toimintojen kartoitus ja kehittämissuunnitelma laaditaan yhdessä vastuuhenkilöiden kanssa. Kartoituksen yhteydessä luodaan pohjaa yhteiselle prosessijohtamiselle ja toiminnan kehittämiseksi. Tavoitteiden asettaminen on ohjeistettu kehityskeskusteluiden yhteydessä. Tavoitteita on kirjattu sekä yksikkö-/tiimitasolla että henkilökohtaisella tasolla.	
6. Uudistamiskyky	6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa	Vastuualueet kehittävät jatkuvasti omia prosessejaan kehittämismallin mukaisesti.	Prosesseja on tarkasteltu osana hallinnon uudistamisen kokonaisuutta.	
7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeuden mukaiseksi	7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa	A) Päätöksenteko tehdään tietoon perustuen ja tavoitteet jalkautuvat vastuualueiden esimiesten kautta yksikön toimintaan.	Vuonna 2019 on edelleen panostettu tietojohdamiseen mm. laajan tietojohdamisen koulutusohjelman kautta. Lisäksi viestintää on pyritty kehittämään niin sisäisen tiedonkulun kuin vuorovaikutuksen osalta.	
8. Laadukas esimiestyö	8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa	A) Hallinnon uudistamisen läpivieminen niin, että tukee esimiestyötä.	Yhteisen prosessijohtamismallin pohjalta parannetaan esimiesten edellytyksiä muutosten läpiviemiselle.	
9. Yhteistoiminta ja osallistaminen	9.A. Yhteistoiminta toimialoilla kunnossa	A) Pidetään säännöllisesti työpaikkakokouksia, huolehditaan kahdensuuntaisesta viestinnästä.	Vuoden 2019 esimiesbarometrin mukaan 74% vastaajista konsernihallinnossa ja palvelukeskuksissa koki,	

Kj toimiala

			että työpaikan palaverikäytännöt takaavat riittävän tiedonkulun ja keskusteluyhteyden.	
9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen	B) Sähköisten työkalujen käyttöönotto sisäisessä viestinnässä mahdollisuuksien mukaan		Työyhteisöjä on rohkaistu Teams-ympäristön käyttöön konsernihallinnossa ja palvelukeskuksissa.	
9.C. Strategisesti ohjatut kehityskeskustelut	C) Kehityskeskustelut ohjeistetaan keskitetysti strategisen HR:n toimesta.		Kehityskeskustelut on ohjeistettu Strategisen HR:n toimesta.	

Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	Tunnusluvun tyyppi	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Konsernihallinto, ryhmät.					
Tunnuslukuina käytetään sopimuksessa olevia taloudenpidon ja resurssien käytön mittareita sekä niistä laskettuja suhdelukuja:					
Toimintamenot (1.000 €)	T/T	18 976 (+0,9 %)	18 767 (-1,1 %)	23 489 (25,2 %)	25 167 (7,1 %)
Toimintamenojen osuus kaupunkikiemion toimintamenoista (%)	T/T	1,30 % (18976/1457854)	1,30 % (18767/1441373)	1,6 % (23489/1472924)	1,7 % (25167/1520890)
Työvoiman käyttö (htv)	T/T	200,0	201	294,5	304,3
Palkat ja palkkiot (1.000 €), muutos -% edellisestä vuodesta	T/T	8 663 (+1,0 %)	8 497 (-1,9 %)	12 421 (46,2 %)	12 269 (-1,2 %)
Palkat ja palkkiot henkilötyövuotta kohti (€/htv)	T/T	41 515 (-9,9 %)	42 274 (+1,8 %)	42 177	40 319
Tilojen käyttö (m ²) - Huoneiden pinta-ala pl. käytävät yms.	T/T	2 117	2 117	2117	2117
Tilojen käyttö henkilötyövuotta kohti (m ² /htv)	T/T	10,6	10,5	7,2	7,0

Kaupungin palvelurakentamisen tilainvestointiohjelman jako on esitetty kaupunkiympäristötoimialan strategisessa sopimuksessa.

Strategiset hankkeet (Kh)

Hanke	Aika- taulu	Bud- jetti	Hyöty- tavoite	Ylei- nen ti- lanne- kuva	Tilanneyhteenvedo
Uusien työ- ja ti- lankäyttökonsеп- tien kehittäminen					Byråbo tilahankkeen tarveselvitys on valmistunut ja hyväksytty kaupunginhallituksessa 1.10. Projektiryhmä jatkaa työympäristökehittämiseen tähtäävää työskentelyä 6 osaprojektin muodossa. Tilahankkeen hankesuunnittelu käynnistyy helmikuussa 2020. Muiden tilatyypin konseptien suunnittelua on myös käynnistetty Tilapalvelukeskuksessa ja työ jatkuu vuoden 2020 aikana.
Työllisyyden edis- tämisen toiminta- mallin kehittämi- nen					Hankkeen projektit edenneet suunnitellusti.
Turun kaupungin hallinnon kehittä- mishanke					Hallintopalveluiden kehittäminen on syksyn 2019 aikana tullut osaksi johtamisjärjestelmän uudistamista. Johtamisjärjestelmän uudistamisen liittyen tullaan konsernihallinto uudelleenorganisoi- maan. Organisoinnin yhtenä osa-alueena muodostetaan yhteiset palvelut jotka käsittävät JHS:n määrittelyn mukaiset hallinnon prosessit. Esitys organisoinnista tulee valmistumaan kevään 2020 ai- kana.
Toiminnan ja ta- louden ohjauksen kehittäminen (SAP)					Toiminnanohjausjärjestelmän (SAP) uudistamishanke käynnistyy täysipainoisesti vuonna 2020. Hanketta valmisteltiin vuoden 2019 ajan talous-, strategia- ja kehittäminen, hankinta- ja IT-yksiköissä ja siitä päätettiin Turun kaupunginhallituksessa 20.1.2020.
Tietohallintostrate- gian toimeenpano					Hanke eteni suunnitellusti vuoden 2019 aikana ja erilliset projektit saatiin toteutettua pääsääntöisesti aikataulussa.
Pohjoinen kasvu- vyöhyke (PKV)					Hanke on käynnissä ja etenee suunnitellusti.
DiPaKe 2018-2019					Suomi.fi-viestien osalta Turussa on otettu aikalisä ja odotettu kansallisen ratkaisun etenemistä vakaampaan suuntaan. Suomi.fi-maksujen osalta käyttö laajenee kaupungin sisällä. Digitaalisen kaavoituksen osalta odotetaan taustajärjestelmien valmistumista, jotta tiedot voidaan tuoda turku.fi:hin kattavasti. Lisäksi palvelukar- tan rakentaminen jatkuu alkusyksyn jälkeen tammikuussa, kun ra- japinta- ja sopimuskyymykset on ratkottu ja tarvittavat resurssit vapautuvat muista asiakkuuksista. Työntekijän tuloprosessia on syksyn aikana leanattu suoraviivaisemmaksi ja paneuduttu tekni- siin ratkaisuvaihtoehtoihin.
Asiakirjahallinnan kokonaisuuden kehittäminen					Hanke raportoidaan projektitasolla. Sähköinen säilyttäminen-pro- jekti ei ole edennyt, koska Asianhallinnan resurssit ovat kiinni mui- den toimialojen prosessien digitalisointiprojekteissa. Näissä projek- teissa on tehty vaatimusmäärittelyjä, joita voidaan hyödyntää kau- pungkitasoisessa sähköisen arkistoinnin projektissa. Sähköinen al- lekirjoitus toteutetaan erillisratkaisuna JoiuseNetiin. Ensimmäi- sessä vaiheessa sähköisesti allekirjoitetaan päätöspöytäkirjat. Ge- neerisen allekirjoitusratkaisun kilpailutus on optiona sopimushallin- nan kilpailutuksessa. Dokumenttipohjien hallintaratkaisu on han- kittu ja järjestelmätoimittajan kanssa on menossa määrittely-, to- teutus- ja käyttöönottoprojekti, joka valmistuu tämän vuoden ai- kana. Myyntilaskujen kuvien arkistointiprojekti on käynnissä. Pro- jektiryhmä ja järjestelmätoimittajat hakevat lainsäädännön vaati- mukset täyttävää ratkaisua. Arkistohallintajärjestelmän kehittämi- nen projekti on käynnissä ja yhdessä järjestelmätoimittajan kanssa suunnitellaan arkistoluetteloiden siirtoa nykyisestä järjestelmästä uuteen sekä arkistoluetteloiden ja nettijulkaisua. Järjestelmätoimi- tajan kanssa on tarkennettu määrätyksiä ja ensimmäiseen versioon on pyydetty korjaukset, joita järjestelmätoimittaja työstää.
IT-palvelukehitys					Hanke etenee suunnitellusti.

Liite 1 Keskustan kehittäminen

1. Kuvaus vuoden toteutumisesta

Kaupungin johto hyväksyi keskustan kehittämisen kärkihankkeen organisoitumis- ja toteutussuunnitelman maaliskuussa 2019. Toteutussuunnitelman mukaisten hankkeiden ja toimenpiteiden resursointi päästiin aloittamaan suunnitelman hyväksynnän jälkeen, hieman hitaammassa aikataulussa kuin vuoden 2019 toimintasuunnitelmaa laadittaessa ennakoitiin. Kaikki vuodelle 2019 suunnitellut toimenpiteet saatiin kuitenkin liikkeelle, ja yhteistyö niin kaupunkiorganisaation sisällä kuin ulkoisten sidosryhmien kanssa on ollut tiivistä.

Keskustan kehittämisen kärkihanke koostuu neljästä alueellisesti rajautuneesta kehittämishankkeesta: kaupallisen ydinkeskustan kehittäminen (Hansatown), Vanhakaupungin kehittäminen, Aninkaisten alueen kehittäminen ja ”Turku Waterfrontin” (Linnanniemi ja Aurajokirannat) kehittäminen, sekä liikenteen ja liikkumisen laajasta kokonaisuudesta, joka on kolmen kärkihankkeen yhteinen kehittämishanke. Lisäksi keskustan kärkihankkeeseen kuuluvat Keskustavalaistuksen kehittäminen ja Keskustan innovaatiokilpailu -projektit. Kärkihankkeen tavoitteelliset painopistealueet saavutettava ja helposti kuljettava keskusta, kaupallisesti houkutteleva keskusta ja viihtyisä ja elävä kohtaamisten keskusta, läpileikkaavat kaikkia kehittämishankkeita ja -projekteja, ja ohjaavat niiden suunnittelua ja toteutusta.

Vuoden 2019 jälkimmäisen puoliskon aikana kärkihankkeen henkilöresurssit lisääntyivät, kun Waterfrontin ja Aninkaisten hankkeille valittiin hankepääälliköt. Myös liikenteen ja liikkumisen kokonaisuudelle sekä Keskustan innovaatiokilpailun ja Keskustavalaistuksen projekteille nimettiin vetäjät. Lisäksi kärkihankkeiden viestintä- ja hankehallintoresurssia vahvistettiin. Hankkeen resursoinnin myötä myös kärkihankeajattelun / ohjelmallisen kehittämisen sisäanjoo kaupunkiorganisaatioon saatiin vahvistettua. Keskustan kehittäminen isoina kokonaisuuksina toimiala- ja organisaatorajat ylittäen mahdollistaa eri toimintojen, tavoitteiden ja näkökulmien integroimisen osaksi yksittäisiä kehittämishankkeita. Linnanniemen tavoitteiden sekä niihin pohjautuvan kansainvälisen ideakilpailun ohjelman laadinta yhdessä alueen toimijoiden ja kaupunkiorganisaation eri yksiköiden kanssa on hyvä esimerkki kokonaisvaltaiseen kaupunkikehittämiseen pohjautuvan ajattelun mukaisista toteutuksista vuonna 2019.

Vuosi 2020 on keskustan kehittämisen kärkihankkeen osalta budjetoinnin ja henkilöresursoinnin valossa ensimmäinen varsinainen toteutussuunnitelman toimeenpanovuosi. Suhteessa toimeenpanopäätökseen (kh 13.8.2018 §288) kärkihanke etenee kaiken kaikkiaan hyvin, ja lähes kaikki tälle valtuustokaudelle suunnitellut toimenpidet kokonaisuudet ovat käynnissä.

2. Kärkihankkeen toimintasuunnitelman seuranta 2019

Painopistealue	Tuotos	Toteutuma (liikennevalo)	Selvitys poikkeamalle
Saavutettava ja helposti kuljettava keskusta	Yleiskaava 2029 hyväksytty. Keskustan liikennejärjestelmän kehittäminen etenee kärkihankkeen KH-päätöksen mukaisesti. KH vastuuttanut Kaupunkikehitysryhmän ohjaamaan yleiskaavatyötä.		Yleiskaava 2029 -luonnos ja yleiskaavan eteneminen sekä sen osana keskustan joukkoliikennevaihtoehtotarkastelu hyväksytty KH:ssa 5.11.2018. Keskustan joukkoliikenteen reitti 2021 hyväksytty KH:ssa 23.4.2019 osana kaupattorin väliaikaisten liikennejärjestelyiden palauttamista. Keskustaliikenteen skenaarioiden työstäminen aloitettiin loppuvuodesta 2019. Niiden on määrä valmistua helmi-maaliskuussa 2020.

	Satama-alueen kehittämisen arkkitehtikilpailu käyty ja alueen kehittämisen suunnittelu käynnissä.		Tiiviissä vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten ja alueen toimijoiden kanssa laaditut Linnanniemen alueen kehittämisen tavoitteet hyväksyttiin kaupunkikehitysjohtaja-ostossa syyskuussa 2019. Joulukuussa 2019 kaupunginhallitus päätti käynnistää kehittämistavoitteisiin pohjautuvan kansainvälisen ideakilpailun katkautuvan kokonaisidean löytämiseksi alueen kehittämiseksi. Kilpailun käynnistyi tammikuussa 2020, ja sen tulokset valmistuvat kesällä 2020. Kilpailun pohjalta voidaan määrittää tarkempia kaupunkikuvallisia ja sisällöllisiä tavoitteita alueen asemakaavoitukselle, joka käynnistyy syksyllä 2020.
Kaupallisesti houkutteleva keskusta	Keskustan kauppakeskuksen konsepti on laadittu yhteistyössä Ydinkeskustary:n ja keskustan kaupallisten toimijoiden kanssa ja konseptin toteuttamissuunnittelu on aloitettu.		Keskustan kauppakeskuksen konseptoinnin ensimmäinen vaihe, kaupallisen ydinkeskustan nykytila-analyysi, laadittiin syksyn 2019 aikana. Konseptoinnin toinen vaihe, tavoitteellisen kaupallisen konseptin laadinta sekä kehittämisen organisoimisen ja toimeenpanon suunnitelmat, valmistuu huhtikuussa 2020. Konsepti laaditaan tiiviissä yhteistyössä Ydinkeskustayhdistys ry:n ja ydinkeskustan kaupallisten toimijoiden kanssa.
	Kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma Kauppahallin korttelin (Olympia-kortteli) potentiaalin hyödyntämiseksi ja monipuolisten toimintojen mahdollistamiseksi on valmis.		Yhdessä ydinkeskustan keskeisten toimijoiden kanssa tuotettava Keskustan kauppakeskuksen konsepti valmistuu huhtikuussa 2020. Se luo osaltaan pohjaa myös Kauppahallin korttelin kehittämissuunnittelulle, joka käynnistyy kehittämiskonseptin valmistuttua.
	Turun Merikeskus-hanke käynnissä yhteistyössä Forum Marinumin ja muiden kumppaneiden kanssa.		Turun Merikeskus -hanke eteni suunnitellusti vuonna 2019. Työn alla ovat olleet mm. karttapohjainen digitaalinen palvelu koko saariston alueelle Turusta Tukholmaan, joka auttaa löytämään saariston palvelut, monitoimialainen merellinen verkosto ja toimintamalli merikeskukselle, sekä ensimmäiset näyttelysisällöt Merikeskukseen.
Viihtyisä ja elävä kohtaamisten keskusta	Yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa tuotettu Vanhankaupungin kehittämissuunnitelma on valmis ja käytännön toimenpiteiden suunnittelu alueen elävöittämiseksi, viihtyistämiseksi ja toiminnallisuuksien monipuolistamiseksi käynnistetty.		Vanhankaupungin kehittämissuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyöehdotus esiteltiin Turun yliopiston ja Åbo Akademin uusille rehtoreille marraskuussa 2019. Alueen keskeiset toimijat yhdistävä suunnittelutyö käynnistyy alkuvuodesta 2020 ja sen on arvioitu valmistuvan kesän 2020 aikana.
	Matkakeskus-hanke on käynnistynyt. Aninkaisen alueen kehittämiseen tähtäävän kokonaisvaltaisen kehittämissuunnitelman työstäminen on aloitettu.		Matkakeskus-hankkeen käynnistämisen ja tavoitteiden asettamiseen liittyvä päätösesitys viimeisteltiin vuodenvaihteessa 2019-20. Se esitellään kaupunkikehitysjohtajalle helmikuussa 2020. Vuoden 2019 aikana edistettiin myös useita muita kehittämishankkeita, kuten Turku Ratapiha, Parkin kenttä, Konserttitalo ja Am-

			matti-instituutti, sekä VAK-ratapihan järjestelyt. Kokonaisvaltainen suunnitelma alueen kehittämiseksi valmistuu vuonna 2020.
	Kokonaisvaltainen suunnitelma keskustavalaistuksen kehittämiseksi on valmis ja suunnitelman toteuttaminen aloitettu. Suunnittelu valon hyödyntämisestä keskustan julkisessa kaupunkitilassa pidettävien tapahtumien yhteydessä on aloitettu.		Maisema-arkkitehti, joka ryhtyy laatimaan kokonaisvaltaista suunnitelmaa keskustavalaistuksen kehittämiseksi, aloitti tehtävässään syyskuussa 2019. Keskustavalaistuksen suunnitelman työstäminen on käynnissä ja valmistuu kesään 2020 mennessä.

Liite 2 Turun Tiedepuisto

1. Kuvaus vuoden toteutumisesta

Toimintasuunnitelman toteuttaminen aloitettu niillä resursseilla, jotka 2019 budjettiin on kulloisellekin painopisteelle ja toimialalle allokoitu.

2. Kärkihankkeen toimintasuunnitelman seuranta 2019

Painopistealue	Tuotos	Toteutuma (liikennevalo)	Selvitys poikkeamalle
Rohkeasti kokeileva innovaatio- ja osaamiskeskittymä	Selvitys olemassa olevista innovaatio- ja kokeilualustoista valmis ja niiden edelleen kehittäminen käynnissä. Uusien alustojen ja verkostojen kehittäminen käynnissä.		Selvitys tehty.
	Yhteistyössä alueen keskeisten toimijoiden kanssa tuotettu Tiedepuiston innovaatiotoiminnan yhteistoimintamalli valmis ja aktiivisessa käytössä.		Jatkuva prosessi. Osa Turku Science Park Oy:n toimintaa. Kehitetään mm. vuosina 2019 – 2021 Tampereen ja Espoon kaupunkien kanssa (6Aika – Kestävien kupunginosien kumppanuusmalli -hanke (KIEPPI)). Kieppihanke käynnistetty 11/2019.
	Tiedepuiston brändi-identiteetti ja markkinoinnin sisältöstrategia määriteltä yhteistyössä alueen keskeisten toimijoiden kanssa ja sen päälle rakentuva alueen aktiivinen markkinointi ja myynti käynnissä.		Brändi-identiteetti aloitettu. Sisältöstrategia kesken.
Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus	Itäharjun liittymän asemakaavaehdotus valmis ja infran suunnittelu käynnissä.		OAS valmis. Asemakaavan eteneminen odottaa kannen kilpailua.
	Itäharjun joukkoliikenneverkon ja siihen liittyvän infran suunnittelu käynnissä.		Odottaa joukkoliikennetarkastusta.
	Kestäviä liikkumismuotoja tukeva alueen sisäinen liikkumisen suunnittelu käynnissä.		Osa Smart and Wise kärkihanketta.
	Yhdessä alueen keskeisten toimijoiden kanssa tuotettu pysäköinnin kehittämissuunnitelma valmis ja kehittämistoimenpiteet käynnissä.		Nykytilan analyysi tehty.
24/7/365 elävä kohtaamisten keidas	Kupittaa kannen ja siihen kytkeytyvän Itäharjun kärjen alueen suunnittelukilpailutus käyty ja siihen liittyvän infran suunnittelu käynnissä.		Kilpailua valmistellaan ja kilpailu alkaa keväällä 2020.
	Tiedepuisto-alueen infran ja julkisten kaupunkitilojen laadun parantamisen hanke käynnissä.		Tiedepuiston parempi arki- hanke käynnissä. Opastaminen parantaminen Tiedepuistossa käynnissä. Kannen kilpailuun liitetään käyttäjälähtöinen tarkastelu.
	Tapahtuma- ja palvelutoiminnan monipuolistamiseen tähtäävät toimenpiteet käynnissä.		RunFest -yliopistoille ja VSSHPI:lle tehty.

	Tiedepuistoalueen tilaterveysstrategia valmis, hyvinvointia ja terveyttä edistävien konseptien suunnittelu käynnissä.		Ei ole resurssoitu.
Kestävästi kasvava kaupunginosa	Itäharjun kärjen korttelialueiden kaavoitus käynnissä.		Odottaa kannen kilpailua.
	Strategisen maankäytön suunnittelun mukaiset toimenpiteet käynnissä.		Kaksi maanvuokraoikeuden oikeuden ostoa toteutettu.

Liite 3 Smart and Wise Turku

1. Kuvaus vuoden toteutumisesta

Hanketasolla tehtävänä on ollut kaikkien painopistealueiden resursointi ja osaavan henkilöstön palkkaaminen ja allokointi kehitystyöhön. Resursointi on valmis. Kaikki painopistealueet ovat tarkentaneet tavoitteensa ja aloittaneet toteutusprojektinsa. Vuosittaisia osatavoitteita on alettu toteuttaa ja kärkihanke hieman jäljessä aikataulustaan ja kustannustoteumasta johtuen resursoinnin ennakoitua hitaammasta etenemisestä.

Tietojohdamisen ja tietopalveluiden kehitys on jäänyt pahiten jälkeen tavoitteista tiimin purkauduttua, uudelleen käynnistys meneillään. Asiakkuuksien ja palveluiden hallinnassa on ollut yleisesti hitautta saada toimenpiteitä käyntiin. Turvallisuuden painopistealueella ICT-valvontajärjestelmän kilpailutus epäonnistui ja aiheutti viiveen.

2. Kärkihankkeen toimintasuunnitelman seuranta 2019

Painopistealue	Tuotos	Toteutuma (liikennevalo)	Selvitys poikkeamalle
Hiilineutraalisuus ja resurssivii-saus	Suunnitelma kaupunkilaisten ja kaupungin sidosryhmien sitouttamiseksi ilmastotavoitteisiin on laadittu ja suunnitelman toteuttaminen on aloitettu.		
Turvallisuus	Turvallisuuden tilannekuvajärjestelmä on toteutettu ja otettu käyttöön yhteistyössä poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa osana kaupungin riskienhallinnan kehittämistä		Tilannekuvajärjestelmä on toteutettu IT-palveluissa. Tuotoksen viimeinen esittely on 27.1.2020. Järjestelmää pilotoidaan johtoryhmän harjoituksessa 21-22.4.2020. Poliisi ja pelastuslaitos eivät ole toistaiseksi olleet valmiita ottamaan järjestelmää oman johtamisjärjestelmiensä tueksi.
Turvallisuus	Kriittisen kaupunki-infrastruktuurin ja sen toiminnan kannalta keskeiset tietojärjestelmät on tunnistettu ja niille on luotu tarvittavat tietoturvakäytännöt		VAHTI auditointi (Mutanen – Satopää v.2019) kartoitettu kaupungin tietoturvasuunnitelmaa. Tietoturvakäytänteiden toimeenpano on osa SOC/SIEM palvelua.
Tiedon hyödyntäminen ja tietoa-lusta	Kaupungin tietoaalusta on toteutettu ja otettu käyttöön		Tietoaalustan pohjatyö tehty IT-palvelujen kanssa. Yksittäisten tietolähteiden tuonti alustalle jatkuu.
Hiilineutraalius ja resurssivii-saus	Resurssivii-sauden tiekartta on päivitetty		Kokonaistavoiteaika vuodelle 2021. Välitavoite: -Feasibility study valmis. -VN tarjoama resurssivii-sauden kestävä kehityksen indikaattorit - työkalu otettu käyttöön. -Sitran kumppanuussopimus tehty. -ICLEI sitoutettu yhteistyöhön. Resurssivii-sauden tiekartan valmistelu on edennyt monella tavalla (TY:n Feasibility Study, Sitra-sopimus ja -rahoitus, SDG-työ, ICLEI-yhteistyö/hanke, alueen toimijoiden sitouttaminen/neuvottelut) ja tulee vauhdittumaan lisää jo elokuussa.

Turvallisuus	Tietoturvan valvontapalvelu on otettu käyttöön		SOCin hankintapäätös tehtiin joulukuussa ja tietojen keruu ja käyttöönotto alkaa tammikuussa 2020.
Liikenne ja liikkuminen	Visio ja suunnitelma erilaisia liikkumismuotoja yhdistelevästä, ilmastoystävällisestä tulevaisuuden liikennejärjestelmästä on luotu		Varsinais-Suomen ja Turun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitystyö on viivästynyt valtion osalta ja tämä vaikuttaa Turun suunnitelman toteutuksen. Suunnitelman osioita on useita valmisteilla. (alustava valmistumisaika jakso 6. tulee viivästymään).
Asiakkuuksien ja palvelujen hallinta	Asiakkaiden segmentointimalli on luotu ja valituille asiakassegmenteille on määritetty palvelukokonaisuuksia		Asiakastietovaraston rakentamisen valmistelua tehty. Periaatteellinen keskustelu asiakassegmentoinneista käydään 2020.
Asiakkuuksien ja palvelujen hallinta	Uusi toimintamalli resurssivarausten tekemiseen ja tätä tukeva tietojärjestelmä on otettu käyttöön		Varaamo ja Tunnistamo toiminnassa. Varaamon toimintaa laajennetaan vuonna 2020. Tunnistamon tietoturva-auditointi tehdään keväällä 2020.
Kaupunkisuunnittelu	Alueellista eriytymiskehitystä kuvaavat indikaattorit on määritetty ja otettu käyttöön osana kaupungin johtamista		Indikaattorit on määritelty, päädyttiin käyttämään tilastokeskuksen määritelmiä. Prosessi menossa eteenpäin. Pilottialueet on valittu ja pilotointi aloitetaan keväällä 2020.
Liikenne ja liikkuminen	Citylogistiikan uudet ratkaisut –hankkeen nopeat kokeilu on toteutettu		Uudet kokeilut (4 kpl) käynnistyvät alkuvuodesta 2020. Puutorin toiminnan jatko selviää lähiaikoina. Kaikki kokeilut tehtynä Jakso 8. loppuun mennessä.
Tiedon hyödyntäminen ja tietotalusta	Kaikille toimialoille yhteiset tiedot (talous, henkilöstö) sekä toimialojen toimintaa kuvaavat mittarit on määritetty ja koottu samaan tietovarastoon		Työtä tehdään osana johdon työpöydän kehittämistä. Talous valmis, henkilöstön kuutio työn alla. Toimialojen toimintaa kuvaavia mittareita ei ole vielä määritetty.
Syrjäytymisen ehkäisy*	Syrjäytymisen ehkäisemisen ja sos. kestävän kaupunkikehityksen edistämisen toimenpideohjelma valmistunut KV 28.1.2019. Pilotteja käynnistynyt.		
Syrjäytymisen ehkäisy*	Tiedolla johtamisen työkaluja (mm. FinnSote lisäotos, alueelliset kouluterveyskyselytulokset, PYLL, Resurssivirta-analyysi) hankittu.		
Syrjäytymisen ehkäisy*	Alueelliseen eriytymiskehityksen ennakointimalli käyttöön.		Käynnistyy 2020. Tehdään yhteistyössä kaupunkisuunnittelun kanssa.

*Painopistealue yhdistetty Smart and Wise Turkuun myöhemmin, siksi KH'n tavoitteita vuodelle 2019 ei ollut määritelty. Kyseessä hankkeen itse määrittelemät tavoitteet.

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: pelastusjohtaja Jari Sainio

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Pelastuslaitos tuotti pelastustoimen lakisääteisiä (palvelutasopäätös ja valvontasuunnitelma) ja sopimusperusteisia (ensihoidon yhteistoimintasopimus) palveluita vuonna 2019 (suluissa 2018) lukumäärällisesti seuraavasti:

- Pelastustoiminta 9485 kpl (9178)
- Ensihoito 36 687 kpl (41 589)
- Riskienhallinta 13 766 kpl (11 102)

Pelastustoiminnan tehtävämäärät nousivat vuodesta 2018 runsas 3 % kun taas ensihoidon tehtävämäärät laskivat n. 4 %. Ensihoidon osalta tehtävien määrän vähenemisellä oli merkittävä vaikutus ulkopuolisiin tuloihin, jotka jäivät selvästi budjetoidusta. Riskienhallinnan suoritettavat tarkastukset nousivat edellisvuodesta, jossa huomattavana tekijänä oli pientalojen omavalvonnan lisäys.

Toimintaympäristössä muutokset näyttäytyvät mm. maakunnan asukasmäärän kasvuna ja edelleen vilkkaana rakentamisena. Näillä on suora yhteys lähivuosina pelastuslaitoksen palveluiden kysyntään ensivaiheessa riskienhallinnan palvelualueella (lupalausnot, tarkastukset) ja myöhemmin operatiivisella palvelualueella (pelastustoiminta ja ensihoito).

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

- Talous toteutui vuonna 2019 erittäin hyvin kokonaisuutena suhteessa talousarvioon. Kuitenkin edelleen palvelujen ostot ja materiaalikulut ylittivät reilusti kun taas henkilöstökulut alittuivat budjettiin verrattuna. Kokonaisuutena sekä tulot että menot ylittivät budjetin runsaalla 300.000 eurolla (pl. ensihoitopalvelut).
- Investoinnit tehtiin suunnitellusti ja toiminnan rahavirta vastasi lähes investointien nettolukemaa. Ensihoidosta tuli Sairaanhoidopiirille n. 175.000 euron lisälasku, kun tehtävämäärien laskun vuoksi Kelatulot vähenivät lähes samalla summalla. Ensihoitopalveluiden toteutuneet menot vastasivat kuitenkin talousarvion mukaisia lukuja. Lopullisista kuntamaksuosuuksista tuli lisälaskua vain 25.000 euroa, josta kuitenkin asukaslukuperusteisen ennakkomaksuosuuden muutoksen jälkeen kaksi kolmasosaa kunnista sai maksuosuuspalautusta.
- Henkilöstön käyttöluvut ylittivät kaupungin laskelmien mukaan kymmenellä henkilötyövuodella talousarvion vastaavista lukemista vuonna 2019. Koko vuoden keskiarvo ja kuukausittaisista toteutumisista lasketut henkilötyövuodet olivat yhteensä 558. HTV -ylitys selittyi pääosin kansainvälisen toiminnan kehittämiseen liittyvistä henkilöstökrytoinneista (sisäiset) joiden rahoitus katetaan mm. eri EU -tasoisten hankkeiden hankerahoituksesta sekä pelastushenkilöstön eläkeiän ja ikääntymisen aiheuttamista henkilöjärjestelyistä varhaiseläkemenoperusteisten maksujen pienentämiseksi pidemmällä aikavälillä.

Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

Talousarvion toteutuminen (kv) *

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksin	Toteuma 2019	Poikkeama
---------------------------	---------	-------------------	-----------------	-------------------	--------------	-----------

Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

Toimintatulot	44 746			44 746	45 184	439
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	42 746	286		43 032	43 371	-339
Toimintakate	2 000	-286		1 714	1 814	100

Investointiosa (1.000 €)

Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

Investointimenot	3 836			3 836	4 352	-516
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 663			1 663	2 534	871
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	173			173	94	-79
NETTO	-2 000			-2 000	-1 725	275

*Toteutumavirheet korjattu vrt. Vsaluelk § 18 05.03.2020

Työvoiman käyttö (kv)

	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Henkilötyövuodet (htv)	534	538	548	558
Palkat ja palkkiot (1.000 €)	22 575	22 878	23 652	23.808
Lisätietoja:				

Lisätiedot / selitys poikkeamalle:

HTV -ylitys selittyy pääosin kansainvälisen toiminnan kehittämiseen liittyvistä henkilöstökrytoinneista (sisäiset) joiden rahoitus katetaan mm. eri EU -tasoisten hankkeiden hankerahoituksista sekä pelastushenkilöstön eläkeiän ja ikääntymisen aiheuttamista henkilöjärjestelyistä varhaiseläkemenoperusteisten maksujen pienentämiseksi pidemmällä aikavälillä.

Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Toimialan käytössä olevat	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 2019*
Tilat yhteensä (m2, Turun alueella)	11 200	11 000	11 200	11 200
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m2, koko maakunnan alueella)	56 000	57 600	58 000	58 200
Muut tilat (m2)	-	-	-	-
Alueet yhteensä (ha)	-	-	-	-
Sisäinen vuokra yhteensä(€) tiedoksi	5 222 346	5 122 309	5 700 000	5 285 722

Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

Lisätietoja: Liedon paloasema on Varsinais-Suomen aluepelastuslaitoksen suoraan vuokraama, eikä näy Tilapalvelukeskuksen neliöissä/vuokrissa. Satava-Kaksikerran uuden paloaseman osuus huomioitu joulukuun osalta.

Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1	Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2013-2016 Muut toteutettavat linjaukset: -			
Arviointikriteeri:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Toimintavalmiusaika (%)	85	85	80	86
Lisätietoja: Selvitys poikkeamalle:				

Tavoite 2	Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2013-2016 Muut toteutettavat linjaukset: -			
Arviointikriteeri:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Tarkastusmäärät (%)	90	96	90	92
Tavoitteen kuvaus: Tarkastusmäärien tavoitteiden prosentuaalinen toteutuma. Selvitys poikkeamalle:				

Tavoite 3	Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2013-2016 Muut toteutettavat linjaukset: -			
Arviointikriteeri:	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Kustannusvertailu (€/as.)	70	70,4	72	71,9
Tavoitteen kuvaus: Toimialan maakunnalliset vuosikustannukset euroa per asukas. Selvitys poikkeamalle:				

Strategiset hankkeet (kh)

EU-rahoitteiset hankkeet, joissa organisaatio on osallisena:

CASCADE - Community safety action for supporting climate adaptation
ResQU2 - Increasing Emergency Preparedness
Oilspill - Enhancing oil spill capability in the Baltic Sea Region
HNS - Host Nation Support
inclusive emergency - E-learning on emergency planning and response for individuals with disabilities

Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Kaupungin tavoite 2018 - 2021	Toimialan TA 2019	Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi	Toteutuma 31.12.2019
1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: <ul style="list-style-type: none"> hyödyntämällä koulutusta antamalla tukea luottamalla omiin alaisiin 	<ul style="list-style-type: none"> Työkalujen tiedostaminen ja käytön hallinta (kehityskeskustelut, kyselyt) Mittaukset ja systemaattinen seuranta, esimieskysely ja palautteen hyödyntäminen sekä reagointi Annetaan tarvittaessa täydennyskoulutusta esimiehille Työyhteisötaitojen tunnistaminen ja kehittäminen 	Täydennyskoulutusta esimiehille 13.2.2019 ja 27.2.2019 (Arvostava esimies, Turun AMK), Työyhteisötaitojen valmennus 16.4.2019 (Peilipinta Consulting Oy), työhyvinvointikysely, jossa huomioitu Kunta 10 tulokset, yhteisöllisyyden kehittäminen (3.10.2019). Työilmapiirin ja yhteistyön kehittäminen osa tyhy-päiviä
2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti	2.A. Työkyvyn hallinta 2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi 2.C. Kunta 10 – tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita 2.D. Asiakasväkivallan kokemus	<ul style="list-style-type: none"> Varhaisen välittämisen mallin jalokauttaminen Pelastuslaitoksella käytössä valtakunnallinen pelastuksen ja ensihoidon riskienarviointiohjelma (PERA). Kuntotestit koko henkilöstölle säännöllisin väliajoin, kehitetään ensihoidon palveluyksikön kuntotestausta Ikäohjelma +55 Perheen ja työn yhteensovittaminen Uudelleenjärjestelyt työkyvyn muuttuessa Varhaisen välittämisen keskustelu, kun huomataan henkilön työkyvyssä muutoksia ilman sairauspoissaoloja Jatkuva työn sujumuuden ja henkilöstön hyvinvoinnin seuranta ja kehittäminen PERAn kokonaisvaltainen hyödyntäminen (prosessikuvauksen tarkentaminen, käytännön toteutuksen hioaminen) 	Kuntotestauksia toteutettu lakisääteisyuden ja vapaaehtoisuuden perusteella (Paavo Nurmi keskus), Perheen ja työn yhteensovittaminen toteutettu yhdessä työterveyslaitoksen kanssa 2017 (Työ@Elämävalmennus 2017), Ali-suoriutuneille on pidetty varhaisen välittämisen keskusteluja motivaation parantamiseksi, Turvallisuus- ja ea-koulutukset toteutetaan toukokuu 2019, PERAn prosessikuvauksen tarkentaminen työn alla. Puhe Judo -koulutus uusitaan muutaman vuoden välein. Henkisen jaksamisen prosessia kehitetään yhteistyössä palopäälystöliiton kanssa, post-trauma työpajoja suunnitteilla (poliiseilla ollut jo pilottina) (täydentää debriefing/defusing -purkutilaisuuksia). Ensimmäinen koulutustilaisuus Jyväskylässä 17 – 18.9.2019 (palopäälystöliitto). Tehty säännöllisesti asemakierroksia työn sujumuuden ja henkilöstön hyvinvoinnin puutteissa. Osatyökykyisten työllistämiprojekti suunnitteilla 2020,
3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen	3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> Turvallisuus- ja ensiapukoulutusten organisointi koko henkilöstölle PERAn kokonaisvaltainen hallinta (prosessikuvaukset) Asetettujen tavoitteiden seuranta ja arviointi yhteisissä palavereissa 	Eri yksiköt pitävät tyhy-/kehittämisspäiviä, joiden yhtenä tehtävänä on tavoitteiden seuranta, positiivisen ilmapiirin luominen, oman työyhteisön yhteisöllisyyden tiivistäminen. Tee työtä, jolla on tarkoitus. Pysy mukana työn imussa.

Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

<p>4. Osaamisen turvaaminen muutoksessa</p>	<p>4.A. Osaamisprofiilien ajan tasalla pitäminen</p> <p>4.B. Osaamisen johtamisen vuosikellon toteuttaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osaamisen hallintaan liittyvien prosessien luominen <ul style="list-style-type: none"> ▪ osaamisen tunnistaminen ▪ osaamisvajeiden tiedostaminen ▪ täydennyskoulutusten järjestäminen • Osaamisen varmistaminen testauksilla (OKA, ensihoidon tentit ym.) • Mentorointi- ja (kummi)toiminnan kehittäminen henkilöstön ammattitaidon ja osaamisen turvaamiseksi • Päivitetään ja toteutetaan koko henkilöstölle yhdenmukainen perehdytysohjelma 	<p>Osaamisen ennakkointi/kehittäminen on käynnissä eri yksiköissä. Osaamiset tunnistetaan ja jokaiseen osaamiseen on löydyttävä varahenkilö. Osaaminen testataan tenteissä. Mentori-toimintaa kehitetään edelleen, käytössä pelastuksen ja ensihoidon yksiköissä. Tietosuoja-koulutukset tulossa koko henkilökunnalle, koulumaalijärjestelmä (mukana pelastusopisto). Perehdytykseen on perustettu eri yksiköiden edustajista koostuva työryhmä, joka koostaa yhteisen perehdytysohjelman koko laitokselle. "Vanhan" työntekijän perehdyttäminen siirtyessä uusiin tehtäviin.</p>
<p>5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa</p>	<p>5.A. Muutoksen kokeminen työssä</p> <p>5.B. Työyhteisön tavoitteiden ymmärtäminen ja niiden saavutettavuus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Läpinäkyvää ja ajantasaista viestintää • Yhteisten pelisääntöjen ja prosessien tunteminen ja noudattaminen 	<p>Suunnitellaan koulutus-tapahtumia esim. Riskienhallinnan toimintaympäristö muuttuu - muutokseen varautuminen tulossa huhtikuussa 2019. Pelastuslaitoksen laatukäsikirja prosesseineen on valmisteilla. Viestintää ja asioiden esilletuontia on kehitetty (esim. Infoon kerrotaan hyvissä ajoin vierailuryhmistä, myös asiakkaita ohjeistetaan, henkilökunta saa myös varhaisessa vaiheessa informaatiota tekeillä olevista asioista)</p>
<p>6. Uudistamiskyky</p>	<p>6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kehittämistyötä tehdään yhdessä työntekijöiden kanssa (Kehry tai vastaava) 	<p>Kehittämisryhmien toiminta jatkuu edelleen. Otetaan itse arviointi - järjestelmä käyttöön (CAF-mallin pohjalta), pilotti -arviointia tehty Tukipalvelut johtoryhmässä</p>
<p>7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeuden mukaiseksi</p>	<p>7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Perustellut päätökset 	<p>Viestintää kehitetään edelleen (Dotku, Metku, kohdennettu viestintä, InfoTV, sähköposti), resurssoitu enemmän tiedotukseen</p>
<p>8. Laadukas esimiestyö</p>	<p>8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Esimiestyön laatua tuetaan tarvittaessa täydennyskoulutuksella 	<p>Koulutukset pidetty 13.2.2019 ja 27.2.2019. Jatkoitehtävä annettu.</p>
<p>9. Yhteistoiminta ja osallistaminen</p>	<p>9.A. Yhteistoiminta toimialoilla kunnossa</p> <p>9.B. Työpaikan työpaikan tiedonkulun varmistaminen</p> <p>9.C. Strategisesti ohjatut kehityskeskustelut</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön yhteistoiminnan suunnittelu ja tukeminen (YT-kokoukset) • Yhteistyön lisääminen eri yksiköiden välillä <ul style="list-style-type: none"> ▪ yhteiset hankkeet ▪ taukotilat ▪ tiedonkulun varmistaminen ja avoimuus (Dotku, asemamesarit) ▪ säännölliset yksiköiden omat palaverit, kuullaan työntekijää 	<p>YT-kokouksissa käsitellään mm. henkilöstöasioita kuten 27.8.2018 henkilöstö voimavarana-ohjelma 2018 - 2021, pelastuksen ja ensihoidon työaikapankki (23.5.2018 ja 27.8.2018). Tiedonkulun (tiedon löytämisen) parantamiseksi pidettiin Dotku -koulutus 4.3.2019 (Marjukka Vepsä), joka nauhoitettiin</p>

Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta

			niitä varten, jotka eivät olleet paikalla. Kehittämishankkeet pyritään aina toteuttamaan koko laitoksen mittakaavassa. Yhteisöllisyyden kehittäminen. TYHY-päivät koko henkilöstölle (Talvipäivä Teijossa, Kesäpäivät Kaarina ja Masku). Yhteisöllisyys pullakahvit keskiviikko/perjantai, Pelastuslaitos 150 –vuotta henkilöstöjuhla
--	--	--	---

Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	TOT 2016	TOT 2017	TOT 2018	TOT 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Tuottavuus ja taloudellisuus:							
Pelastetut henkilöt	257	250	257	301	-	-	-
Pelastettu omaisuus (1 000 €)	82 923	144 761	206 439	141 130	-	-	-
Ensihoitoyksiköiden käyttöaste-%	40,2	39,5	42,5	38,3	-	-	-
V-S aluepelastus kustannukset €/asukas	70,7	70	70,4	71,9	75	76	76

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Riitta Liuksa

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Lastensuojelussa nuorten ja perheiden tilanteet olivat entistä vaikeampia vaikka lastensuojelun tarve kokonaisuudessaan on vähentynyt. Suuntaus on sama myös pääkaupunkiseudulla ja se näkyy myös lastensuojelun kustannusten kasvuna. Päihde ja mielenterveyskuntoutujien asumispalveluissa näkyy voimakas tuetun asumisen kysynnän kasvu. Itsenäiseen asumiseen siirtymistä tapahtuu liian vähän, syynä on niin kohtuuhintaisten pienten vuokra-asuntojen niukkuus kuin kevyen itsenäisen asumisen tuen palvelujen vähyys. Toimeentulotuen kysyntä on kasvanut ja täydentävän toimeentulotuen kysyntä on kasvanut.

Terveyspalveluiden toimintaympäristöön on vaikuttanut erityisesti palveluiden tarpeen lisääntyminen väestön ikääntymisen ja positiivisen muuttoliikkeen myötä. Perustason terveyspalveluita tulee voida tarjota enemmän ja paremmin, jotta kalliimpien korjaavien palveluiden ja myöhäisvaiheen kustannuksilta vältyttäisiin. Alkuvuodesta 2019 Turun ikääntyvä väestöä koetellut VRE-epidemia näkyi palvelutarpeen lisääntymisenä ja pitkittymisenä erityisesti omissa sairaalapalveluissa. Mielenterveys- ja päihdeongelmien lisääntyminen ja terveydenhuollon henkilöstön, etenkin lääkäreiden, rekrytointiin töihin muualle on näkynyt terveysasemilla kuormituksen lisääntymisenä.

Väestön ikääntymisen tuoma kasvupaine näkyy sekä vanhus- että vammaispalveluissa, sillä myös kehitysvammaisten henkilöiden palvelutarve kasvaa ikääntymisen myötä. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakasmäärä on ollut kasvussa lähes kaikissa palvelumuodoissa. Palvelujen kysyntä on kasvanut niin kuljetuspalveluissa, asumispalveluissa ja henkilökohtaisen avun palveluissa. Myös omaishoidontuen asiakasmäärä on kasvanut sekä lasten ja nuorten ikäryhmässä, että vanhusten ikäryhmässä.

VSSHP:n strategian mukaisesti erikoissairaanhoidon käytön tulisi painottua avohoitoon ja Turun osalta käyttö on ollut tämän strategian mukaista. Vuoden 2019 aikana avohoidon kustannukset ohittivat ensimmäistä kertaa vuodeosastohoidon kustannukset. Muut merkittävät muutokset olivat ihotautilääkärin ja korvatautien leikkaustoiminnan siirtyminen Turun kaupungilta VSSHP:lle.

Hyvinvointitoimialan kustannukset (nettokate) kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 4,9% mikä on esim. Kuusikkokuntien keskitasoa. Alustavien tietojen mukaan menokasvu oli Tampereella 4,2%, Oulussa 4,5%, Helsingissä 4,9%, Vantaalla 5,2% ja Espoossa peräti 5,9%.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Asiakaspalvelujen ostot ylittyivät mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluissa, lastensuojelun avohuollossa ja lapsiperhesosiaalityössä. Lapsiperheiden kotipalvelun tarve kasvoi edelleen ja kustannukset ylittivät budjetoidun. Palvelua järjestettiin kuitenkin lain edellyttämällä tavalla tarvetta vastaavasti.

Lisääntynyt terveyspalveluiden tarve näkyi palveluiden toteutuneissa määrissä. Terveyspalveluiden nettoylitys muutettuun talousarvioon nähden oli 0,24 M€. Vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden muutos oli +4,6 %. Sijaisten käyttö on lisääntynyt, samoin henkilöstövuokrauksen määrä. Nämä heijastavat henkilöstön rekrytointiin ja pysyvyyteen liittyviä ongelmia tilanteessa, jossa palvelut on lakisääteisesti turvattava. Tutkimus- ja hoitotarvikkeiden, diabetestarvikkeiden sekä siivous- ja puhdistusaineiden ostot ovat toteutuneet yli määrärahan, mikä johtuu palvelutarpeesta ja myös siivouksen tarpeen lisääntymisestä VRE-epidemian saamiseksi hallintaan.

Vanhus- ja vammaispalveluiden palvelualueen menot ylittivät talousarvion noin 3,8 m€:lla (1,8%), myös tulokertymä ylitti ennakoidun 0,5 m€:lla (1,3%). Merkittävimmät talousarviolytykset tapahtuivat vanhusten avopalveluissa, ylitys oli euromääräisesti 3.1 m€, eli 6% talousarviosta. Vanhusten avopalvelujen asiakasmäärät kasvoivat sekä omaishoidon tuessa että toimeksiantosopimusten kohdalla. Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä sen sijaan laski hieman, samalla säännöllisen kotihoidon peittävyys 75 vuotta täyttäneiden keskuudessa laski edellisestä vuodesta. Tätä selittää kotihoidon sisäisen rakenteen haasteet. Alimmassa palveluluokassa asiakasmäärä väheni tavoitteen mukaisesti, mutta runsaasti palvelua saavien asiakkaiden suhteellinen osuus jatkoi kasvuaan.

Myös vammaispalvelu ylitti talousarvionsa. Menoylitys oli 2,3 miljoonaa euroa, ts. 4,3 % talousarviosta. Kasvua edellisen vuoden tilinpäätökseen oli 3,7 m€ (7%). Talousarvion ylitys selittyy asiakasmäärien kasvulla; vammaispalveluissa

Hyvinvointitoimiala

asiakasmäärät kasvoivat kuljetuspalveluissa, asumispalveluissa, henkilökohtaisen avun palveluissa ja kehitysvammaisten ympärivuorokautisen hoidon palveluissa. Yliyksestä 1,6 miljoonaa euroa kohdentui vammaispalvelujen asumis- tai laitospalveluihin.

VSSHP: Siirtoviivepäivien määrä on Turun osalta laskenut 5 % verrattuna edelliseen vuoteen, erityisesti ovat vähentyneet korotettuhintaiset siirtoviivepäivät (laskua 13%). Tästä huolimatta siirtoviivemaksu vuoden 2019 osalta on 2,6 M€, josta sakon osuus on 0,9 M€. Suunta siirtoviivepäivien osalta on oikea, mutta tulos jäi kauaksi tavoitteesta.

Lausekkeet	Toimenpideselvitys
Syksyllä 2019 aloitetaan maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen alle 25-vuotiaalle. Palvelu toteutetaan hyvinvointitoimialan talousarvion puitteissa.	Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille turkulaisille käynnistyi joulukuun 2019 alussa.
Hyvinvointitoimialalla edistetään kynnyksettömien mielenterveyspalveluiden järjestämistä walk in -tyyppisenä ratkaisuna. Lisäksi parannetaan sosiaalitoimen jalkautumistaneuvoloihin, varhaiskasvatukseen ja kouluihin varhaisen puuttumisen ja perhetyön kehittämiseksi perheiden, lasten ja nuorten ongelmassa. Osana kaupungin syrjäytymisen ehkäisytyötä tehdään suunnitelma asunnottomuuden poistamiseksi Turussa.	Sopeuttamisohjelman toimenpiteeksi on nostettu aikuisikäisten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdeyksikön perustaminen. Suunnittelutyö on etenemässä varsinaiseksi toiminnaksi vuoden 2020 aikana. Yläkouluihin ja 2. asteen oppilaitoksiin on VSSHP:ltä ostettu 10 psykiatrisen sairaanhoitajan työpanos nuorten perustason mielenterveystyön ja psykiatrisen hoidon vahvistamiseksi. Ssoiaalityön organisaatio ja toimintatapa uudistettiin v. 2019 alussa, jotta tiimityö ja jalkautuminen olisi mahdollista. Tiimit ovat aloittaneet toimintansa resurssien mahdollistamissa rajoissa, hnekilökuntaa koulutetaan laajasti systeemiseen työtapaan. Perhekeskustointia kehitetään edelleen. Suunnitelma asunnottomuuden vähentämiseksi on hyväksytty valtuustossa 1/2019.

Talousarvion toteutuminen (kv)

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksin	Toteuma 2019	Poikkeama
Hyvinvointitoimiala						
Toimintatulot	67 805	1 200		69 005	69 969	964
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	670 398	37 970		708 368	715 656	-7 288
Toimintakate	-602 593	-36 770		-639 363	-645 686	-6 323
Investointiosa (1.000 €)						
Hyvinvointitoimiala						
Investointimenot	2 500			2 500	1 701	799
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
NETTO	-2 500			-2 500	-1 701	799

Määrärahat palvelualueittain (kh)

Palvelu- tai tulosalue €	TA 2019 muutoksin			Toteutunut 2019	Poikkeama
	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate	Toimintakate	Toimintakate
✓ Sosiaali- ja terveislautakunta	69 005 189	708 368 038	-639 362 849	-645 686 214	-6 323 365
✓ Terveyspalvelut	20 539 916	121 468 327	-100 928 411	-101 169 133	-240 722
✓ Perhe- ja sosiaalipalvelut	9 603 168	111 729 173	-102 126 005	-103 458 836	-1 332 830
✓ Vanhus- ja vammaispalvelut	36 204 835	204 569 330	-168 364 495	-171 665 753	-3 301 258
✓ Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri	0	241 000 000	-241 000 000	-242 493 979	-1 493 979
✓ Toimialan hallinto	2 657 270	29 601 208	-26 943 938	-26 898 513	45 425

Hyvinvointitoimiala

Työvoiman käyttö (kv)

Henkilötyövuodet ja kustannukset (€)	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA muutoksin 2019	Toteutunut 2019
Henkilötyövuodet	4319	4307	4260	4285	4271
Palkat ja palkkiot	161513601	162082051	160097023	164488265	166392504

-27.3. 2019 Luolavuori-Koivulan kotihoitoalueen palvelutuotanto kotiutettiin omaksi toiminnaksi +25htv.
 -1.6.2019 Puhtauspalvelut siirrettiin liikkeenluovutuksella Kaarea Oy:lle; htv vaikutus -55 htv
 -Vanhus- ja vammaispalveluissa otettiin käyttöön lyhyisiin sijaisuuksiin Sarastiarekry 19.8.2019- 22 htv (vähentynyt omien sijaisten käyttöä)
 -Karinakodin saattohoitokodin palvelutuotannon kotiuttaminen omaksi toiminnaksi + 2 htv (jatkossa vuositasolla +20htv)

Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut* 2019
Tilat yhteensä (m ²)	147 461		164 335	165 199
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	146 526		163 355	164 199
Muut tilat (m)	937		1 000 m ² 121 018 €/V	1 000 m ² 121 018 €/V
Alueet yhteensä (ha)				
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	27 047 495		27 643 962	27 740 072

Lisätietoja: * toteuma 2019 tilanteesta 14.12.2019. Tilaketjutus ja muutot eivät ole edenneet suunnitellusti. Hyvinvointitoimiala on joutunut kustantamaan esim. sairaala-alueella olevia käyttämättä olevia tiloja kuten ent. klinisen mikrobiologian tilat. Ylimääräisten tilojen vuokra näkyy myös pienenä kustannusten ylityksenä.

Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.2 Muut toteutettavat linjaukset: -			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Avohuollon lastensuojelun asiakkaana olevien 0-17-vuotiaiden määrä ja osuus ikäryhmästä *määritelmä muuttunut vuonna 2015	1600 / 5,5 %	1530/5,3%	osuus ikäryhmästä laskee	1357/4,6%
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asioinnin lisääminen				
- neuvolaikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	28,8 %	4499/37,8%	50 %	46%
- peruskouluikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	5,4 %	1335/9,2%	50 %	9%
Lihavien lasten ja nuorten osuus				

Hyvinvointitoimiala

- 4- vuotiaat	laskee	..	
- 8 lk.	laskee	..	
Suun terveydenhuolto: dmf-indeksi (kariuksen esiintyvyys tutkitussa populaatiossa)					
- 5-vuotiaat	0,3	0,34	
- 12-vuotiaat	1,1	1,01	
Rokotuskattavuus (neuvolat) - 3-vuotiaiden rokottamattomien osuus ikäluokasta	0,39 %	0,8 %	0 %	0,8 %	
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyy ja tiivistyy:					
1. Tilojen luovutuksen yhteistyösopimusten määrä	33	42	40	44	
2. Vakiintuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt avustusyhteistyösopimukset (min. 2 vuoden ajaksi)	15	15	15	15	
3. Toiminnallisten kumppanuus-sopimusten määrä (sis. STEA:lle ja OPM:lle ym. ulkopuolisille rahoittajille annetut lausunnot ja aiesopimukset)	35	51	40	45	
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus ja lukumäärä	90,7 % (15 664)	90,9 % (15 814)	91,0 % (16 123)	91,3 % (16 324)	
Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos/75-vuotta täyttäneiden turkulaisten määrän muutos.	74 / 86	-135/163	377/477	-162/494	
- kotihoito	36	-114	kasvava	-173	
- omaishoidon tuki	43	17	kasvava	37	
- ympärivuorokautinen pitkäaikaishoito (sis. Kaskenlinnan palliatiivisen hoidon asiakkaat)	-5	-21	vähenevä	-26	
Omaishoidon tukeminen, Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileikkaus)					
- 0-17	171	190	tasainen	211	
- 18-74	483	519	tasainen	525	
- 75 vuotta täyttäneet	562	579	kasvava	616	
Tilapäishoidon hoitojaksojen määrä	3727	4060	kasvava	4460	
Hoitojakson pituus ympärivuorokautisen hoidon piirissä, yhteensä					
- palliatiivisessa	1077,4	332	laskeva	95,6	

Hyvinvointitoimiala

- asumispalveluissa	1132,2	1099	laskeva	1110,8	
---------------------	--------	------	---------	--------	--

Tavoitteen kuvaus: Ajoissa annetut ja hyvin kohdenneet peruspalvelut ovat hyvää ehkäisevää työtä. Oikea-aikainen ja oikean tasoinen palvelu vähentää korjaavien ja erityispalveluiden tarvetta.

Selitys poikkeamalle: 5-vuotiaiden karieksen esiintyvyys on lähes tavoitteen mukainen.

Vanhemmat ovat valmiimpia neuvolaikäisten sähköisten puolesta-asiointien tekemiseen, peruskouluikäisillä perheiden tarve sopimusten tekemiseen vähenee, erityisesti yläkoululaisten kohdalla. Rokotuskattavuudessa tavoite on 0%, mutta rokottamattomien osuus 0,8 % on alle valtakunnallisen tason, joka on 1%.

Kotihoitoa saavien määrä on vähentynyt erityisesti ensimmäisen palveluluokan osalta. Tämä on seurausta vaikuttavasta keskitetystä palvelutarpeen arvioinnista, jolloin palvelut alkavat perustellusti ja toisaalta asiakkaille etsitään muitakin vaihtoehtoja kotona pärjäämiselle.

Omaishoidon tukea saavien alle 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden määrä on ollut kasvussa, tavoitteen mukaan kasvua tulisi tapahtua ainoastaan iäkkäämmissä väestöryhmissä.

Ikääntyneiden asumispalvelujen hoitajaksojen pituus on kasvanut entisestään, mikä kertoo siitä, että palvelun piiriin ajaututaan aikaisemmin kuin on tavoiteltavaa.

Tavoite 2: Lisätään korjaavien palveluiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta	<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.3 Muut toteutettavat linjaukset: -</i>			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Jatkohoitajonon lyheneminen sairaanhoitopiiristä				
- siirtoviivepäivien määrä /kk	276	398	<50	378
- korotetun maksun osuus siirtoviivepäivistä	46 %	54 %	<20 %	50%
Vuoden aikana huostassa olleiden lasten määrä (kum.) ja väestöosuus	434/1,5 %	438/1,5 %	laskeva	418/1,4 %
Perhehoitoon sijoitettujen lasten osuus huostassa olevista lapsista	49,9 %	49,9 %	+ 3,5 %-yksikköä	52,4 %
Päihde- ja mielensterveyspalvelujen saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntyminen: mielensterveys- ja päihdekuntotujien kotiin vietävien palvelujen lisääminen (tuetun asumisen osuus palveluasumisesta)	40 %	-	kasvava	51,7 %
Kuntotusjaksojen vaikuttavuus				
- sairaalahoitajaksojen määrä 2 kk kuntotusjakson jälkeen	..	-	vähenevä	..
- sairaalahoitajaksojen määrä 6 kk kuntotusjakson jälkeen	..	-	vähenevä	..
- Toimintakyvyn paraneminen hoiton seurauksena (FIM) muutos osastojen ka	13,0	14,0	kasvava	13,0
- Kuntoutuksen tehokkuus: FIM/hoitajaksojen pituuden suhde	..	-	kasvava	..
Kiireettömän lääkärivastaanoton lyhenee terveyskeskuksessa	3-4 viikkoa	-	2 viikkoa	6 viikkoa

Hyvinvointitoimiala

- Terveysasemien asiakkaat/htv	413,0	412,9	-	389,2	
- terveysasemien asiakkaat/lääkäri htv	954,9	998,8	kasvava	962,4	
- terveysasemien asiakkaat/hoitaja htv	514,8	491,1	kasvava	439,2	
Palveluiden vaikutus: palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta ja ollut hyödyllinen (vastausten kaasteikolla 1-5)					
- Vammaispalvelut	4,3	4,4	kasvava	4,3	
- Vanhusten avopalvelut	4,3	4,2	kasvava	4,2	
- Vanhusten asumispalvelut	4,1	4,0	kasvava	-	
- Sairaalapalvelut	4,3	4,4	kasvava	4,3	
- Polikliiniset palvelut	4,7	4,5	kasvava	4,5	
- Sosiaalityö	4,4	4,5	kasvava	4,4	
- Neuvolapalvelut	..	3,9	-	4,1	
- Koulu – ja opiskeluterveydenhuolto	..	3,4	-	3,4	
- Kasvatus- ja perheneuvola, psykologipalvelut	..	4,6	-	4,4	
- Sijaishuolto (kaupungin lastenkodit ja vastaanottokodit)	3,8	4,0	-	4,2	
Suunterveydenhuolto					
- Asiakkaat/työvoima	253,3	-	kasvava	261,3	
- Hoitoonpääsy T3) (aika yhteydenotosta siihen kun tutkimus toteutuu) alueiden mediaanin ka	76	-	70	106	
Laitoshoidossa ympärivuorokautisessa hoidossa					
- +75 vanhusten määrä ja %-osuus	502 / 31,3 %	478 / 30,2 %	vähenevä	308 / 19,8 %	
- kehitysvammaisten %-osuus	4,1 %	4,0 %	vähenevä	3,7 %	
Korvattujen potilasvahinkojen määrä (vuoden 2016 korvatut vahingot vs. viiden viimeisen vuoden 2011-2015 ka)	12 / 11	9 / 9,6	laskeva	5/11,4	

Tavoitteen kuvaus: Korjaavat palvelut tuotetaan tehokkaasti ja vaikuttavasti. Asiakas saa tarvettaan vastaavat palvelut oikea-aikaisesti.

Selitys poikkeamalle:

Siirtoviivepäivät ovat hiukan vähentyneet vuodesta 2018, mutta edelleen jäädään kauaksi tavoitteesta. Kaupunginsairaala ei pysty tarjoamaan jatkohoitopaikkaa kaikille tyks:n jatkohoitopotilaille ja kaupunginsairaala on liikaa lääketieteellisesti valmiita potilaita odottamassa jatkopaikkaa vanhuspalveluista.

Lastensuojelun sijaishuollossa perhehoitoon sijoitettujen lasten osuus on lisääntynyt merkittävästi (2,5%-yksikköä) mutta ei aivan tavoitetta vastaavasti.

Terveysasemien jonotusajoissa näkyvät epäsuotuisasti lääkäri työvoiman vaihtuvuus ja rekrytointiongelmat. Ongelmat johtuvat pitkälti työn kuormittavuudesta, joka on lisääntynyt. Melkein puolet lääkäri työvoimasta koostuu tällä hetkellä sijaisista, joista osa on toiminnan turvaamiseksi ostopalvelulääkäreitä. Korjaavia toimenpiteitä työstetään jatkuvasti ja

Hyvinvointitoimiala

nyt myös osana sopeuttamishjelmaa, jotta potilaat saisivat hoidon nykyistä oikea-aikaisemmin. Suun terveydenhuollon odotusaika hoidon toteutumiselle on pidentynyt, kun yhä suurempi määrä asiakkaita hakeutuu hoitoon julkiselle sektorille. Kuntoutusjaksojen vaikuttavuusmittaria heikentävät pitkät odotusajat jatkohoitopaikkaan.

Vanhus- ja vammaispalveluissa on asetettu tavoitteeksi asiakkaiden kokeman vaikuttavuuden nostaminen, koettu vaikuttavuus on kuitenkin pysynyt samalla tasolla kuin vuonna 2018.

Sosiaalityön organisaatio ja toimintatapoja uudistettiin v. 2019, josta seurasi runsaasti mm. työntekijä vaihtoja. Sosiaalityöntekijöiden rekrytointivaikeudet näkyivät myös työntekijöiden vaihtumisena, mikä yleensä heikentää asiakaskokemusta.

Kasvatus- ja perheneuvolan palvelujen kysyntä on ylittänyt tarjonnan ja jonotusajat ovat pidentyneet.

Sairaalapalveluiden asiakaskokemusta voivat heikentää viiveet jatkohoidon järjestämisessä, toisaalta myös lähtötaso on verrattain hyvä.

Strategiset tavoitteet (kh)

Toimialojen yhteiset tavoitteet: Hyvinvointi ja aktiivisuus

Terveiden elämäntapojen edistäminen		<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.1.1</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.2, 2.3.1, 2.3.7</i>			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Ylipainoisten lasten ja nuorten osuus					
- 4 vuotiaat	Lukujen saata- vuutta selvite- tään	-	osuus laskee	-	
- 5 lk	Lukujen saata- vuutta selvite- tään	-	osuus laskee	-	
- 8 lk	16,5 %	-	osuus laskee	16,8%	
Turkulaisten koululaisten fyysinen toimintakyky (Move). Vertailu kansalliseen viitearvoon: 5 lk tytöt ja pojat. Tavoitearvot:Turku/Suomi, alin kolmannes.					
- 20 m viivajuoksu	tytöt 31/36 % pojat 38/39 %	tytöt 35/35 % pojat 40/41 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 37/39 % pojat 42/42 %	
- vauhditon viisiloikka	tytöt 34/32 % pojat 52/44 %	tytöt 36/31 % pojat 43/45 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 35/31 % pojat 47/44 %	
- ylävartalon kohotus	tytöt 32/40 % pojat 43/44 %	tytöt 34/40 % pojat 37/44 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 28/41 % pojat 34/43 %	
- Etunojapunnerrus	tytöt 30/22 % pojat 23/20 %	tytöt 24/21 % pojat 22/20 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 23/23 % pojat 20/20 %	
- Heitto-kiinniottoyhdistelmä	tytöt 40/38 % pojat 37/39 %	tytöt 36/37 % pojat 36/39 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 36/37 % pojat 44/40 %	
Hyton terveysasemilla asioineet DM 2-pysyväisdiagnoosin (tyypin 2 diabetes) omaavien turkulaisten määrä	9358/48,3 %	3910/ 47,4 %	Määrä laskee	50,4 %	
Terveytensä vähintään hyväksi kokevien turkulaisten osuus (turkulaiset vrs. kansallinen taso)	Kyselyä ei toteutettu 2017	Kyselyn tulokset keväällä 2019	Osuus kasvaa	64,4/66,8*	
Tavoitteen kuvaus: Tavoitteena turkulaisten perheiden kannustaminen terveiden elämäntapojen omaksumiseen. Toimenpitein lisätään lasten ja nuorten liikkumista ja aktiivisuutta sekä vähennetään ylipainoa.					
*Vertailuluku 2015:62/62 %					

Hyvinvointitoimiala

Selitys poikkeamalle: Lasten ja nuorten elintapoihin pyritty vaikuttamaan mm. Liikkuva koulu- hankkeen toimin. Ylipainon kehitystä ei ole saatu kääntymään. Toimia tullaan tehostamaan Terveempää elämää –hankkeen kautta. Move-tulosten lihaskunto-osuuksissa on nähtävissä positiivista muutosta. Tilanne on kuitenkin ennallaan teknistä suoritusta ja rytmikkaa vaativissa mittauksissa, joissa suorituksen taitotaso vaikuttaa merkittävästi tulokseen. Erityisesti jatkossa tulee huolehtia riittävästä päivittäisestä syketasoa nostattavan liikunnan harjoittamisesta oppilaiden kestävyyskunnan parantamiseksi. Liikkuva koulu- hanke on päättynyt kesällä 2019. Harrastetoiminta jatkuu ja sitä kehitetään liikuntapalveluissa yhteistyössä sivistystoimialan ja seuratoimijoiden kanssa.

Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen		<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.1.1</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.3, 3.1.4</i>			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus % (ATH)					
- 20-54 –vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	2017: Kyselyä ei toteutettu	Kyselyn tulokset keväällä 2019	laskee	11,7/9,8 % (*1)	
- 55-74 –vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	2017: Kyselyä ei toteutettu	Kyselyn tulokset keväällä 2019	laskee	5,1/5,7 % (*2)	
- +75-vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	2017: Kyselyä ei toteutettu	Kyselyn tulokset keväällä 2019	laskee	8,9/9,1 % (*3)	
Ei yhtään läheistä ystävää % oppilaista (Kouluterveyskysely 2015)					
- 8-9lk (turkulaiset vs. kansallinen ka)	8 % / 8,5 %	-	laskee	8,9/9,1 %	
- Lukion 1. ja 2. vuosikurssit (turkulaiset vs. kansallinen ka)	8,2 % / 7,2 %	-	laskee	7,3/7,9 %	
- Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	6,4 % / 7,4 %	-	laskee	9,0/8,3 %	
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % (Kouluterveyskysely 2017)					
- 8. ja 9. luokan oppilaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	6,3 % / 5,8 %	-	laskee	6,5/5,5 %	
- Lukion 1. ja 2. vuosikurssin oppilaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	1,0 % / 1,1 %	-	laskee	0,9/1,1 %	
Tavoitteen kuvaus Lasten ja työikäisten yhteisöllisyyden lisääminen ja ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen mm. palveluohjauksen keinoin. (*1) Vertailuluku 2015: 10,3/9,4% (*2) Vertailuluku 2015: 11,6/ 7,3% (*3) Vertailuluku 2015: 12,4/12,4%					
Selitys poikkeamalle: Yksinäisyys ja kiusaaminen moniulotteisia ongelmia, joiden ehkäisy edellyttää jatkuvaa monitoimijasta yhteistyötä. Hyvinvointi on valittu perusopetuksen laatuteemaksi 2018-2020. Sisältää mm. koulukohtaisia toimia, Koulu hyvinvointialustana –projektin sekä henkilöstön koulutusta. Lukioissa tehostettu sosiaalisen hyvinvoinnin tukemista.					

Hyvinvointitoimiala

Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointi (toimialojen yhteinen tavoite)		<i>Strateginen teema: Yrittävä ja osaava kaupunki Strateginen linjaus: 3.1.4 Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7</i>			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Nuorisotyöttömien osuus	11,98 %	12,52 %**	11,5 %	12,35 % (*1)	
Työllisyysmäärärahan vaikuttavuus					
Henkilöitä aktivointi- ja työkykypalveluiden piirissä	2043	4 990**	4000	2 178 (*2)	
Kokonaisasiakasmäärä	2901	8 400**	7500	3 528 (*3)	
Uusien asiakkaiden määrä	2221	5 625**	4500	2 439 (*4)	
Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien ohjaus aktivointitoimiin	1336	1375	1300	1 356	
Aktivointiaste *	70 %	55 %**	50 %	62 %	
<p>Tavoitteen kuvaus: Nuorisotyöttömien osuuden vähentäminen ja kunnan maksuosuuden vähentäminen toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden opiskelu ja toimintakyky.</p> <p>*Asiakkuuden lopettamissyynä on: työllistetty, oskeluun siirtynyt, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat, Kho-hrjoitte-lussa olevat).</p> <p>(*1) Nuorisotyöttömien osuus kasvaa aina joulukuussa, kun valmistuvat kirjautuvat työn hakijoiksi. Marraskuussa vastaava osuus oli 10,9 %. Nuorten työttömien määrä laski vuoden 2019 aikana vajaalla 100 henkilöllä eli -6 % (1432 -> 1345).</p> <p>(*2) 2019 tavoitemääräksi jäänyt työllisyyskokeilun aikainen mittariluku. Vuonna 2019 aktivointi- ja työkykypalveluiden piirissä oli 6 % enemmän henkilöitä, kuin vuonna 2017.</p> <p>(*3) Vuoden 2019 asiakasmäärän tavoitteeksi on epähuomiossa jäänyt edellisen työllisyyskokeilun asiakasmäärän tavoiteluku, joka on epärealistinen). Vuoden 2019 asiakasluku (poikkileikkaus 12/19) on kuitenkin 21,6 % suurempi, kuin 2017 asiakasmäärä.</p> <p>(*4) sama virhe on toistunut tavoiteluvun kohdalla, kuin edellä olevat kaksi mittaritietoa. Vuonna 2019 oli 10 % enemmän alkaneita asiakkuuksia verrattuna 2017, joka on tilanteeseen (v.2019) parempi vertailutieto.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Pitkäaikaistyöttömien työllisyyden vahvasta positiivisesta kehityksestä johtuen nuorisotyöttömien suhteellinen määrä kasvoi, vaikka nuorisotyöttömien määrä laski vuoteen 2017 verrattuna noin 200 henkilöllä eli -13 %. Ehdotus: Mittari Nuorisotyöttömien osuus korvataan nuorten työttömien lukumäärällä.</p>					

Vanhemmuuden tuki		<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 ja 2.1.2 Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1</i>			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Lastensuojelun piirissä olevien 0-17 v osuus ikäryhmästä	6,8 %	6,6 %	Osuus pysyy alle Kuusikkokuntien keskiarvon	6,0 %	
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen	Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Suunnitelma tehty mutta vaatii päivittämistä	Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Suunnitelma vuosille 2020-2023 on valmisteltu hyväksyttäväksi valtuustossa.	
<p>Tavoitteen kuvaus: Vanhemmuutta tukemalla luodaan edellytyksiä perheiden itsenäiselle selviämiselle ja ehkäistään ongelmien kasautumista ja muuttumista vaikeammaksi. Perhe kokonaisuutena ja vanhemmuus huomioidaan kaikissa palveluiden järjestämisessä.</p>					

Hyvinvointitoimiala

Selitys poikkeamalle: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020-2023 on valmisteltu hyväksyttäväksi valtuustossa

Toimialan omat tavoitteet

SoTe-uudistukseen valmistautuminen (2017-2018)	<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.1.1 ja 2.1.2 ja 2.1.3</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>			
Hanke/projekti:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksien	Toteutunut 31.12.2019
Mittari: Valmistautumiseen liittyvät kehittämissuunnitelmat ja toimenpiteet etenevät	Toimenpiteet käynnissä	Toimenpiteet edenneet suunnitellusti	Toimenpiteet käynnissä	SoTe-uudistus kaatui 03/2019
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Hyvinvointitoimiala toteuttaa kehittämistoimenpiteitä, joilla turvataan SoTe-palveluiden kilpailukyky sekä varmistetaan rakennemuutosten eteneminen.				
Selitys poikkeamalle:				

Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Kaupungin tavoite TA 2019	Keinot	Mittarit	Toimialan tavoitearvot mittareille	Toteutunut 31.12.2019
1. Työyhteisöt tukevat tavoitteiden saavuttamista	1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: hyödyntämällä koulutusta antamalla tukea luottamalla omiin alaisiin			
		1.A.1. Työyhteisötaidot Auttaminen ja huomaavaisuus (K10)	>= 3,62	3,66
		1.A.1. Työyhteisötaidot Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen (välikysely)	>=2,10	3,66
		1.A.2. Työyhteisö Työpaikan ilmapiiri (K10)	>= 3,59	3,6
		1.A.2. Työyhteisö Arvostus työhöni (Välikysely)	>=2.0	3,6
		1.A.2. Työyhteisö Luottamus työkaverihin (Välikysely)	>=2.1	3,6
		1.A.3. Työyhteisön tuki esimiestyölle Työyhteisön tuki esimiestyölle (K10/ Välikysely)	>= 3,52	3,55
2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti				
	2.A. Työkyvyn hallinta	2.A.1. Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakituiset)	Henkilöiden osuus lisääntyy	määrä lisääntynyt

Hyvinvointitoimiala

	2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi	2.B.1. Kuinka monta vaarat ja haitat – arvioita / riskiarvioita on tallennettu	Kai<=25% hyvinvointitoimialan perusyksiköistä/vuosi/	ka 21%	
	2.C. Kunta 10 – tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita	2.C.1. Työpaineiden ja hallinnan suhde Työpaineita paljon, hallintaa vähän (K10) Työmäärän lisääntyminen (Välikysely)	Pienempi < edellinen vuosi < 44,4 %	32,3%	
	2.D. Asiakasväkivallan kokemus	2.D.1. Asiakasväkivallan kokemus Henkinen väkivalta (K10/Välikysely) Fyysinen väkivalta tai sen uhka (K10/Välikysely)	<33,8 % <21.7 %	48;7% 27,40%	
3. Perusteltävä on mielekäs ja merkityksellinen	3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet				
		3.A.1. Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä <ul style="list-style-type: none"> Koen työni mielekkääksi (K10/Välikysely) Koen tekeväni merkityksellistä työtä (K10/Välikysely) 	>= edellinen vuosi 2016: 4,76 % 2016: Kyllä-vas- tauksia 75 %	4,88% 92,4%	
Selitys poikkeamalle:					

Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kysyntä/tarve								
Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuu-sikko)	Turku 2,07% / Kuu- sikko ka 2,11%	Turku 1,98 % / Kuu- sikko 2,02 %	Turku 1,93 % / Kuu- sikko 1,97 %	Turku 2,1 % Kuu- sikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % Kuu- sikko ka 1,8 %	..		
<i>Kehitysvammopalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)</i>	Turku 0,48%/ Kuu- sikko ka 0,37 %	Turku 0,46 % / Kuu- sikko ka 0,39 %	Turku 0,47 % / Kuu- sikko ka 0,40 %	Turku 0,49 %/ Kuu- sikko ka 0,41 %	Turku 0,49 %/ Kuu- sikko ka 0,41 %	..		
Toimeentulotuen piirissä olevat kotitaloudet (ei sis. pakolaisia tai paluumuuttajia)	9165	9454	9307	3633	3415	3416		
Tuottavuus/ taloudellisuus								
Varsinais-Suomen sairaanhoidopiiriin maksuosuus (M€)	184,8 M€	191,0 M€	193,1 M€	208,5 M€	217,4 M€	226,0 M€		
Terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset/asukas (pth ja esh) € (suurten kaupunkien vertailu)	2 337€	2 321€	2 345€	2 327 €	2 451 €	..		

Hyvinvointitoimiala

Perusterveydenhuollon kustannukset/ 0-6 vuotias lapsi	491€	376€	427€	450 €	370 €	..		
65 vuotta täyttäneiden ikävakioidut sosiaali- ja terveystalveluiden deflatoidut kustannukset väestöä kohti vuodessa (Kuusikko)	7 068 €	6 995 €	6 980 €	6 598 €	7337 €	..		
Asiakaskohtaiset kustannukset/vammaispalvelujen asiakkaat	Turku 3.559 €, Kuusikon ka 5.060 €	Turku 3966,5 €, Kuusikon ka 5293,6 €	Turku 4185,5 € / 5580,6 €	Turku 4 320 € / Kuusikko 5 684 €	Turku 4588 € / Kuusikko 6064 €	..		
Asiakaskohtaiset kustannukset/kehitys-vammaispalveluiden asiakkaat	Turku 33.963 €, Kuusikon ka 35.585 €	Turku 35908, Kuusikon ka 34418 €	Turku 35824 € / Kuusikko 34279 €	Turku 34.032 € / Kuusikon ka 29.882 €	Turku 34912 € / Kuusikko 31 056 €	..		
Peittävyys/kattavuus								
Terveysasemien peittävyys	40,7 %	40,9%	41,9 %	41,6 %	40,7 %	39,0 %		
Suun terveydenhuollon peittävyys	32,24 %	31%	31 %	32 %	32 %	32,4%		
Laatu/asiakastyytyväisyys								
Tyytyväisyys asuinkunnan (indeksi):	2,80	3,08	2,84	3,11	2,99	3,03		
<ul style="list-style-type: none"> sosiaalipalveluihin terveyspalveluihin 	3,54	3,67	3,62	3,80	3,70	3,74		
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina):								
<ul style="list-style-type: none"> Terveyskeskuksen lääkäripalvelut (vertailukunnat ka 47%) Terveyskeskuksen vuodeosasto (vertailukunnat ka 10%) Sairaalapalvelut (vertailukunnat ka 53%) Hammaslääkäripalvelut (vertailukunnat ka 36%) Äitiys- ja lastenneuvola (vertailukunnat ka 31%) Perheneuvola (vertailukunnat ka 16%) Sosiaalityö (vertailukunnat ka 15%) Toimeentulotuki (vertailukunnat ka 12%) Vanhusten kotihoito (vertailukunnat ka 12%) Vanhusten asumis- ja laitoshoitopalvelut (vertailukunnat ka 13%) Vammaispalvelut (vertailukunnat ka 10%) 	53%	57%	58%	62%	57%	56%		
	11%	12%	15%	16%	13%	15%		
	55%	58%	56%	60%	56%	61%		
	29%	34%	33%	41%	38%	43%		
	24%	27%	29%	28%	25%	30%		
	11%	13%	14%	14%	13%	15%		
	10%	16%	16%	15%	12%	16%		
	10%	11%	12%	12%	12%	12%		
	12%	17%	17%	14%	15%	15%		
	11%	13%	12%	11%	14%	13%		

Hyvinvointitoimiala

	7%	10%	11%	12%	9%	10%		
--	----	-----	-----	-----	----	-----	--	--

Sivistystoimiala

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Timo Jalonen

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Toimintaympäristön keskeiset muutokset ovat asiakaskysynnän kasvu erityisesti perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa. Jälkimmäisessä se liittyy läheisesti työvoiman kysyntään.

Varhaiskasvatuksessa on tapahtunut merkittävä rakenteellinen muutos osa-aikaisesta toiminnasta kokoaikaiseen päiväkotitoimintaan ja jopa vuorohoitoon. Taustalla on työelämän rakenteelliset muutokset ja työttömyyden aleneminen, jolloin mahdollisuudet lasten kotonatapahtuvaan hoitoon vähenee.

Yli-Maarian monitoimitalo on merkittävin fyysiseen toimintaympäristöön liittyvä kohde, jonka toiminta alkoi tammikuussa 2019.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Tilinpäätöksessä 2019 toimialan toteutuneet tulot olivat yhteensä 24,7 milj. euroa ja menot 333,9 milj. euroa. Sivistystoimialan netto tilinpäätöksessä oli näin ollen 309,2 milj. euroa (296,8 milj. euroa vuonna 2018).

Talousarvio ylittyi 1 377 119,04 euroa. Se on 0,4 % koko lautakunnan talousarvion loppusummasta. Tästä tulojen alitus oli 0,5 milj. euroa ja menojen ylitys 0,9 milj. euroa.

Lausekkeet	Toimenpideselvitys
Tasa-arvorahan jakoperusteita tarkastellaan ja selvitetään positiiviseen diskriminaatioon tarkoitettun tuen vaikuttavuutta sekä mahdollisuuksia kohdistaa raha entistä vaikuttavammin haasteellisimmassa asemassa oleviin kouluihin.	Selvitys viety lautakunnalle ja hyväksytty helmikuussa 2019.
Kielikylpytoiminnan laajentamisesta palvelutarvetta ja kysyntää vastaavaksi valmistellaan esitys syyskuksi 2019.	Selvitys viety lautakunnalle ja hyväksytty joulukuussa 2019.

Sivistystoimiala

Talousarvion toteutuminen (kv)

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA muutokset 2019	TA siirrot 2019	TA 2019 muutoksin	Toteuma 2019	Poikkeama
Sivistystoimiala						
Toimintatulot	25 176			25 176	24 658	-518
Valmistus omaan käyttöön					29	29
Toimintamenot	331 334	1 709		333 043	333 932	-889
Toimintakate	-306 158	-1 709		-307 867	-309 244	-1 377
Investointiosa (1.000 €)						
Sivistystoimiala						
Investointimenot	2 466			2 466	1 742	724
Valtionos uudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutus tulot						
NETTO	-2 466			-2 466	-1 742	724

Määrärahat palvelualueittain (kh)

Palvelu- tai tulosalue (€)	TA 2019 muutoksin		Toteutunut 2019		Poikkeama
	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate	Toimintakate	Toimintakate
Kasvatus- ja opetuslautakunta	25 175 921	333 043 108	-307 867 187	-309 244 312	-1 377 125
Toimialan yhteisen hallinnon palvelualue	3 709 866	21 036 015	-17 326 149	-21 154 544	-3 828 394
Varhaiskasvatuksen palvelualue	7 758 227	104 090 775	-96 332 548	-97 655 167	-1 322 619
Perusopetuksen palvelualue	5 925 390	118 066 506	-112 141 116	-109 004 046	3 137 070
Ruotsink. kasv. ja opetuksen palvelualue	2 498 578	16 113 703	-13 615 125	-13 398 697	216 428
Lukiokoulutuksen palvelualue	1 182 410	24 864 176	-23 681 766	-22 865 570	816 196
Ammatillisen koulutuksen palvelualue	4 101 450	48 871 931	-44 770 481	-45 166 288	-395 807

Työvoiman käyttö (kv)

Henkilötyövuodet ja kustannukset (1000 €)	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA muutoksin 2019	Toteutunut 2019
Henkilötyövuodet	3 648,0	3 691,2	3 695,0	3 695,0	3 770,9
Palkat ja palkkiot	138 973	144 324	145 711	147 134	150 181

Lisätiedot / selitys poikkeamalle: Työvoiman käytön ylityksen taustalla ovat pienimpien lasten päiväkotihoidon kasvu, perusopetuksen oppilasmäärän kasvu sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kasvu.

Sivistystoimiala

Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 2019*
Tilat yhteensä (m ²)	315 734	300 715	348 386	339 333
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	315 734	300 715	348 386	339 333
Muut tilat (m)				
Alueet yhteensä (ha)				
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	50 394 938	51 799 294	56 829 124	56 631 664
Lisätietoja: * toteuma 2019 tilanteesta 14.12.2019				

Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Palveluverkon tarkastelu		Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.2.6 Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.2 ja 2.2.8			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelu ja toimenpiteiden toteutus.	Selvitetään Jäkärlän ja Varisuon sekä ruotsinkielisten varhaiskasvatuksen tarpeet		Toteutetaan palveluverkon tarkastelu vuonna 2018 hyväksytyyn palveluverkko-päätöksen mukaisesti	Toteutettu ja palveluverkko-selvitys hyväksytty kaupungin valtuustossa.	
Ammatillisen koulutuksen palveluverkon tarkastelu ja toimenpiteiden toteutus.			Tämä asia riippuu siitä, mikä kanta vuonna 2018 otetaan TAI-kampushankkeeseen	Keväällä 2019 valmistui ammatillisen koulutuksen uuden kampuksen tarveselvitys. Siirtynyt hanke-suunnitteluun.	
Tavoitteen kuvaus: Selitys poikkeamalle:					

Tavoite 2: Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen		Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.2.2 Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.1., 3.2.3			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Siirrytään perusopetuksen 4.-9.-luokilla uudelleenlaiseen oppimisympäristöön ja toteutetaan laaja opettajien koulutusohjelma	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4. ja 7.-luokkalaisilla		Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalaisilla	Toteutettu	
Tavoitteen kuvaus: Luodaan malli henkilökohtaisten päätelaitteiden hankintaan kaikille oppilaille 4.-9.luokilla. Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä projekteilla, opettajien koulutuksella ja vertaistuellla. Panostetaan myös varhaiskasvatuksen toimintaympäristön digitalisointiin. Selitys poikkeamalle:					

Sivistystoimiala

Tavoite 3: Toteutetaan ammatillisen koulutuksen reformi	Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.2.8 Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7 ja 2.2.1				
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
	-		Uusien tutkintojen perusteiden mukaiset koulutukset tuoteistettu	Edetty tavoitteen mukaisesti, jatkuva prosessi (uusia tuotteita tuotetaan yritysten tarpeen mukaan). Toiminnanohjauksen mukaisesti toiminta ja toimintaohjeet yhtenäistetty.	
<p>Tavoitteen kuvaus: Yhtenäistetään toimintaohjeet ja otetaan käyttöön, luodaan ja otetaan käyttöön joustavat oppimispolut ja mahdollistetaan yksilöllinen opintojen eteneminen, lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja kehitetään oppimisympäristöjä. Lisätään ammatillisen koulutuksen määrää haettavalla ulkoisella määrärahalla, suunnataan koulutusta kasvualueille, tarjotaan osatutkintoja ja nopean työllistymisen mahdollistavia opintopolkuja.</p> <p>Selitys poikkeamalle:</p>					

Tavoite 4: Positiivisen rakennemuutoksen toteutumisen tuki koulutuksen keinoin	Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen Strateginen linjaus: 3.1.6 Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.1, 2.2.8 ja 2.2.1				
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
	-		Uudet oppimisympäristöt ja koulutusmallit on kuvattu ja juurrutettu. Työvoimapolusta kärsivien alojen vetovoimaisuus on lisääntynyt. STEaM Turku on käynnissä. Jatkosuunnitelmat tehty. Ulkopuolinen rahoitus vuoden 2018 tasolla.	Edennyt tavoitteiden mukaisesti (mm. uusia oppimisympäristöjä käynnistetty ja koulutusmalleja kuvattu), jatkuva prosessi. STEAM Turku käynnissä ja siihen liittyvät jatkosuunnitelmat tehty. Ulkopuolisen rahoituksen osuus kasvoi hieman.	
<p>Tavoitteen kuvaus: Turun kaupungin sivistystoimialan eri palvelualueilla toteutettava koulutus- ja kehittämistoiminta tukee positiivisen rakennemuutoksen toteutumista sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä tämä tapahtuu eri alojen vetovoimaisuutta lisäämällä sekä kehittämällä erilaisia joustavia ja uudenlaisia, yhdessä yritysten kanssa toteutettavia koulutusmalleja sekä uusia oppimisympäristöjä. Pitkällä aikavälillä tämä tarkoittaa uusien toimintamallien kehittämistä korkeakoulujen, yritysten ja julkisten toimijoiden välille nostamaan tekniikan koulutuksen vetovoimaa, tutkimuksen tasoa ja vahvistamaan alueellista kehitystä. Lisäksi STEaM Turku -toiminnalla edistetään lasten ja nuorten kiinnostumista matematiikasta ja luonnontieteistä.</p> <p>Selitys poikkeamalle:</p>					

Sivistystoimiala

Strategiset tavoitteet (kh)

Toimialojen yhteiset tavoitteet: Hyvinvointi ja aktiivisuus

Terveiden elämäntapojen edistäminen		Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.2, 2.3.1, 2.3.7			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Ylipainoisten lasten ja nuorten osuus					
- 4 vuotiaat	Lukujen saata- vuutta selvite- tään	-	osuus laskee	-	
- 5 lk	Lukujen saata- vuutta selvite- tään	-	osuus laskee	-	
- 8 lk	16,5 %	-	osuus laskee	16,8%	
Turkulaisten koululaisten fyysinen toimintakyky (Move). Vertailu kansalliseen viitearvoon: 5 lk tytöt ja pojat. Tavoitearvot:Turku/Suomi, alin kolmannes.					
- 20 m viivajuoksu	tytöt 31/36 % pojat 38/39 %	tytöt 35/35 % pojat 40/41 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 37/39 % pojat 42/42 %	
- vauhditon viisiloikka	tytöt 34/32 % pojat 52/44 %	tytöt 36/31 % pojat 43/45 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 35/31 % pojat 47/44 %	
- ylävartalon kohotus	tytöt 32/40 % pojat 43/44 %	tytöt 34/40 % pojat 37/44 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 28/41 % pojat 34/43 %	
- Etunojapunnerrus	tytöt 30/22 % pojat 23/20 %	tytöt 24/21 % pojat 22/20 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 23/23 % pojat 20/20 %	
- Heitto-kiinniottoyhdistelmä	tytöt 40/38 % pojat 37/39 %	tytöt 36/37 % pojat 36/39 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 36/37 % pojat 44/40 %	
Hyton terveysasemilla asioineet DM 2-pysyväisdiagnoosin (tyypin 2 diabetes) omaavien turkulaisten määrä	9358/48,3 %	3910/ 47,4 %	Määrä laskee	50,4 %	
Terveytensä vähintään hyväksi kokevien turkulaisten osuus (turkulaiset vrs. kansallinen taso)	Kyselyä ei toteutettu 2017	Kyselyn tulokset keväällä 2019	Osuus kasvaa	64,4/66,8*	
Tavoitteen kuvaus: Tavoitteena turkulaisten perheiden kannustaminen terveiden elämäntapojen omaksumiseen. Toimenpitein lisätään lasten ja nuorten liikkumista ja aktiivisuutta sekä vähennetään ylipainoa.					
*Vertailuluku 2015:62/62 %					
Selitys poikkeamalle: : Lasten ja nuorten elintapoihin pyritty vaikuttamaan mm. Liikkuva koulu- hankeen toimin. Ylipainon kehitystä ei ole saatu kääntymään. Toimia tullaan tehostamaan Terveempää elämää –hankkeen kautta. Move-tulosten lihaskunto-osuuksissa on nähtävissä positiivista muutosta. Tilanne on kuitenkin ennallaan teknistä suoritusta ja rytmikkää vaativissa mittauksissa, joissa suorituksen taitotaso vaikuttaa merkittävästi tulokseen. Erityisesti jatkossa tulee huolehtia riittävästä päivittäisestä syketasoa nostattavan liikunnan harjoittamisesta oppilaiden kestävyyskunnan parantamiseksi. Liikkuva koulu- hanke on päättynyt kesällä 2019. Harrastetoiminta jatkuu ja sitä kehitetään liikuntapalveluissa yhteistyössä sivistystoimialan ja seuratoimijoiden kanssa.					

Sivistystoimiala

Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.3, 3.1.4			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus % (ATH)				
- 20-54 –vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	2017: Kyselyä ei toteutettu	Kyselyn tulokset keväällä 2019	laskee	11,7/9,8 % (*1)
- 55-74 –vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	2017: Kyselyä ei toteutettu	Kyselyn tulokset keväällä 2019	laskee	5,1/5,7 % (*2)
- +75-vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	2017: Kyselyä ei toteutettu	Kyselyn tulokset keväällä 2019	laskee	8,9/9,1 % (*3)
Ei yhtään läheistä ystävää % oppilaista (Kouluterveyskysely 2015)				
- 8-9lk (turkulaiset vs. kansallinen ka)	8 % / 8,5 %	-	laskee	8,9/9,1 %
- Lukion 1. ja 2. vuosikurssit (turkulaiset vs. kansallinen ka)	8,2 % / 7,2 %	-	laskee	7,3/7,9 %
- Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	6,4 % / 7,4 %	-	laskee	9,0/8,3 %
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % (Kouluterveyskysely 2017)				
- 8. ja 9. luokan oppilaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	6,3 % / 5,8 %	-	laskee	6,5/5,5 %
- Lukion 1. ja 2. vuosikurssin oppilaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	1,0 % / 1,1 %	-	laskee	0,9/1,1 %
Tavoitteen kuvaus Lasten ja työikäisten yhteisöllisyyden lisääminen ja ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen mm. palveluohjauksen keinoin. (*1) Vertailuluku 2015: 10,3/9,4% (*2) Vertailuluku 2015: 11,6/ 7,3% (*3) Vertailuluku 2015: 12,4/12,4%				
Selitys poikkeamalle: Yksinäisyys ja kiusaaminen moniulotteisia ongelmia, joiden ehkäisy edellyttää jatkuvaa monitoimijaisista yhteistyötä. Hyvinvointi on valittu perusopetuksen laatuteemaksi 2018-2020. Sis mm. koulukohtaisia toimia, Koulu hyvinvoin-tialustana –projektin sekä henkilöstön koulutusta. Lukioissa tehostettu sosiaalisen hyvinvoinnin tukemista.				

Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointi (toimialojen yhteinen tavoite)	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava kaupunki Strateginen linjaus: 3.1.4 Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Nuorisotyöttömien osuus	11,98 %	12,52 %**	11,5 %	12,35 % (*1)
Työllisyysmäärärahan vaikuttavuus				
Henkilöitä aktivointi- ja työkyky-palveluiden piirissä	2043	4 990**	4000	2 178 (*2)
Kokonaisasiakasmäärä	2901	8 400**	7500	3 528 (*3)
Uusien asiakkaiden määrä	2221	5 625**	4500	2 439 (*4)

Sivistystoimiala

Työmarkkinatuen kuntaosuu- della olevien ohjaus aktivointitoi- miin	1336	1375	1300	1 356
Aktivointiaste *	70 %	55 %**	50 %	62 %

Tavoitteen kuvaus: Nuorisotyöttömien osuuden vähentäminen ja kunnan maksuosuuden vähentäminen toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden opiskelu ja toimintakyky.

*Asiakkuuden lopettamissyynä on: työllistetty, oskeluun siirtynyt, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat, Kho-hrrjoitte-
lussa olevat).

(*1) Nuorisotyöttömien osuus kasvaa aina joulukuussa, kun valmistuvat kirjautuvat työn hakijoiksi. Marraskuussa vas-
taava osuus oli 10,9 %. Nuorten työttömien määrä laski vuoden 2019 aikana vajaalla 100 henkilöllä eli -6 % (1432 ->
1345).

(*2) 2019 tavoitemääräksi jäänyt työllisyyskokeilun aikainen mittariluku. Vuonna 2019 aktivointi- ja työkykypalveluiden
piirissä oli 6 % enemmän henkilöitä, kuin vuonna 2017.

(*3) Vuoden 2019 asiakasmäärän tavoitteeksi on epähuomiossa jäänyt edellisen työllisyyskokeilun asiakasmäärän ta-
voiteluku, joka on epärealistinen). Vuoden 2019 asiakasluku (poikkileikkaus 12/19) on kuitenkin 21,6 % suurempi, kuin
2017 asiakasmäärä.

(*4) sama virhe on toistunut tavoiteluvun kohdalla, kuin edellä olevat kaksi mittaritietoa. Vuonna 2019 oli 10 % enemmän
alkaneita asiakkuuksia verrattuna 2017, joka on tilanteeseen (v.2019) parempi vertailutieto.

Selitys poikkeamalle: Pitkäaikaistyöttömien työllisyyden vahvasta positiivisesta kehityksestä johtuen nuorisotyöttö-
mien suhteellinen määrä kasvoi, vaikka nuorisotyöttömien määrä laski vuoteen 2017 verrattuna noin 200 henkilöllä eli
-13 %. Ehdotus: Mittari Nuorisotyöttömien osuus korvataan nuorten työttömien lukumäärällä.

Vanhemmuuden tuki	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 ja 2.1.2 Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Lastensuojelun piirissä olevien 0-17 v osuus ikäryhmästä	6,8 %	6,6 %	Osuus pysyy alle Kuusikko- kuntien keskiar- von	6,0 %
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitel- man toimenpiteiden toteutuminen	Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Suunnitelma tehty mutta vaatii päivittä- mistä	Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Suunnitelma vuosille 2020- 2023 on val- misteltu hyväk- syttäväksi val- tuustossa.

Tavoitteen kuvaus: Vanhemmuutta tukemalla luodaan edellytyksiä perheiden itsenäiselle selviämiselle ja ehkäistään
ongelmien kasautumista ja muuttumista vaikeammaksi. Perhe kokonaisuutena ja vanhemmuus huomioidaan kaikissa
palveluiden järjestämisessä.

Selitys poikkeamalle: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020-2023 on valmisteltu hyväksyttäväksi val-
tuustossa

Sivistystoimiala

Strategiset hankkeet (kh)

	Osaamisen visio		Hanke etenee suunnitelman mukaisesti. Sidosryhmä kuulemiset toteutettu osittain, jatkuu 2020. Tulevaisuuskuvat luodaan kevään 2020 aikana. Tuotos valmis elokuussa 2020.
Sito/Kansainvälisyys			Hankeeseen kuuluu iso joukko projekteja ja se etenee suunnitelmien mukaan. Tukee varhaiskasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden toteutumista.
Sito/Nuorisotakuu			Hankeeseen kuuluu iso joukko projekteja ja se etenee suunnitelmien mukaan. Nuorisotakuun edistyminen Nuorisotakuu 2017-vision mukaan arvioidaan syksyn aikana. Vuonna 2019 projektin toteutusta jatketaan osana kaupungin syrjäytymisen ehkäisyn ohjelmaa.
Sito/STEAM Turku			Projekti on lähtenyt liikkeelle suunnitelmien mukaan. Projekti on edennyt suunnitelmien mukaan. Mukana toteutuksessa kaikki palvelualueet.
Sito/STEAM Turku	Tulevaisuuden älykkäät oppimisympäristöt		Hanke etenee suunnitelman mukaan. Hankkeen jatkoaikapäätös saatiin, hanke päättyy 31.8.2020. Muutoshakemuksessa hyväksyttiin toimintamallin levittäminen ja testaaminen kaikkiin kaupungin yksiköihin. Hankkeen budjetti merkitty liikennevaloissa keltaiseksi. Ostopalvelujen ja henkilöstökustannusten osalta, budjetti ei kulu täysin ennakoidusti.
Sito/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja	Open väylät		Koulutukset toteutettu ja koulutettavapäivätavoitteet saavutettu. Hanke päättyy 31.3.2020.

Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstö-ohjelman painopiste-alue	Kaupungin tavoite TA 2019	Toimialan mittarit	Toimialan tavoite muutoksin 2019	Toteutunut 31.12.2019 ')
Työ lisää hyvinvointia	1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	1.A.1. Työyhteisötaidot Auttaminen ja huomaavaisuus (K10) Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen (välikysely)	Mahdollistetaan ja seurataan koulutuksiin osallistumista hyödyntämällä tietovarastosta saatavaa tietoa.	Toteutunut: 72% kokenut saaneensa riittävästä täydennyskoulutusta Tietovarasto käytössä ja tietoa seurataan
		1.A.2. Työyhteisö • Työpaikan ilmapiiri (K10) • Arvostus työhöni (Välikysely) • Luottamus työkavereihin (Välikysely)	Analysoidaan Kunta10-kyselyn tulokset ja yhdessä henkilöstön kanssa suunnitellaan tarvittavat korjaavat toimenpiteet	Työpaikalla arvostetaan työtäni 2/3 (pysynyt ennallaan)
		1.A.3. Työyhteisön tuki esimiestyölle • Työyhteisön tuki esimiestyölle (K10/Välikysely)	Hyödynnetään johtamisessa tiedolla johtamista kaikilla tasoilla ja tuetaan itsensä johtamista	Työyhteisössä tuetaan esimiestä hänen työssään 2/3 (pysynyt ennallaan)
	2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti	2.A.1. Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakituiset)	Tuetaan aktiivisesti kaikkien työntekijöiden työssä jaksamista ja käytetään varhaisen puuttumisen toimintamallia	Toteutuu
		2.B.1. Kuinka monta vaarat ja haitat – arvioita / riskiarvioita on tallennettu	Järjestetään tarvittaessa koulutusta ja tehostetaan tiedottamista työhön liittyvistä vaaroista ja haitoista	Toteutuu
		2.C.1. Työpaineiden ja hallinnan suhde • Työpaineita paljon, hallintaa vähän	Ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin havaittujen riskien hallitsemiseksi.	2,2 / 3 on kokenut että työmäärä on pysynyt samana

Sivistystoimiala

		(K10) • Työmäärän lisääntyminen (Välikysely)	Varmistetaan henkilökunnan määrän riittävyys suhteessa työmäärään.	
		2.D.1. Asiakasväkivallan kokemus • Henkinen väkivalta (K10/Välikysely) • Fyysinen väkivalta tai sen uhka (K10/Välikysely)	Työyksiköittäin käydään esimiehen johdolla läpi työn vaatavuus. Kehityskeskustelut toteutetaan suunnitelmien mukaisesti Toimitaan väkivaltatilanteisiin liittyvien toiminta ohjeiden mukaan. Perehdytetään uudet työntekijät systemaattisesti ohjeisiin.	21% kokenut fyysistä väkivaltaa 23% kokenut henkistä väkivaltaa Kehityskeskustelu käyty 61%
	3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen	3.A.1. Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä • Koen työni mielekkääksi (K10/Välikysely) - Koen tekeväni merkityksellistä työtä (K10/Välikysely)	Pidetään työpaikkakoukukset säännöllisesti Henkilöstö osallistetaan yhteiseen kehittämiseen ja vaikuttamiseen työyksiköittäin /tiimeittäin	16 % kokenut työn mielekkyyden parantuneen, 57% pysynyt samana, 27% heikentynyt

Selitys poikkeamalle: Kunta 10-kyselyä ei toteutettu vuonna 2019, luvut Henkilöstön hyvinvoinnin välikysely 2019 :sta

Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Volyymi						
Lukiokoulutuksen koulutuspaikat	3828,6	3836,7	3818	3899	3872	3730
Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikat	5802,9	5865,4	5900	5192,9		5089
Työväenopistojen toteuttama opetus h/vuosi	23 703	23 829	23 000			19000
Laatu ja vaikuttavuus						
Ammatillisen koulutuksen läpäisy	71,9 %	70,6 %	70 %	70,8 %	68,2 %	ei seurata
Ammatillisen koulutuksen keskeyttäminen (negatiivinen)	4,9 %		5,6%	ei seurata
Tyytyväisyys päivähoitoon	3,87	3,96	3,96	3,96	4,08	3,95 ***)
Tyytyväisyys peruskouluun	3,94	4,01	4,09	4,08	4,04	4,07
Tyytyväisyys lukiokoulutukseen	3,99	4,10	4,14	4,13	4,12	4,16
Tyytyväisyys ammatilliseen nuorten koulutukseen	3,81	3,96	3,97	3,03	3,94	4,02
Tyytyväisyys aikuisten ammatilliseen koulutukseen	3,80	3,90	3,82	3,96	3,98	3,81
Tyytyväisyys työväenopistot	3,98	4,05	3,97	4,15	4,14	4,04
Saatavuus ja peittävyys						
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevat* (vuoden lopussa, määrä/%)	9413/78,7	9776/81	9906/82,2	10357/86	10412/87,4	10388/88,7
Koulukuljetusten piirissä olevat peruskoulu-laiset 20.9. (määrä/%)	2568/19,8	2461/18,8	2184/14,6	2167/16,2	2118/15,6	1766/12,6

Sivistystoimiala

Tuottavuus ja taloudellisuus						
Eri palvelumuotojen kustannukset kuudessa suurimman kaupungissa (kallein= 1/6)						
kunnallinen päiväkotihoito	2/6	2/6	2/6	3/6	yli keskita- son	yli keskita- son
perusopetus	2/6	3/6	3/6	3/6	keskita- solla	alle keski- tason
lukiokoulutus	4/6	4/6	4/6	4/6	alle keski- tason	alle keski- tason
ammattillinen koulutus (käyttökustannukset sis. poistot suhteessa saatuun valtionosuuteen, %)	99,9	101,1	103	102		110%

*Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa päivähoidossa.

** valtakunnallisen amis-palautteen päättövaiheen kysely

*** Kuntapalvelut Turussa 2018; FCG:N toteuttama tutkimus

Kaupunkiympäristötoimiala

**KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA
RAKENNUS- JA LUPALAUTAKUNTA
TURUN KAUPUNKISEUDUN JOUKKOLIKENNELAUTAKUNTA
LOUNAI-SUOMEN JÄTEHUOLTOLAUTAKUNTA**

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Christina Hovi

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Toimintaympäristö on vuoden aikana kehittynyt odotetusti. Kaupungin väkiluvun kasvu jatkui ollen ennakkotietojen mukaan 193 246 joulukuussa 2019. Lisäystä edellisvuoteen oli 1915. Väestönkasvu perustui vakiintuneeseen tapaan muuttoliikkeeseen.

Työttömyyden nopea laskutrendi jatkui 2019. Turussa oli joulukuussa 10 888 työtöntä, laskua 552 edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna. Työttömyysaste oli 11,5 %, laskua oli vastaavasti 0,7 %-yksikköä.

Maailmantalouden epävarmuudet heijastuvat myös Suomeen. EK:n suhdannebarometrin 1/2020 mukaan suhdannetilanne arvioitiin normaaliksi. Heikko kysyntä ja rekrytointivaikkeudet olivat yleisimmät tuotantokapeikat. Rakennustoiminnan noususuhdanne on vaikeuttanut osaavan henkilöstön saatavuutta ja rekrytointia myös Kaupunkiympäristötoimialalla.

Kaupungistumistrendin voimistumisen, positiivisen rakennemuutoksen, väestönkasvun ja väestörakenteen muutoksen seurauksena kerrostaloasuntojen kysyntä on edelleen suurta. Rakentamisen määrä on Turussa edelleen korkea joskin hiljenemistä on havaittavissa. Vuonna 2019 valmistui yhteensä 2 318 asuntoa mikä on 349 asuntoa vähemmän kuin asuntorakentamisen huippuvuonna 2018.

Rakennuskustannusindeksi on edelleen ollut nousussa. Indeksillä vaikuttaa infra- ja tilahankkeiden rakentamiskustannuksiin.

Kaikki kaupunkiympäristön kunnossapitourakat on kilpailutettu. Turun keskusta-alueen kunnossapito on toteutettu lokakuun 2019 alusta alkaen allianssimallilla, jossa kaupunki ja palvelutuottaja vastaavat yhdessä urakan toteuttamisesta ja kehittämisestä. Mahdollisesti syntyvät säästöt käytetään hankkeen sisällä laatutason parantamiseen.

Ydinkeskustan useat rakennustyömaat ja väliaikaiset liikennejärjestelyt ovat heikentäneet keskustan elinvoimaa. Fölin käyttäjämäärät laskivat edelleen.

Digitaalisten palveluiden kysyntä kasvaa. Pysäköintimaksuista 64 % maksetaan mobiilista, mobiilimaksaminen odotetaan kasvavan edelleen.

Kolmiulotteisen kaupunkimallin aineistoa tarjotaan avoimena datana. Aineisto on suunnattu ensisijaisesti asiantuntijoille suunnittelun ja rakentamisen tarpeisiin, mutta aineisto on vapaasti kaikkien hyödynnettävissä.

Kaupunkiympäristötoimiala jatkaa kaupungin kasvuedellytysten luomista, hiilineutraalius 2029 tavoitteen toteuttamista ja digitalisaatioon panostamista kaupungin hyvän kasvu-uran jatkamiseksi.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Toimialan tulos oli 23,437 milj. euroa (TAM 30,168 milj. euroa), eli 6,7 milj. euroa alle talousarvion.

Kaupunkiympäristötoimiala

Maanhankinnan menoja toteutui 7,3 milj. euroa (TAM 6,9 milj. euroa), josta maa-alueiden ostoja oli 2,1 miljoonaa euroa.

Vuonna 2019 hyväksyttäväksi ohjelmoidusta 29 asemakaavasta valtuuston hyväksymiskäsittelyyn eteni neljä kaavaa. Kaavoitusohjelma on ylimitoitettu käytettävissä oleviin resursseihin nähden. Kaavoitettavat kohteet ovat kasvaneet, joka on myös lisännyt selvitettävien ja ratkaistavien asioiden määrää.

Kerrostalo- ja elinkeinotonttien kaavavarantoa on kasvatettu. Lautakunnan hyväksymien asemakaavaehdotusten sisältämä asuinkerrostalojen kerrosalan lisäys oli 252 650 k-m², eli lähes kaksinkertainen tavoitteen nähden. Elinkeinoelämälle kaavoitettu kerrosala oli 297 644 k-m²:llä, ja tavoite ylittyi yli 4,5 -kertaisesti. Sen sijaan pientalojen kerrosalataavoitteesta jäätin merkittävästi. Laajempien pientalotonttikaavojen valmistuminen on viivästynyt strategisempien kaavojen priorisoinnin takia. Rivitaloille soveltuvia alueita ei ole ollut kaavoitettavana lähivuosina riittävästi. Vuonna 2019 valtaosa kaavoista on sijoittunut yksityisen maalle. Kaupungin yhtiöille luovutettavia erikseen kaavoitettavia kohteita ei edennyt lautakunnan ehdotuskäsittelyyn vuonna 2019. Asetetut tonttien luovutustavoitteet yhtiöille ovat kuitenkin toteutuneet.

Maanmyyntituloja toteutui 26,9 milj. euroa (TAM 25,9 milj. euroa) eli 1 milj. euroa yli tavoitteen.

Maankäyttösopimustulojen toteuma oli 4,6 milj. euroa (TA 2 milj. euroa) eli 2,6 milj. euroa yli tavoitteen.

Kaupunkisuunnittelu ja maaomaisuuden vuokratulot ylittyivät 2,3 milj. euroa. Palveluiden ostot ylittivät talousarvion 0,9 milj. eurolla (mm. pima-maiden puhdistus).

Kaupunkirakentamisen investointimenot toteutuvat kokonaisuutena noin 32,7 milj. euroa alle talousarvion. Kaupunkiympäristön rakennuttamisen investointimenoja toteutui 30,3 milj. euroa (TAM 50,8 milj. euroa), eli 20,5 milj. euroa alle tavoitteen. Toimitilojen rakennuttamisen investointimenot olivat 20,8 milj. euroa (TAM 33,0 milj. euroa), eli 12,2 milj. euroa alle tavoitteen. Useat hankkeet oli suunniteltu toteutuvaksi nopeammassa aikataulussa.

Toimialan omat investoinnit toteutuivat 0,9 milj. euroa alle talousarvion. Pysäköintimaksuautomaattien hankinta jouduttiin keskeyttämään ja hankinta siirtyy vuoteen 2020. Ohjelmistohankintoihin varattuja määrärahoja ei käytetty siinä laajuudessa kuin oli budjetoitu ja hankintoja siirtyy vuodelle 2020.

Kaupunkiympäristön ylläpitokustannukset olivat 18,3 milj. euroa (TAM 20,5 milj. euroa) eli 2,2 milj. alle talousarvion. Tulot ylittyivät 0,9 milj. euroa ja menot alittuivat 1,3 milj. euroa.

Asukkaiden tyytyväisyys kaupunkiympäristön hoitoon on laskenut. Liikennealueiden ylläpitomittarin lasku johtuu todennäköisesti poikkeuksellisen haasteellisesta kevättalvesta.

Kestävien liikkumismuotojen kulkumuoto-osuudet eivät ole kehittyneet tavoitteen mukaisesti. Joukkoliikenteen käyttäjämäärä vähentyi 1,3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Matkamääriä pyrittiin kasvattamaan mm. työsuhdematkalipun ja lähimaksamisen (EMV) käyttöönotolla. Lähimaksamisen valmistelut saatiin toteutettua, mutta käyttöönotto odottaa kansainvälistä sertifiointia.

Luvat ja valvonta-palvelualueen rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksutulot alittuivat 0,3 milj. euroa (TAM 3,2 milj. euroa ja TOT 2,9 milj. euroa).

Rakentamisen kaikkien lupien käsittelyajat ovat pidentyneet 60 vuorokauteen (TA 2019: max 30 vrk 80 % luvista). Käsittelyajan pidentyminen johtuu rakennusvalvonnan vakavasta resurssivajauksesta vuoden aikana.

Elintarvikevalvonnan ja terveydensuojelun valtakunnallisten suunnitelmien toteutumistaso on alhainen.

Toimialan palkat ja palkkiot toteutuivat 1,1 milj. euroa alle talousarvion. Toimialalla on useita vakansseja, joiden täyttäminen on viivästynyt.

Kaupunkiympäristötoimiala

Lausekkeet (kv)	Toimenpideselvitys
<p>Kaupunkiympäristölautakunta:</p> <p>Selvitetään Lauttarannan kevyen liikenteen kulkuyhteys vuoden 2019 aikana. Tavoitteena on aikaistaa Lauttarannan kävelyyn ja pyöräilyyn tarkoitetun siltainvestoinnin tai muun näitä liikennemuotoja palvelevan kulkuyhteyden hankesuunnitelmaa, jotta saarelta pääsisi keskustaan sujuvasti kävellen ja pyöräillen.</p>	<p>Hankesuunnitelma kulkuyhteydestä on tehty ja sitä käsitellään kaupunkiympäristölautakunnassa maaliskuussa 2020.</p>
<p>Kaupunkiympäristölautakunta:</p> <p>Selvitetään yhdessä Kaarinan kanssa Katariinanlaakson, Lemunniemen ja Rauvolanlahden luonnonsuojelualueiden liittämistä Turun kansalliseen kaupunkipuistoon. Laaditaan suunnitelmia Turun ja Kaarinan yhteisen luontoalueen saavutettavuuden parantamisesta sekä tehdään alueen luonnolle hoitosuunnitelma.</p>	<p>Selvitys Kaarinan kanssa kaupunkipuiston laajentamisesta on käynnistetty. Kaarina ottaa asiaan kantaa samassa yhteydessä, kun käsittelevät maankäytön ohjelmaa. Tässä yhteydessä on keskusteltu myös kaupunkipuiston laajentamismahdollisuuksista Ravattulan alueella. Suunnitelmien laatiminen voidaan aloittaa vasta kun Kaarinan kaupunki on tehnyt päätöksen asiassa. Föli palvelu-alue luontoaluetta kohtuullisen kävelymatkan päähän (1-2 km).</p>

Talousarvion toteutuminen (kv)

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksien	Toteuma 2019	Poikkeama
Kaupunkiympäristötoimiala						
Toimintatulot	76.963	-1.625		75.338	77.900	2.561
Valmistus omaan käyttöön	1.110	500		1.610	1.629	19
Toimintamenot	105.691	1.424		107.116	102.965	4.151
Toimintakate	-27.618	-2.549		-30.168	-23.437	6.731
Investointiosa (1.000 €)						
Kaupunkiympäristötoimiala						
Investointimenot	1.500			1.500	598	902
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	176			176	184	8
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
NETTO	-1.324			-1.324	-415	910
Käyttötalousosa (1.000 €)						
Kaupunkiympäristölautakunta						
Toimintatulot	37.842	1.000		38.842	41.796	2.954
Valmistus omaan käyttöön	1.110	500		1.610	1.629	19
Toimintamenot	49.532	1.306		50.839	48.621	2.218
Toimintakate	-10.580	194		-10.387	-5.196	5.190
Investointiosa (1.000 €)						
Kaupunkiympäristölautakunta						
Investointimenot	1.000			1.000	90	910
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
NETTO	-1.000			-1.000	-90	910

Kaupunkiympäristötoimiala

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksiin	Toteuma 2019	Poikkeama
Rakennus- ja lupalautakunta						
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintameno	100			100	100	
Toimintakate	-100			-100	-100	

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksiin	Toteuma 2019	Poikkeama
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelk						
Toimintatulot	39.014	-2.625		36.389	36.016	-373
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintameno	55.952	118		56.070	54.156	1.914
Toimintakate	-16.938	-2.743		-19.681	-18.140	1.541

Investointiosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksiin	Toteuma 2019	Poikkeama
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelk						
Investointimeno	500			500	508	-8
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	176			176	184	8
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
NETTO	-324			-324	-324	

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksiin	Toteuma 2019	Poikkeama
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta						
Toimintatulot	107			107	88	-19
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintameno	107			107	88	19
Toimintakate						

Myyntitulot (kh)

Kh:n palvelutilaus** (€)	TP 2017	TP 2018	TAM 2019 muutoksiin	Toteutunut 31.12.2019	Poikkeama
Maanmyyntitulot		19 413 630	25 947 804	26 914 372	966 568
- josta myyntivoiton osuus		18 991 602	21 023 721	26 681 614	5 657 651
Maankäyttösovimuskorvaukset		1 721 901	2 000 000	4 644 251	2 644 251

Värikoodien raportoinnissa on käytetty seuraavia raja-arvoja: alitus 20 % tai enemmän = punainen, alitus 10 % < poikkeama < 20 % = keltainen, alitus poikkeama < 10 % = vihreä.

Infran investointiohjelma (kh)

Kh:n palvelutilaus** (€)	TP 2017*	TP 2018	TAM 2019 muutoksiin **	Toteutunut 31.12.2019	Poikkeama
Strategiset maankäytön hankkeet	6 658 387	15 505 273	26 573 218	12 458 839	14 114 380

Kaupunkiympäristötoimiala

Tuloa tuottavat	2 458 305	2 658 551	4 797 516	2 160 060	2 637 456	
Toimintoja tukevat	756 149	292 164	780 000	184 259	595 741	
Korjausvelkaa alentavat	13 790 325	11 943 277	13 479 300	11 077 857	2 401 443	
Liikenteen toimivuus ja turvallisuus	1 962 985	6 162 749	2 725 297	3 025 415	-300 118	
Asukasviihtyisyyttä parantavat	1 920 673	1 653 996	1 994 328	1 383 381	610 947	
Aikaistettu toteutussuunnitelu			500 000	18 951	481 049	
Yhteensä	27 546 824	38 216 010	50 849 659	30 308 763	20 540 896	

* Kiinteistöliikelaitoksen tilinpäätös

** Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta 51002 KH/infraomaisuus toimialalle

Värikoodien raportoinnissa on käytetty seuraavia raja-arvoja: poikkeama yli/alle 20 % = punainen, 10 % < poikkeama < 20 % = keltainen, poikkeama < 10 % = vihreä.

Selitys poikkeamille:

Strategisten maankäytön hankkeiden määrärahan käytön alitusten merkittävät poikkeamat:

- Kauppatorin rakentaminen on ajoittunut arviota enemmän vuodelle 2020, joten 2019 jäi käyttämättä noin 5 M€. Ei vaikuta hankkeen kokonaisaikatauluun.
- Logomon sillan rakentaminen on ajoittunut arviota enemmän vuodelle 2020, joten 2019 jäi käyttämättä noin 4,4 M€. Toteutuminen edelleen 4.9.2020
- BIP alueen rakentuminen on ajoittunut arviota enemmän vuodelle 2020, joten 2019 jäi käyttämättä noin 1,2 M€. Liittyy tonttien rakentamiseen.
- Keskustan pyöräteistä siirtyi 0,9 M€ vuodelle 2020, koska ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä toteutettavan MAL-hankkeen Uudenmaantie mt 110 aikataulu muuttui toteutettavaksi yhdessä Uudenmaantien alikulun kanssa.
- Runkobussilinjaston rakentaminen on ajoittunut arviota enemmän vuodelle 2020, joten 2019 jäi käyttämättä noin 0,7 M€. Suunnitelmat ovat valmistuneet ja toteutus vuonna 2020.
- Itä-Skassin kaavoitus on kesken, joten Skassin määräraha 0,6 M€ jäi käyttämättä.

Tuloa tuottavat:

- Pyhän Marian tien jatke on aikataulullisesti siirtynyt osittain vuoteen 2020. Vuonna 2019 määrärahaa jää käyttämättä noin 1,2 milj. euroa ja siirtyy toteutettavaksi vuonna 2020. Suunnittelu on toteutunut.
- Pyölinmäen kaava-alue valmistui alle kustannusarvion ja vuodelta 2019 jäi käyttämättä 0,3 M€.

Toimintoja tukevat:

- Karhulan maanlajityspaikan sulkeminen siirtyi vuodelle 2020, jonka vuoksi jäi käyttämättä 0,5 M€.

Korjausvelkaa alentavat:

- MAL yhteistyöhankkeeseen liittyvä Vasaramäen silta on tarkoituksen mukaista toteuttaa samassa yhteydessä Uudenmaantien aikataulun kanssa. Vuodelta 2019 jäi käyttämättä 0,8 M€.
- Osa hankkeista on suunnittelusyistä viivästynyt ja osa on toteutunut alle kustannusarvion. Rahaa jäi käyttämättä 0,4 M€.

Asukasviihtyisyyttä parantavat:

- Tuurenpuiston suunnittelu jäi kesken ja hanke siirtyi vuodelle 2020, joilloin määrärahaa jäi käyttämättä 0,3 M€.

Aikaistettu toteutussuunnittelu:

- Suunnittelukustannukset ovat kohdistuneet pääosin vuoden 2019 investointihankkeille.

Strategiset maankäytön hankkeet (kh)	TP 2017*	TP 2018	TA 2019 muutoxin	Toteutunut 31.12.2019	Poikkeama	
Keskustan kehittämisen	3 833 282	9 787 106	17 144 919	6 424 871	10 720 048	
Linnakaupunki	10 026	1 123 918	3 256 346	2 973 842	282 504	
Turun Tiedepuisto	829 366	1 922 721	2 040 000	2 059 274	-19 274	

Kaupunkiympäristötoimiala

Skanssi	719 327	205 686	1 201 953	568 316	633 637	
Halistenväylä	39 981	70 298	500 000	19 000	481 000	
Blue Industry Park	202 055	2 178 243	1 300 000	83 610	1 216 391	
LogiCity	1 024 350	205 702	250 000	166 932	83 068	
Runkobussilinjasto	-	11 597	880 000	162 994	717 006	
	6 658 387	15 505 273	26 573 218	12 458 839	14 114 380	

*Strategisiin maankäytön hankkeisiin varattu määrärahaa ei ole vuoden 2022 osalta vielä kohdennettu yksittäisiin kohteisiin. Investointiprojektit ovat tarkemmin operatiivisessa sopimuksessa. Värikoodien raportoinnissa on käytetty seuraavia raja-arvoja: poikkeama yli/alle 20 % = punainen, 10 % < poikkeama < 20 % = keltainen, poikkeama < 10 % = vihreä.

Selitys poikkeamille: Kauppatorin rakentaminen ajoittuu arviota enemmän vuodelle 2020, joten vuonna 2019 jäi käyttämättä noin 5 M€. Ei vaikuta hankkeen kokonaisaikatauluun. Logomon sillan rakentaminen on ajoittunut arviota enemmän vuodelle 2020, joten vuonna 2019 jäi käyttämättä noin 4,4 M€. Silta valmistuu 4.9.2020. Skanssista jäi käyttämättä 0,6 milj. euroa ja siirtyy vuodelle 2020, koska asemakaavasuunnittelu on kesken. Halistenväylän Koroistenkaari siirtyi toteutettavaksi vuodelle 2020 suunnitelmaviiveiden vuoksi. LogiCity hankkeen Vaisteen johtosiirrot tulivat arvioitua halvemmiksi ja 0,1 M€ säästy. Runkobussilinjaston rakentaminen ajoittuu arviota enemmän vuodelle 2020, joten 2019 jäi käyttämättä noin 0,7 M€. Suunnitelmat ovat valmistuneet ja toteutus vuonna 2020.

Toimitilojen investointiohjelma (kh)

Kh:n palvelutilaus** (€)	TP 2017*	TP 2018**	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	Poikkeama
Peruskorjaukset	14 156 178	14 313 353	18 716 795	13 849 225	4 867 570
Uudisrakentaminen	103 200	766 686	13 629 500	6 944 889	6 684 611
Kohdistamaton > 1 milj. eur investoinnit					
Ostot					
Hankkeiden suunnitteluva- raus	134 116	92 220	640 000	29 528	610 472
Yhteensä	14 393 494	15 172 259	32 986 295	20 823 642	12 162 653

* Kiinteistöliikelaitoksen tilinpäätös

** Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta 510002 KH/tilaomaisuus toimialalle
Värikoodien raportoinnissa on käytetty seuraavia raja-arvoja: poikkeama yli/alle 20 % = punainen, 10 % < poikkeama < 20 % = keltainen, poikkeama < 10 % = vihreä.

Selitys poikkeamille: Tommilan päiväkodin uudisrakentaminen siirtyy alkamaan vuonna 2020, koska nykyinen paikalta purettava rakennus toimii Viinamäen päiväkodin väistötilana. Siirtyvä määräraha (alitus) on noin 2,8 milj. euroa. Kohde suunnitellaan vuoden 2019 aikana. Viinamäen päiväkodin uudisrakennuksen rahankäyttö alittaa ennustetun v.2019 2,3 milj. euroa. Hankkeen rahankäyttö oli ennustetta pienempi v.2019, hanke tulee myös alittamaan kustannusarvionsa. Runosmäen monitoimitalo siirtyy toteutettavaksi yhtiömuotoisena. Talousarviomääräraha 700 000 euroa jää käyttämättä investointiohjelmassa. Kaksikerran/Satavan paloaseman urakan loppulaskut siirtyvät maksettavaksi vuoden 2020 puolelle, puutteiden korjaus kesken joulukuussa 2019. Aunelan kirjasto/Nuorisotila valmistuu tammikuussa 2020, myös sen loppulaskutus siirtyy vuodelle 2020.

Katedralskolanin liikuntasalin peruskorjaus valmistuu tammikuussa 2020, hanke tulee alittamaan kustannusarvionsa. Kohteen rahankäyttö 2019 alittaa talousarviomäärärahan 0,85 milj. euroa.

Kaupunkiympäristötoimiala

Hannunniitun koulun korjaustyö siirtyi vuodelle 2020 ja kohteen rahankäyttö jäi 0,45 milj. euroa rahoitusta pienemmäksi. Ruiskatu 8 korjaustyöt pääsivät alkamaan vasta lokakuussa 2019 ja kohteen rahankäyttö jäi 0,86 milj. euroa talousarvion määrärahaa pienemmäksi. Pienet korjaukset listalla jäi käyttämättä 2,9 milj. euroa mm. erilaisista puuttuvista selvityksistä johtuen.

Hankkeiden suunnitteluvarausta jäi käyttämättä 0,61 milj. euroa.

Sivat tilahankkeet (kh)

Kh-palvelutilaus*: Kaupunkiympäristö- toimialan tilainvestointioh- jelma (€)	Vaihe	Kustannus- arvio	TA 2019 muutok- sin *	Toteutunut 31.12.2019	Valmis- tumis- vuosi- tavoite	Selitys poikkeamalle
Peruskorjaukset						
Sivistystoimiala						
Katedralskolanin liikunta- rakennuksen peruskor- jaus	Käynnissä	2 730 000	1 946 795	1 098 013	2019	Valmistuminen siir- tynyt tammikuulle 2020. Loppulaskut siirtyvät vuodelle 2020. Katedralsko- lan tulee alittamaan kustannusarvionsa.
Puolalan koulu peruskor- jaus	Käynnissä	14 800 000	6 000 000	6 193 108	2020	Ylitys johtuu aika- taulun nopeutumi- sesta. Hankkeen kokonaiskustannuk- set eivät ylitä.
Pansion koulu peruskor- jaus	Käynnissä				2023	
Ruiskatu 8, muutostyöt ja tekniset korjaukset	KV 26.10.2016 § 180	4 000 000	1 500 000	642 551	2020	Työt kohteessa päästiin aloittamaan vasta lokakuussa 2019, rahankäyttö budjetoidun alle v.2019.
Runosmäen monitoimi- talo	KV 16.11.2015 § 197	10 300 000	700 000	775	2021	Hanke toteutetaan Kiint. Oy muotoi- sena.
Hannunniitun koulutilojen tekniset ja toiminnalliset mt:t		1 700 000	570 000	117 843	2023	Hankinta jouduttiin keskeyttämään yli- hintaisen tarjouksen vuoksi. Toteutetaan 2020.
Juhana Herttuan kouluta- lojen peruskorjaus		14 773 000			2023	
Uudisrakennuskoh- teet						
Sirkkalan koulu, Kärnhu- set korvaava uudisraken- taminen	Kh 18.12.2017 (hanke- suunni- telma 2018)	11 200 000		5 399	2023	Aikaistettu kesä- kuun 2019 päätök- sellä. Aloitettu han- kintojen valmistelu.

Kaupunkiympäristötoimiala

Viinamäenkadun päiväkot	Käynnissä	6 969 000	5 753 000	3 374 457	2019	Kohteen valmistuminen siirtynyt helmikuuhun 2020, rahankäyttö 2019 budjetoitua alhaisempaa.
Tommilankadun päiväkoti	KhKeh 9.4.2018 (hanke-suunnitelma 2018)	6 032 000	2 916 500	81 600	2020	Siirtyä alkamaan vuonna 2020, koska nykyinen paikalta purettava rakennus toimii Viinamäen päiväkodin väistötilana.
Vapaa-aikatoimiala						
Aunelan kirjasto- ja nuorisotila uudisrakentaminen	Käynnissä	2 396 000	2 246 000	2 065 787	2019	Valmistuu tammikuussa 2020, loppulaskut vuoden 2020 puolelle.
Aluepelastuslaitos						
Kaksikerran/Satavan paloasema uudisrakentaminen	Käynnissä	1 864 000	1 814 000	1 416 871	2019	Loppulaskut siirtyvät vuodelle 2020, virheiden ja puutteiden korjaus kohteessa kesken.
Muut						
Taloussuunnittelukauden hankkeiden suunnitteluväraus			640 000	29 528		
Pienet hankkeet <1 M€			8 700 000	5 797 710		
Tilainvestoinnit yhteensä			32 986 295	20 823 642		Alitukset selitetty edellä kohteittain

*Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta 51001 KH/tilaomaisuus toimialalle.

Värikoodien raportoinnissa on käytetty seuraavia raja-arvoja:

- Kustannusarvio (indeksikorjattu) : Poikkeama ylitys 5 % = punainen, ylitys 0 % < poikkeama < 5 % = keltainen, 0% tai alitus = vihreä
- Vuotuinen rahankäyttö: Poikkeama yli/alle 20 % = punainen, 10 % < poikkeama < 20 % = keltainen, poikkeama < 10 % = vihreä

Selitykset poikkeamista on esitetty taulukon viimeisessä sarakkeessa.

Muut investoinnit (kh)

Kh:n palvelutilaus** (€)	TP 2017*	TP 2018	TA 2019 muutoksin**	Toteutunut 31.12.2019	Poikkeama
Kiinteän omaisuuden hankinnat	17 109 099	10 246 315	6 945 000	7 310 801	365 801
Yhteensä	17 109 099	10 246 315	6 945 000	7 301 801	365 801

* Kiinteistöliikelaitoksen tilinpäätös

** Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta KH/maaomaisuus toimialalle

Värikoodien raportoinnissa on käytetty seuraavia raja-arvoja: poikkeama yli/alle 20 % = punainen, 10 % < poikkeama < 20 % = keltainen, poikkeama < 10 % = vihreä.

Kaupunkiympäristötoimiala

Kaupunkiympäristötoimialan investoinnit (kh)

	TP 2017*	TP 2018**	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	Poikkeama
Muut investoinnit (ohjelmistot)	78 000	77 995	500 000	90 385	409 615
Joukkoliikenteen investoinnit	498 000	447 000	500 000	500 000	0
Pysäköintimittareiden uusiminen			500 000	0	500 000
Yhteensä		524 995	1 500 000	590 385	909 615

* Kiinteistöliikelaitoksen tilinpäätös

** Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta KH/maaomaisuus toimialalle

Värikoodien raportoinnissa on käytetty seuraavia raja-arvoja: poikkeama yli/alle 20 % = punainen, 10 % < poikkeama < 20 % = keltainen, poikkeama < 10 % = vihreä.

Selitys poikkeamille: Pysäköintimaksuautomaattien hankinta jouduttiin keskeyttämään ja hankinta siirtyy vuoteen 2020. Ohjelmistohankintoihin varattuja määrärahoja ei käytetty siinä laajuudessa kuin oli budjetoitu ja hankintoja siirtyi vuodelle 2020.

Työvoiman käyttö (kv)

	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	Poikkeama
Kaupunkiympäristötoimiala, yhteensä				
- Henkilötyövuodet (htv)	301,4	331	312,2	18,8
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ***	16,4	15	17	2
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1.000 eur)*	13 377	15 363	14 264	1 095
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1.000 eur) ****	680	630	710	80
Kaupunkiympäristölautakunta				
- Henkilötyövuodet (htv) **	273,9	303	286,1	16,9
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ***	8,4	7	7	
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1.000 eur)	12 205	14 078	13 062	1 013
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1.000 eur) ****	350	315	360	45
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta				
- Henkilötyövuodet (htv)	27,5	28	26,1	1,9
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ***	8	8	8	
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1.000 eur)	1065	1 166	1 094	72
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1.000 eur) ****	330	315	350	35

*Rakennus- ja lupalautakunnan ja Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan palkat ja palkkiot sisältyvät kaupunkiympäristötoimialan lukuun.

**Kaupunkiympäristölautakunnan alaisuudessa toimialan henkilötyövuodet lukuun ottamatta joukkoliikennettä (palkkakustannuksineen Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalla 2019-2022).

***Kaupunkiympäristötoimialan henkilötyövuosista ulkoisella rahoituksella noin 17 htv (n. 5 %).

****Ulkoinen rahoitus:

Luvat ja valvonta:

- Kunnat ja teollisuus maksavat 70 % ilmanlaadun tarkkailusta (2,1 htv).
- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy maksaa jätehuoltoviranomaisen tehtävistä 4 htv (100 %).
- Jätehuoltolautakunnan kokouspalkkiot laskutetaan Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:ltä.
- Valtio maksaa valvontaeläinlääkärin palkkakustannukset (100 %, 1 htv).
- Sopimuskunnat maksavat 20-50 % eläinhuoltolan palkkakustannuksista (1,1-1,2 htv).

Seudullinen joukkoliikenne:

Kaupunkiympäristötoimiala

- Muut Föli-kunnat maksavat yhteensä 8 htv (muut henkilöstökustannukset paitsi palvelutoimiston henkilöstökustannukset jaetaan kuntien kesken asukasluvun mukaisesti).
Hankerahoituksella n. 1 htv

Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Kaupunkiympäristötoimiala yhteensä

Käytössä olevat tilat ja alueet	TP 2017 ⁽¹⁾	TP 2018 ⁽¹⁾	TA 2019 ⁽¹⁾ muutoksin	Toteutunut 2019*
Tilat yhteensä (m ²)	14 840	21 523	20 023,5 384,5 (Föli)	19 368 282 (Föli)
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	6 974 (Yto)	21 523	20 023,5 384,5 (Föli)	19 368 282 (Föli)
Muut tilat (m)				
Alueet yhteensä (ha)	13,1	13,1	13,1	13,1
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	1 125 864 (Yto)	2 453 209	2 324 420 144 301 (Föli)	2 251 197 141 217 (Föli)

*toteuma 2019 tilanteesta 14.12.2019
¹ Organisaatiomuutos, ei suoraan vertailukelpoisia
 Alueissa ovat mukana Saramäen ja Itäharjun varastoalueet sekä Röntämäen, Ovakon ja Lauttarannan lumensijoitusalueet.
 Tilamäärissä ja vuokrissa ei ole huomioitu hallintotoimintojen siirtymistä konsernihallintoon.
 Puolalankatu 5 ja Puutarhakatu 1 vuokrasopimukset päättyvät 2022. Vaikutuksia ei vielä kyetä arvioimaan.

Strategiset tavoitteet (kv)

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta kaikkien osalta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta ** osalta

Tavoite KV1: Monipuolinen ja riittävä tonttivaranto	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.5 Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9			
Arviointikriteerit: Toteuttamiskelpoinen tonttireservi	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
- Pientalo- ja rivitalotontit	4 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	Pientalotontteja on 3 vuoden tarpeeseen rivitalotontteista niukkuutta.
- Kerrostalotontit	4 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen
- Elinkeino- ja palvelutontit	4 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen

Tavoitteen kuvaus: Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavavarantoa, joka mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Kuntien tavoitteena on ylläpitää riittävää tonttivarantoa siten, että tontteja on tarjottavana nopealla toimitusajalla. Tonttivaranto pyritään kuitenkin realisoimaan kohtuullisessa ajassa. Kolmen vuoden varantotavoite perustuu rakennemallin toteuttamiseksi laadittuun seudulliseen asunto- ja maapoliittinen ohjelmaan, joka

Kaupunkiympäristötoimiala

on hyväksytty valtuustossa 26.1.2015 ohjeellisena noudatettavaksi. Monipuolisella ja riittävällä tonttivarannolla edistetään kaupungin kasvua.

Selite poikkeamalle: Rivitaloille soveltuvia alueita ei ole ollut kaavoitettavana lähivuosina riittävästi.

Tavoite KV2: Kestävä yhdyskuntarakenne	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.1 Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.10, 3.3.7			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistyväälle kestävästä kaupunkirakenteen vyöhykkeille	51 %	96 %	Vähintään 85 %	100 %
Tavoitteen kuvaus: Rakentamista ohjataan keskuksista, asuintivistymistä, kestävästä liikkumisesta ja lähipalveluista muodostuvalle kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Näin luodaan puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiseksi taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (3.3.1, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7, 3.3.9, 3.3.10). Luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävästä kasvua huolehtien mahdollisista turvallisesta, terveellisestä ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoisesta elinympäristöstä.				

Tavoite KV3: Vähähiilinen kestävä liikkuminen **	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.7 Muut toteutettavat linjaukset: 2.3, 3.3.6, 3.3.10			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
- Tie- ja kaupunkiliikenteen kasvihuonekaasupäästöt (vähenee 50 % v. 2015-2019), (kt CO ₂ -ekv)	161,4	162,1 (enn.tieto)	vähenee	Tieto saadaan myöhemmin
- Jalankulun määräindeksi *, indeksi 2017=100	100,0	111,7	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta	104,0
- Pyöräilyn määräindeksi *, indeksi 2017=100	100,0	95,8	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta	86,4
- Autoliikenteen määräindeksi *, indeksi 2017=100 *	100,0	98	vähenee tai ei nouse edellisestä vuodesta	99,7
- Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, indeksi 2017=100 **	100,0	98,5	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	97,2

Tavoitteen kuvaus: Kaupunkistrategian (kv 16.4.2018 § 72) hiilineutraaliustavoitteen 2029 saavuttamiseksi Turku luo aktiivisesti kestävästä liikkumiskulttuurista ja parantaa kestävästä liikkumisesta edellytyksiä. Tavoitteena on vähentää Turun tie- ja katuliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 50 % vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä (Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 142). Turun kaupungin Ilmasto- ja ympäristöohjelman (kv 26.10.2009 § 239) sekä Turun kaupunkiseudun rakennemallin 2035 yhteydessä on hyväksytty ja Yleiskaavan 2029 (kh 30.9.2013 § 399) sekä Ilmastosuunnitelman 2029 (kv 11.6.2018 § 142) yhteydessä vahvistettu tavoitteeksi kasvattaa kestävien kulkutapojen kulkumuoto-osuutta Turun kaupungissa yli 66 % tasolle vuoteen 2030 mennessä nykyisestä noin 52 %:sta.

Vuoden 2019 aikana lasketaan, millaisia vuotuisia tavoitteita kunkin kulkumuodon osalta vaaditaan, jotta saavutetaan kaupunginvaltuuston asettama kestävien kulkumuotojen osuus yli 66 % vuoteen 2030 mennessä. Vuotuisia tavoitteita tarkistetaan selvityksen valossa tuleville vuosille (Kylk 25.9.2018 § 385).

Kaupunkiympäristötoimiala

Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuksien edistäminen mm. vähentää liikenteen tilantarvetta, parantaa turvallisuutta ja viihtyisyyttä sekä vähentää päästöjä. Kattavia tietoja liikkumismuotojen kulkutapajakaumasta saadaan 5-10 vuoden välein liikennetutkimuksista (laadittu Turun seudulla 2017, 2008 ja 1997). Liikkumismuotojen kehitystä lyhyemmällä aikavälillä seurataan kulkutapakohtaisen määraindeksin perusteella. Määraindeksi ei kerro suoraan kulkutapajakaumakehitystä, mutta näyttää kuitenkin kehityksen suuntaa. Tavoitteena on, että määraindeksissä auto liikenteen määrä vähenee tai ei kasva ja muiden kulkutapojen määrät kasvavat vuosittain vähintään 3 %.

*Jalankulun, pyöräilyn ja autoliikenteen määraindeksit perustuvat liikennemäärätietoihin ns. Aurajoen laskentalinjalla (Föri, Martinsilta, Myllysilta, Teatterisilta, Auransilta, Kirjastosilta, Tuomiokirkkosilta, Tuomaansilta, Rautatiesilta, Halistensilta).

**Kaupunkiympäristölautakunta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta hyväksyvät tavoitteen.

Selite poikkeamille: Jalankulku- ja pyöräilymäärien nykyiset seurantalaskennat soveltuvat vain pitkäaikaisten kehitystrendien tunnistamiseen. Vuonna 2019 aloitettu vuosimuutosten tunnistamiseen soveltuvan laskentajärjestelmän kehittäminen. Myös Kauppatorin väliaikaisilla järjestelyillä oletettavasti vaikutusta Aurajoen ylittävien siltien jalankulki- ja pyöräilijämääriin. Autoliikenteen määrä Aurajoen ylittävillä silloilla on kasvanut tavoitteiden vastaisesti. Autoliikenteen vähentäminen edellyttää aktiivisia toimenpiteitä.

** Joukkoliikenteen myöhästely poikkeusreiteillä ja keskustan vetovoiman väheneminen vähensivät joukkoliikenteen käyttöä.

Tavoite KV4: Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.6 Muut toteutettavat linjaukset: -			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Kasvihuonekaasupäästöt kt CO ₂ -ekv/vuosi	932,7	913,3 (enn.tieto)	vähenee	Tieto saadaan myöhemmin
Tavoitteen kuvaus: Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2040. Ympäristönsuojelu osallistuu kaupungin kasvihuonekaasupäästöjen laskentaan sekä ilmastonmuutostyöhön. Vuosittaiset kasvihuone-kaasupäästöt Turussa (kt CO ₂ ekv /vuosi). Turun CO ₂ -raportin mukaiset kasvihuonekaasupäästöt sisältävät seuraavat sektorit: kauko-, sähkö- ja erillislämmitys, maalämpö, kuluttajien ja teollisuuden sähkönkulutus, tieliikenne ja muut liikennemuodot, teollisuus ja työkoneet, maatalous ja jätehuolto. Lämmityksen päästöt on normeerattu vastaamaan ilmastollisen vertailukauden 1981 - 2010 keskimääräistä lämmitystarvetta. Sähkönkulutuksen päästöt on normeerattu käyttäen päästökertoimena viiden vuoden liukuvaa keskiarvoa. Laskennassa eivät ole mukana yksityisen tai julkisen sektorin hankintojen välilliset päästövaikutukset.				

Tavoite KV5: Liikenneturvallisuus	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki Strateginen linjaus: 3.3.10 Muut toteutettavat linjaukset: 2.1, 2.3, 3.3.7			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä viiden vuoden aikana (henkilöä)	183	väheni 18 %	vähenee 3 % vuosien 2013-2017 kaudesta	väheni 7 % vuosien 2013 – 2017 kaudesta
Tavoitteen kuvaus: Vähennetään liikenneonnettomuuksissa loukkaantuvien määrää kaikkia toimialoja koskevilla toimenpiteillä. Tavoitteena on, että loukkaantuneiden määrä vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Liikenneonnettomuuksien määrää verrataan satunnaisvaihteluiden vuoksi viisivuotisjaksoissa. Vertailukohtana on vuosien 2013-2017 viisivuotisjakso.				

Kaupunkiympäristötoimiala

Strategiset tavoitteet (kh)

Tavoite KH1: Monipuolinen ja riittävä tonttivaranto	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.5 Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Tavoitteet kerrosalan lisäykselle (lautakunta):				
- Asuinpientalot (AO, AP, AR), kem ²	5.405	3.810	23.300	1 866
- Asuinkerrostalot (AK), kem ²	355.885	124.750	132.200	252.650
- Kaupungin maalle sijoittuvan asuinkerrosalan osuus	75 %	29 %	>20 %	15 %
- Työpaikkatontit, kem ²	298.970	13.400	64.000	297.644
- Kaupungin yhtiöille luovutettavat tontit, kem ²	80.695	10.000	25.000	-
<p>Tavoitteen kuvaus: Kerrosalan lisäystavoitteet perustuvat kh 22.5.2017 § 219 Yleiskaavan 2029 tarkistettuihin tavoitteisiin, joiden mukaan vuonna 2029 Turussa on 220 000 asukasta ja 115 000 työpaikkaa. Väestönkasvun osalta oletetaan, että Turun asukasluku kasvaa tasaisesti noin 2 500 asukasta/vuosi. Lisäksi trendikasvun mukainen väljyyskasvu lisää rakentamista noin 0,208 kem²/as/v. Rakentamisesta tavoitellaan kohdistuvan 85 % asuinkerrostaloihin ja 15 % asuinpientaloihin. Pitkällä aikavälillä (v. 2040 asti) työpaikkatonttien kem² arvioidaan Newsecin 2015 selvityksen ja päivitettyjen yleiskaavatavoitteiden mukaan jakautuvan seuraavasti: vuosittain 33.500 kem² toimistotilaa, 12.500 kem² liiketilaa ja 18.000 kem² teollisuutta.</p> <p>Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavavarantoa, jolla edistetään monipuolisten asumis- ja elinkeinojen harjoittamismahdollisuuksia. Kaavavarannon kasvattaminen mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Asuntotuotannosta vähintään 20 % tulee sijoittua kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin omakotitonttien ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin maalle kohdistuvasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) 250 asunnon tuotantotavoitteen mahdollistava n. 16.000 kem², joka tarkoittaa 4-6 tonttia/vuosi. Pientalojen asuntotuotantoa tuetaan niin, että tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantotarvetta.</p> <p>Selite poikkeamille: Laajempien pientalotonttikaavojen valmistuminen on viivästynyt strategisempien kaavojen priorisoinnin takia. Vuonna 2019 valtaosa kaavoista on sijoittunut yksityisen maalle. Toteutunut absoluuttinen määrä ylittää kuitenkin selvästi tavoitteen mukaisen kokonaismäärän. Kaupungin yhtiöille luovutettavia erikseen kaavoitettavia kohteita ei ole kuluvana vuonna ollut. Asetetut tonttien luovutustavoitteet yhtiöille ovat kuitenkin toteutuneet.</p>				

Tavoite KH2: Konserniyhtiöille luovutettavat kerrostalotontit	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.5 Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.4			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
TVT (luovutettavat tontit; kohde, kpl)	7.700	14.039	Kirstinpuisto 5.000 k-m ² , Turku Energia 2.500 k-m ² Pääskyvuori 2.300 k-m ²	18.580
Vaso (luovutettavat tontit; kohde, kpl)			Pääskyvuori 2.300 k-m	4.800
TYS (luovutettavat tontit; kohde, kpl)	300		Tyysija 10.000 k-m ²	5 200
<p>Tavoitteen kuvaus: Kaupunki pyrkii mahdollisimman monipuolisiin asuntoalueisiin niin asuntotyyppien kuin hallintamuotojenkin osalta. Tässä työssä konserniyhtiöille luovutettavat tontit ovat avainasemassa. Toimenpiteellä tuetaan</p>				

Kaupunkiympäristötoimiala

myös TVT Asunnot Oy:n tavoitetta säilyttää yhtiön asuntokannan suhteellinen osuus Turun asuntokannasta kaupungin kasvaessa.

Tavoite KH3: Maankäytön ja kiinteistökehityksen kumppanuusyhteistyö	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.3</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.1, 3.3.4, 3.3.5</i>			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Toteutuksen vaihe	22 %	14 %	25 %	25 %
Tavoitteen kuvaus: Yhteistyöllä tehostetaan kaupungin laadukasta kehittämistä ja kaupungin kiinteän omaisuuden kehittämistä houkuttelevammaksi. Joustavoitetaan kaavoitusta hyödyntäen kumppanien ja konsulttien asiantuntijuutta ja resursseja nykyistä laajemmin. Tavoitteena on tehostaa kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia ja nopeuttaa kohteen rakentamista.				

Tavoite KH4: Infrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnittelun toimintamalli	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus: 3.2.2</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.4</i>			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Infrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnittelun toimintamalli			Toimintamalli kuvattu ja käytössä uusien hankkeiden osalta laadittaessa talousarviota vuodelle 2020	Toimintamalli on kuvattu ja käytössä uusien hankkeiden osalta. Muutos hyväksytty kv. 23.9.2019
<p>Tavoitteen kuvaus: infrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnittelun toimintamalli on kuvattu ja käyttöön otettavissa uusien hankkeiden osalta laadittaessa talousarviota vuodelle 2020. Käyttöönotto laajenee vuosittain siten, että ohjeet ovat käytössä kaikkien hankkeiden osalta laadittaessa talousarviota vuodelle 2021. Toimintamalli perustuu kaupunginvaltuuston 26.2.2018 § 36 hyväksymään Infrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnittelun menettelyohjeeseen. Toimeenpano on kirjattu Talousarvion ja strategisten/ operatiivisten sopimusten laadintaohjeeseen 2019. Ohjeet koskevat kaikkia infran investointiohjelman mukaisia investointikohteita.</p> <p>Tavoitteeseen liittyy, että keväällä 2019 valmistellaan investointiohjelma siten, että merkittävä osa vuoden 2020 hankkeista voidaan hyväksyä jo kesäkuun kaupunginvaltuustossa. Tällä tavoitellaan sitä, että osa vuoden 2020 hankkeista voidaan suunnitella vuoden 2019 aikana, jolloin urakoiden ajoitusta voidaan tarvittaessa aikaistaa alkamaan heti vuoden 2020 alussa.</p>				

Tavoite KH5: Palvelusopimusten kilpailutus	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus: 3.2.6</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.4</i>			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Toteutuksen vaihe:	Käynnissä	Käynnissä	Valmis	Valmis
Kilpailutusten eteneminen	60	80	100	100
Tavoitteen kuvaus: Kaupungin omistamien tuotantoyhtiöiden määräaikaisten palvelusopimusten kilpailuttaminen asteittain siten, että vuoden 2018 jälkeen kaupungin omistamilta tuotantoyhtiöiltä ei tilata palveluita ilman kilpailutusta.				

Tavoite KH6: Otetaan käyttöön muitakin toteutusmuotoja kuin jaettu/kokonaisurakka	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.3</i>			
--	--	--	--	--

Kaupunkiympäristötoimiala

Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Muita urakkamuotoja käynnissä/vuosi, lkm	3		2	5

Tavoitteen kuvaus: Toimitilojen rakennuttamisen-, kaupunkiympäristön rakennuttamisen- ja kaupunkiympäristön kunnossapidon rakennuttamisprojekteissa otetaan käyttöön muitakin toteutusmuotoja kuin perinteinen jaettu-/kokonaisurakka. Muita toteutusmuotoja voivat olla esim. projektinjohtototeutus, suunnitte ja toteuta malli tai yhteistyömalleihin perustuvat toteutusmuodot, joista käytetään nimitystä allianssi- tai IPT-toteutus (IPT = integroitu projektitoteutus). Tavoite sisältää myös kaupungin yhtiömuotoisina toteutukseen tulevat tilaratkaisut.

Tavoite KH7: Hyvä kaupunkiympäristö	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.10</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>			
Tyytyväisyys (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä):	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
liikennealueiden ylläpito * (vertailukunnat v2004-2018: 3,30) (Turku keskiarvo v2004-2018: 3,37)	3,37	3,31	3,37 (Turku 2017)	3,06
puistojen hoitoon * (vertailukunnat v2004-2018: 3,41) (Turku keskiarvo v2004-2018: 3,39)	3,50	3,54	3,53 vertailukunnat (Turku 2017)	3,52
rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,46) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,57)	3,77	3,66	3,77 (Turku 2017)	3,66
asuntojen, työpaikkojen ja palvelujen sijoitteluun ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,35) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,31)	3,53	3,48	3,53 (Turku 2017)	3,54
rakennetun ympäristön valvontaan ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,26) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,27)	3,37	3,34	3,37 (Turku 2017)	4,27
liikenneoloihin jalankulkijan kannalta ** (vertailukunnat v2016-18: 3,90) (Turku keskiarvo v2016-18: 3,89)	3,96	3,93	3,96 (Turku 2017)	3,85
liikenneoloihin pyöräilijän kannalta ** (vertailukunnat v2016-18: 3,78) (Turku keskiarvo v2016-18: 3,30)	3,24	3,40	3,74 (vertailukunnat 2017)	3,44
liikenneoloihin autoilijan kannalta ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,80) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,78)	3,88	3,65	3,89 (Turku 2016)	3,70
julkisen liikenteen hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,59) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,99)	4,16	3,98	4,16 (Turku 2017)	4,02
ilman laadun hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,49) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,50)	3,87	3,79	3,87 (Turku 2017)	3,84
luonnonsuojelun hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,49) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,56)	3,80	3,65	3,80 (Turku 2017)	3,68

Tavoitteen kuvaus: Tavoitteena suurempi seuraavista luvuista 1) vertailukuntien keskiarvo tai 2) Turun luku viimeiseltä vuodelta. * Yhdyskuntatekniset palvelut –kysely (FCG) ** Kaupunki- ja kuntapalvelut –kysely (FCG)

Selite poikkeamille: Liikennealueiden ylläpitomittarin lasku johtuu todennäköisesti poikkeuksellisen haasteellisesta keväältä.

Kaupunkiympäristötoimiala

Tavoite KH8: Luonnonarvojen säilyminen ja kehittäminen	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.9</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset:-</i>			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Luonnonarvojen säilymistä ja kehittämistä koskevan ohjelman valmistelun eteneminen			Valmistelun käynnistäminen	Valmistelu aloitettu
Kaupungin metsäsuunnitelman valmistelun eteneminen ja suunnitelman toteuttaminen			Suunnitelma valmistuu	Metsäsuunnitelma on valmis ja hyväksytty kaupunkiympäristölautakunnassa 8.10.2019 § 382
Tavoitteen kuvaus: Kaupunkiympäristötoimiala valmistelee luonnonympäristön arvojen säilymistä ja kehittämistä koskevan ohjelman vuonna 2019. Ohjelman tavoitteena on turvata kaupungin alueella olevat luonnonoloiltaan arvokkaat alueet, lisätä luonnon monimuotoisuutta kaupungin alueella sekä kehittää ja hoitaa alueita niin että niiden arvo lisääntyy tai säilyy. Kaupungin metsäsuunnitelman (kh 5.6.2017 § 241) uudistamisessa vahvistetaan hiilinieluja ja viherverkostoa (Ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 142).				

Tavoite KH9: Itämeren suojelu	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.9</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset:-</i>			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Itämerihaasteen 100 toimenpiteen toteutumisen seuranta eri toimialalla ja konserniyhtiöissä (toimenpidettä)	70 edellisen toimenpideohjelman luvut	77 edellisen toimenpideohjelman luvut	Tavoitteiden toteuttamisen aloitus ja seuranta	73
Tavoitteen kuvaus: Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen ja muiden kokonaisuuksien mukaisin toimenpitein. Kaupunkiympäristötoimialan ympäristönsuojelu koordinoi Itämerihaasteen (Kh 22.10.2018 § 402) toteuttamista kaupungin organisaatiossa ja seuraa toimenpideohjelmassa vuosille 2019 - 2023 esitettyjen 100 toimenpiteiden toteutumista kaupunkiorganisaatiossa. Luku kertoo käynnissä olevien ja valmiiden toimenpiteiden lukumäärän.				

Tavoite KH10: Rakennusvalvonnan palvelulupaus	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus: 3.2.2</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset:-</i>			
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Rakennusvalvonnan kaikkien lupien keskimääräinen käsittelyaika (80 %), vrk	34 vrk 80 % luvista	36 vrk	max 30 vrk 80 % luvista	60 vrk
Sijoittuminen kymmenen suurimman kaupungin rakennusvalvonnan asiakastytyväisyyskyselyssä	-	-	Asiakastytyväisyys vähintään kaupunkien keskiarvo	-
Tavoitteen kuvaus: Lyhyellä käsittelyajalla pyritään palvelemaan asiakkaita mahdollisimman hyvin. 80 % keskimääräistä käsittelyaikaa käytetään indikaattorina 10 suurimman kaupungin osalta. Selite poikkeamille: Rakennusvalvonnassa on koko vuoden 2019 ajan ollut suuri vajaus henkilöresursseissa. Vajaus on johtunut sekä siitä, että avoinna oleviin vakansseihin ei ole saatu palkattua henkilöitä kuin myös siitä, että rakennus-				

Kaupunkiympäristötoimiala

valvonnassa on vuoden 2019 aikana ollut poikkeuksellisen paljon pitkiä, yli yhden kuukauden sairauspoissaoloja. Henkilökunnan vajuus näkyy käsittelyaikojen kasvuna. Kymmenen suurimman kaupungin asiakastytyvääisyyskyselyn tuloksia ei ole vielä saatavilla.

Tavoite KH11: Digitaaliset palvelut	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki Strateginen linjaus: 3.2.3 Muut toteutettavat linjaukset:-			
	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Arviointikriteerit				
Joukkoliikenteen lippujen EMV-maksaminen*			Otetaan käyttöön	Teknisesti valmis, odottaa sertifiointia
Joukkoliikenteen lippujen nettilatausten määrä	258 190	294 697	Kasvaa	304 851
Sähköisten lupahakemusten osuus (%) kaikista lupahakemuksista rakennusvalvonnassa		35 %	75 %	60 %

Tavoitteen kuvaus: Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä. Vahvistetaan sähköisen asiointin osuutta kaupunkiympäristötoimialan palveluissa.

Selite poikkeamalle: EMV-maksamisen sertifiointi on viivästynyt joukkoliikenteestä ja kaupungista johtumattomista syistä. Rakennusvalvonnan sähköisten lupahakemusten osuus on kehittynyt suotuisasti, mutta tavoitteeseen ei aivan päästy.

Tavoite KH12: Terveellinen ja turvallinen elinympäristö	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki Strateginen linjaus:3.2.2 Muut toteutettavat linjaukset:-			
	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Arviointikriteerit				
Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallisten tarkastusten osuus vastaavista toteutuneista tarkastuksista	53 %	46 %	57 %	53 %
Elintarvikevalvonnan valtakunnallisen suunnitelman toteutuminen (%)	35 %	49 %	45 %	40 %
Terveydensuojelun valtakunnallisen suunnitelman toteutuminen (%)	78 %	35 %	85 %	44 %

Tavoitteen kuvaus: Keskeisenä tavoitteena on lisätä toiminnan suunnitelmallisuutta ja parantaa toiminnan kattavuutta ja vaikuttavuutta. Suunnitelmallisuus parantaa laatua lisäämällä kattavuutta, tarkastusten yhdenmukaisuutta ja toimijoiden tasapuolisuutta.

Selite poikkeamille: Ympäristöterveyden henkilöresurssit ovat riittämättömät valtakunnallisiin tarkastustavoitteisiin saavuttamiseksi. Vuoden 2019 alusta käyttöön otettu pakollinen Ruokaviraston ylläpitämä valtakunnallinen kohdetietojärjestelmän toimimattomuus ja siihen liittyvät käyttöongelmat ovat vaikeuttaneet osaltaan oleellisesti tavoitteiden saavuttamista sekä käytännön valvontatyötä. Ohjelmiston kehitys jatkuu edelleen Ruokaviraston toimesta.

Tavoite KH13: Materiaalikierrätyks ja jätteiden hyötykäyttö	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.6 Muut toteutettavat linjaukset:-			
	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Arviointikriteerit				
Yhdyskuntajätteestä hyödyntämiseen yhteensä	98,2 %	98,5 %	vähintään 98 %	Tietoja ei vielä saatavilla
Yhdyskuntajätteestä materiaalihyödyntämiseen	19,6 %	21,2 %	kasvaa	Tietoja ei vielä saatavilla

Kaupunkiympäristötoimiala

Tavoitteen kuvaus: Jätehuollon yhteistyöalueella tavoitteena on minimoida jätteen loppusijoitus ja edistää materiaali-kierrätystä sekä jätteiden hyötykäyttöä. Tiedot hyödyntämistä saadaan kerran vuodessa. Laskelmassa huomioidaan Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n vastaanottoaikoille päätyvät yhdyskuntajätteet ja Rinki-pisteiden jätemäärän vuodesta 2018 tiedoista alkaen.

Strategiset hankkeet (kh)

Hanke	Aika-taulu	Bud-jetti	Hyötyta-voite/ (bu-siness case)	Yleinen tilanne-kuva	Tilanneyhteenveto 31.12.2019
Kaupunkira-kenne ja lii-kennejärjes-telmä					Hanke, jonka projektit raportoidaan erikseen. Hankkeen alla toteutetaan seuraavia projekteja: Keskustan liikennesuunnitelma, Turun liikennejärjestelmän kehittämissuunnitelma, Pysäköinnin lin-jaukset, Raitiotien suunnittelun jatkaminen, HUPMOBILE (sa-tama-alueen kehittäminen) sekä Runkobussilinjasto. Hankkeen alla toteutettavat projektit etenevät. Pysäköinnin linjaukset hy-väksyttiin kaupunginhallituksessa 19.12.2019 ja toimeenpano on aloitettu. Joidenkin projektien alkuperäisistä aikataulutavoitteista ollaan hieman jäljessä mm. puuttuvista päätöksistä ja resurssi-pulasta johtuen.
KYTO digi-talisaatio					Hanke, jonka projektit raportoidaan erikseen. Hankkeen alla toteutetaan seuraavia projekteja: DigiKYTO, Digitaalinen kaavoitusprosessi, Rakennusvalvonnan arkiston muuttaminen digitaali-seen muotoon, Tietomallinnuksen (BIM) käytön laajentaminen sekä Ruissalon opastuskeskuksen digitalisointi ja toimintamallin uudistaminen. Digitaalinen kaavoitusprosessi on valmistumassa. Ruissalon opastuskeskuksen I-vaihe on saatu päätökseen. Tie-tomallinnuksen osalta tehdään yhteistyötä Smart and Wise Turku -kärkihankkeen kanssa.
Pysäköinti-toiminnan kehittämi-nen					Hanke, jonka projektit raportoidaan erikseen. Hankkeen alla toteutetaan seuraavia projekteja: Pysäköinnin valvonnan järjestel-män uusiminen/kehittäminen, Pysäköintimittareiden uusiminen ja mobiilimaksamisen kehittäminen, Pysäköinti HUB ja Bodycam. Bodycam on saatu valmiiksi eli pysäköinnin valvojien haalarika-merat ovat käytössä. Muiden projektien toteutukset kohdistuvat pitkälti keväälle 2020. Hankkeessa tehdään yhteistyötä Smart and Wise Turku -kärkihankkeen kanssa, jossa on ollut palkat-tuna pysäköintipalvelujen uudistamisen projektipäällikkö.

Kaupunkiympäristötoimiala

Strategiset maankäytön hankkeet* (kh)

* Kh:n palvelutilaus

KESKUSTAN KEHITTÄMINEN	Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään luomalla edellytyksiä keskustan palvelurakenteen kehittämiseksi. Keskustan asemaa ja elinvoimaisuutta vahvistetaan kehittämällä keskustaa kaupunkilaisten yhteisenä ja viihtyisenä olohuoneena. Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla sekä parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä. Keskustan kehittämisen kokonaisuus on osa Turun kaupungin keskustan kehittämisen kärkihanketta ja siihen liitettävää toteutussuunnitelmaa. Sisällöllisiä tavoitteita toteutusprojekteille tulee keskustavisiosta.			Strateginen linjaus: 3.3.2
Fortuna –kortteli	Fortuna-korttelin alue kehitetään luovaa taloutta, kauppaa ja matkailua palvelevaksi alueeksi. Ratkaistaan rakennusten suojelun ja täydennysrakentamisen pääperiaatteet perustuen ja toteuttaen alueen kokonaiskonseptia.			Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.1.5, 3.3.8
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe		TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Rakennusten myynti +0,2 M€, piharakenteiden suunnittelua ei ole toteutettu	Rakennusten myynti +1,0 M€	Petreluoksen talo myyty (0,5 milj.€), muiden rakennusten myynti pysäytetty, Demokratiatalo edellyttää kokonaisuuden uudelleen arviointia	
Turun Vesi-huolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				
Kauppatori	Kauppatorin miljöö kohotetaan arvoiseensa asuun. Tavoitteena on mm. parantaa rakenteiden, rakennusten ja valaistuksen laatua ja ulkonäköä ja järjestää toimintoja siten, että saavutetaan hyvin toimiva ja kaunis kauppatori. Pysäköinti on tarkoitettu toteutamaan alle. Kauppiaskadun muuttaminen kävelypainotteiseksi alueeksi ja Yliopistonkadun muuttaminen kävelyalueeksi myös Kauppatorin kohdalla parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa.			Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.7
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	TOTEUTUS	TOTEUTUS	SUUNNITTELU/ TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Arkeologiset kaivaukset torikentän osalta toteutettu. Suunnittelu osittain kesken, koska maanalaisten tilojen laajuus ei ole selvillä. Toteutus -2,6 M€	Infran toteutus -7,0 M€	Suunnittelu osittain kesken, osittain koska maanalaisten tilojen laajuus ei ole selvillä. Infran toteutus -2,0 M€	
Turun Vesi-huolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				
Forum kortteli	Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä.			Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.3
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Luonnos hyväksytty 20.2.2018, ehdotuksen valmistelu. Asemakaavaehdotus KYLK 29.1.2019.	Maankäyttösojimus Asemakaava KV	Asemakaava hyväksytty 20.5.2019.	
Turun Vesi-huolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				
Ruusukortteli (TVT)	Ruusukorttelin asemakaavassa selvitetään erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia tavoitteena lisätä kohtuuhintaista keskusta-asumista monipuolisten palveluiden äärellä. Sujuvan arjen ja yhteisöllisyyden edistämiseksi alueelle tavoitellaan myös palveluja eri-ikäisille.			Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.5, 3.3.2, 3.3.10

Kaupunkiympäristötoimiala

	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	UUSI	TOTEUTUS		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaava kumottu 1.11.2018 hallinto-oikeuden toimesta. Uudelleen kaavoitus käynnistettiin. Kh 19.11.2018	Uusi asemakaava	Asemakaavaehdotuksen valmistelu.	
Turun Vesi- huolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				
Kakola	Vetovoimainen jokirantaan tukeutuva, rakenteilla oleva keskustan täydennysrakentamisalue noin 1200 asukkaalle. Uudisrakentamisen ohella alueella edistetään vanhan rakennuskannan uudiskäyttöä sekä uuden ja vanhan innovatiivista yhteensovittamista. Entinen vankila-alue kytkee sen ympärillä olevat kaupunginosat toisiinsa, puistoinen mäkialue lisää ympäröivien kaupunginosien viihtyisyyttä ja on läntisen keskustan oma keidas. Vuonna 2018 toteutuva funikulaari yhdessä förin kanssa parantaa alueen saavutettavuutta ja palvelee myös matkailua.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.2, 3.3.3, 3.3.5, 3.3.8</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	TOTEUTUS	TOTEUTUS	SUUNNITTELU/TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaava voimassa. Infran suunnittelu kesken, Funikulaari - 3,36 M€ Infran toteutus kesken	Infran toteutus -1,5 M€	Infran suunnittelu viimeisiä puistoja lukuun ottamatta valmis. Infran toteutus -1,1 M€	
Turun Vesi- huolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Vesihuolto on valmis			
Linnanfältti	Linnanfältin alueen toteutuksen pääteemoja ovat kokeellinen puurakentaminen, kaupunkirakennetta eheyttävä ympäristöönsä sopeutuva täydennysrakentaminen, visuaalinen ja toiminnallinen kaupunkikeskustamaisuus, asumisen uudet muodot, hankkeen eri toimijoiden yhteistoiminta kehittämistyössä sekä vahvan omaleimaisen imagon ja identiteetin luominen alueelle arkkitehtonisesti modernin yleisilmeen ja ympäristötaitteen avulla. Uudisrakentamisella on tarkoitus vahvistaa historian ja olemassa olevan rakennuskannan antamia lähtökohtia.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.3, 3.3.5, 3.3.10, 3.3.4</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Tonttien luovutus + 1,9 M€ Maaperän puhdistaminen Infran toteutus - 0,93 M€	Maaperän puhdistus -0,5 M€ Infran toteutus -1,0 M€	Infran toteutus -0,6 M€	
Turun Vesi- huolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Vesihuolto on valmistunut			
Turku Energian tontti	Turku Energian kortteli on jatkumo Linnankadun varren muille kehittämishankkeille – Harppuunakortteli ja Linnanfältti ja siten toteuttaa strategista tavoitetta luoda pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina kokonaisuuksina. Selvitetään säilyvän rakennuskannan uusia innovatiivisia käyttötarkoituksia ja mahdollisuuksia rakentaa alueelle uusia asuinrakennuksia. Aluetta kehitetään yhdessä Turku Energian ja TVT Asunnot Oy:n kanssa tavoitteena korttelin elinvoimaisuuden vahvistaminen ja kohtuuhintainen keskusta-asuminen merellisessä ympäristössä.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.4, 3.3.3, 3.3.5, 3.3.8</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	SUUNNITTELU/ TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Kaava hyväksytty, mutta kaavasta valitettu (KHO 1/2019). Suunnittelu käynnissä. Johtosiirrot osittain tehty. -0,55 M€	Infran toteutus -1,0 M€ Tonttien luovutus +4,5 M€	Infran toteutus -1,2 M€ Toteutus viivästynyt kaavavalituksen takia.	

Kaupunkiympäristötoimiala

Turun Vesi- huolto Oy:n toi- menpide ja toi- menpiteen kus- tannus (milj. €)				
Keskustan pyö- rätiet	Keskustan pyöriteiden parantamisella kehitetään pyöräilyn edellytyksiä ja pyritään kasvattamaan pyöräilyn kulkutapaosuutta. Itäisen pitkäkadun ja Linnankadun pyöräily-yhteyksien valmistelu käynnistetään ja suunnitelmat tuodaan päätöksentekoon viimeistään 2020 elokuuhun mennessä KH 26.11.2018 § 463 mukaisesti.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.6, 3.3.7</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	SUUNNITTELU/ TOTEUTUS	SUUNNITTELU + TOTEUTUS	SUUNNITTELU + TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran suunnittelu ja toteutus - 0,97 M€ Puutarhakadun viimeistelyt kesken, Kivenhakkaajanpolun sijaan toteutettu Uraputken pyörätie, Kaskenkadun pyöräkaistat valmiit.	Infran toteutus+suunn. -2,0 M€	Linnankadun ja Itäisen Pitkäkadun suunnittelu aloitusvaiheessa, Puutarhakatu osin rakenteilla ja osin valmis. Infran toteutus -1,1 M€	
Turun Vesi- huolto Oy:n toi- menpide ja toi- menpiteen kus- tannus (milj. €)				
Keskustaliikenteen uudelleenjärjestelyt	Keskustaliikenteen uudelleenjärjestelyihin liittyvillä kokeiluilla tavoitellaan keskustan läpiajon vähentämistä ja keskustan viihtyisyyden ja turvallisuuden paranemista. Joukkoliikenteen sujuvuus ja joukkoliikenne-etuudet ovat oleellisia toimenpiteitä keskustan saavutettavuuden ylläpitämiseksi. Keskustan kehittämisen painopistealueet toimenpidekokonaisuuksineen muodostavat kärkihankkeen toimenpideohjelman rungon vuosina 2018-2021 (Kh 13.8.2018 § 288).		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.2, 3.3.7</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Toimenpide/ Vaihe		UUSI		
Aninkaistenkadun ja Uudenmaankadun joukkoliikennekaistat (sis. konserttitalon pysäkit ja kaistakoikeilun)			Aninkaistenkadulla konserttitalon kohdan suojatiejärjestelyt suunniteltu.	
Aurakadun pysäkkijärjestelyt			Suunnittelussa torin yhteydessä.	
Keskustan väli- aikaisten liikenejärjestelyjen ja liikennekokeilujen seuranta ja vaikutusten arviointi		0,01 M€		
Turun Vesi- huolto Oy:n toi- menpide ja toi- menpiteen kus- tannus (milj. €)				
Keskustan va- laistus	Ydinkeskustan ja Aurajokivarren kausivalaistuksella lisätään keskustan vetovoimaisuutta ja tuodaan elämyksellisyyttä myös pimeään vuodenaikaan.		<i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.10</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Toimenpide/ Vaihe		UUSI		
Toimenpide ja toimenpiteen		Keskustan kausivalaistussuunnitelma ja toteutuksen käynnistäminen.	Kausivalaistussuunnitelman laatiminen on käynnistynyt	

Kaupunkiympäristötoimiala

kustannus (milj. €)				
Turun Vesi- huolto Oy:n toi- menpide ja toi- menpiteen kus- tannus (milj. €)				

ANINKAINEN	Ratapihan ympärille sijoittuvat hankkeet vahvistavat Turun asemaa logistisena solmukohtana ja tukevat Tunnin juna-hanketta sekä Turun keskustavisiota. Logomon luovan talouden keskus saa rinnalleen monipuolisen elämyskeskuksen. Ratapihan yli rakennettavat sillat parantavat merkittävästi kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä ja keskusta-alueen palveluiden saavutettavuutta. Ratapihan ja Matkakeskuksen/Aninkaisten kehittäminen monipuolistaa keskustan palvelurakennetta ja parantaa keskustan saavutettavuutta. Alueelle sijoittuu myös merkittävä määrä asumista, noin 4000 uudelle asukkaalle. Hankkeella toteutetaan osaltaan Keskustan kehittämisen kärkihanketta.	Strateginen linjaus: 3.3.3		
Fabriikin alue (VR konepaja)	Kaupunkikeskustan ja kulttuurielämän laajentumisalue. Entisestä VR:n konepajarakennuksesta on kehkeytynyt merkittävä myös matkailua palveleva tapahtumapaikka ja yli 400 media-alan työpaikan keskittymä. Luovan talouden ja kulttuurin keskus. Logomon viereen toteutetaan uusi kerrostaloalue, Fabriikki, joka tarjoaa vetovoimaista keskusta-asumista noin 1300 asukkaalle. Yrjänänaukion arvokas puutaloympäristö rauhoittuu kun läpiajoliikenne vähenee Köydenpunojankaaren toteuttamisen myötä. Ratapihan yli rakennettavat sillat parantavat toteutuessaan merkittävästi kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä ja keskusta-alueen palveluiden saavutettavuutta.	Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.1.5, 3.3.1, 3.3.4		
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Aluetta toteutettu rakentajan tavoitteiden mukaan. Veturikadun toteutus ei ole alkanut.	Maankäyttösopimusmaksu 2/3; +2,0 M€.	Infran toteutus -0,4 M€	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)		Infran toteutus (aikaväli 2019-2020), -1,0 M€		
Logomon silta ja parkki	Ratapihan ylittävä kävelysilta parantaa Logomon luovan talouden keskuksen ja uuden Fabriikki-asuinalueen kytkentää kaupungin keskustaan ja mahdollistaa sujuvat yhteydet mm. keskustan hotelli- ja ravintolapalveluihin. Silta mahdollistaa myös pääsyn asemalaitureille, joka edistää matkojen yhdistämisketjuja. Ratapihankadun varren pysäköintitalon toteuttaminen palvelee sekä Logomoa että päärautatieaseman liityntäpysäköintiä. Pysäköintilaitos palvelee tulevaisuudessa myös Matkakeskusta. Pysäköintitalon toteuttamista varten ei ole varattu määrärahaa	Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.1.5, 3.3.1, 3.3.7		
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	SUUNNITTELU/ TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Sillan suunnittelu ja rakentaminen, toteutunut -4,1 M€	Sillan loppuun rakentaminen, -5,6 M€ Ratapihankadun maantaso-pysäköinti -0,35 M€	Infran toteutus -1,6 M€. Sillan toteutus viivästynyt, valmistuu 4.9.2020.	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				
Turku Ratapiha-hanke	Tavoitteena on luoda edellytykset huomattavalle vetovoimakohteelle, joka sisältää tapahtuma-, liikunta- sekä urheilutoiminnot ja muu elämyksellisyyttä ja hyvinvointia tukevat käyttötarkoitukset sekä asuminen. Sisällössä keskeisiä tavoitteita ovat myös hankkeen kytkeminen tukemaan pohjoisen kasvuvyöhykkeen kehitystä sekä siihen liittyviä tunnin juna- hanketta ja seudullista liikennejärjestelmätyötä. Hankkeesta tullaan yhteistyöllä luomaan myös innovaatioalusta kaupungin Smart and Wise –kärkihankkeen mukaiseen kehittämiseen, johon keskeisinä osina liittyvät digitalisaatio-, ilmasto- ja hiili-neutraalisuustavoitteet. Hankkeella toteutetaan osaltaan Keskustan kehittämisen kärkihanketta.	Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.2, 3.3.4,		
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	

Kaupunkiympäristötoimiala

Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Arkkitehtikilpailun ratkaisu 10/2018. Luonnos hyv. 24.4.2018. Ehdotuksen valmistelu.	Asemakaavaehdotus Maankäyttösopimus Asemakaava KV	Kaava-alueen laajennus hyväksytty lautakunnassa 24.4.2019. Ehdotuksen valmistelu.	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				
Matkakeskus	Matkakeskushankkeen tavoitteena on vahvistaa Turun asemaa logistisena solmukohdaksi. Matkakeskus on osa Tunnin juna –hanketta. Matkakeskusajatellussa yhdistetään samaan palvelukokonaisuuteen kaikki niin kansainväliset, valtakunnalliset kuin kaupunkiseudun liikennemuodot. Hanketta toteutetaan kaupunginhallituksessa erikseen määritellyillä palvelukonsepteilla ja sisällöillä sekä päätöksessä asetettavien yksityiskohdaisemmin tavoittein. Matkakeskus edesauttaa kestävä liikenteen ja liikkumisen kaupunkirakenteellisia edellytyksiä. Matkakeskuksen hanketta edistetään osana keskustan kehittämisen kärkihanketta. Sen tulee tukea keskustan elinvoiman vahvistamista yhdessä Aninkaisten ja Puutorin alueiden kehittämisen kanssa.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.1, 3.3.7</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Ei ole edennyt. Odottaa ratapihan suunnittelua.	Selvitykset, aiesopimus	Selvitykset.	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				
Parkin alue			<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.2, 3.3.4</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)		Asemakaavaluonnos	Asemakaavaluonnoksen valmistelu.	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				

AURAJOEN RANNAT	Vision pohjalta laaditun toteutus suunnitelman kautta kytkeytyviä toteutusprojekteja liitetään osaksi tätä kokonaisuutta. Hankekokonaisuudella tavoitellaan keskustan Aurajoen varren palveluiden kehittämisen edellytysten parantamista sekä tuetaan mahdollisuuksia palveluiden kehittämiseen. Kytkeytyy Turun keskustan kehittämisen kärkihankkeeseen.	<i>Strateginen linjaus: 3.3.2</i>		
Agricolankadun Aurajoen rantaväylä	Puuttuva rantareitti välillä Agricolankatu – Tehtaankatu	<i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.9</i>		
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)		Infran suunnittelu	Suunnittelu viivästynyt resurssipulasta johtuen.	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				

TURUN TIEDE-PUISTO	Kupittaa – Itäharju aluetta kehitetään osana Turun kampus ja tiedepuisto kärkihanketta (kv 14.5.2018 § 91). Kokonaisuudella tavoitellaan sekoitettua kaupunkirakennetta. Alue tarjoaa kehittämälustan asumisen, liikenteen, palveluiden ja elinkeinojen kehittämiselle. Aluetta toteutetaan uusilla verkostomaisilla toimintatavoilla. Alueelle luodaan toiminnaltaan aktiivista ja toiminnoltaan monipuolista kaupunkiympäristöstä. Tavoitteena on yhdistää Kupittaa ja Itäharjun alueet yhtenäiseksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi, jolloin suunnittelussa tutkitaan Kupittaa ja Itäharjun alueen	<i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>		
---------------------------	--	-----------------------------------	--	--

Kaupunkiympäristötoimiala

	<p>kokonaisvaltaista yhdistämistä sillalla, kansiratkaisulla tai rakennuksin. Alueelle luodaan kampuksen ja tiedepuiston sijoittumis- ja investointimahdollisuuksia luovia osakokonaisuuksia, jotka tukevat kärkihankkeen osana laadittavan masterplanin tavoitteita. Kokonaissuunnittelu sovitetaan yhteen alueen visiotyön yhteydessä laaditun masterplanin kanssa. Kaupunginhallitus hyväksyi 18.6.2018 § 265 Itäharjun kolmion osalta masterplanin mukaisen kehittämissuunnitelman päätöksen liitteen 2 mukaisessa muodossa ohjeellisena noudatettavaksi. Tavoitteena sekoitettu kaupunkirakenne. Masterplanin konseptitarkasteluun perustuen alueen rakentamisen volyyymi tulee olemaan n. 750 000 – 1 000 0000 k-m2.</p>		
Itäharjun liittymä	<p>Mahdollistetaan Itäharjun teollisuusalueen liittäminen Helsingin moottoritien katualueeseen alueen toimivien liikennetarkaisujen luomiseksi. Samalla tarkastellaan ympäröivää maankäyttöä.</p>		<p><i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.4, 3.3.7</i></p>
Huom. kohdistus ja nimikemuutos. Korvaa Itäharjun aloituskorttelin.	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavoituksen käynnistäminen, OAS ja tavoitteet 4.12.2018. Infran suunnittelua ei ole käynnistetty.	Asemakaavaehdotus	Odottaa Kupittaaan Core tontinluovutuskielipailun suunnitteluratkaisuja.
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Itäharjun kärki ja Kupittaaan kansi	<p>Tavoitteena on yhdistää Kupittaaan ja Itäharjun alueet yhtenäiseksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi, jolloin suunnittelussa tutkitaan Kupittaaan ja Itäharjun alueen kokonaisvaltaista yhdistämistä sillalla, kansiratkaisulla tai rakennuksin. Maankäyttö tarkastellaan perustuen visiotyön yhteydessä laadittuun masterplaniin ja siitä johdettuun yleissuunnitelmaan.</p>		<p><i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.4, 3.3.10</i></p>
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Innovaatio-, suunnittelu - ja toteutuskielipailun yleisperiaatteiden hyväksyminen ja tavoitteiden asettaminen, KH jaosto 22.10.2018	Suunnittelukielipailun ratkaisu. Infran suunnittelu -0,3 M€	Suunnittelukielipailun valmistelu.
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Voimakatu	<p>Tutkitaan ja mahdollistetaan Itäharjun teollisuusalueen joukkoliikenteen kytkäytyminen (joukkoliikenneakseli) muuhun liikenneverkkoon. Suunnittelun pohjana raitiotielinjaus. Liitetään tarkasteluun liikenneakseliin sitoutuvan maankäytön suunnittelu. Sekoitettua kaupunkirakennetta. Maankäyttö tarkastellaan perustuen visiotyön yhteydessä laadittuun masterplaniin ja siitä johdettuun yleissuunnitelmaan.</p>		<p><i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.10, 3.3.10</i></p>
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)		Asemakaavan valmistelu Infran suunnittelu -0,05 M€	Asemakaavan käynnistämisen valmistelu
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Pääskyyvuorenrinne	<p>Tavoitteena on toteuttaa uusi asuinalue, jonka yhteydessä tulee tarkastella alueen liittyminen olemassa olevaan katu-, kävely- ja pyörätieverkostoon. Jaaninpuiston merkitystä alueelle tulee vahvistaa. Suunnittelun alueen maapohja on kokonaan kaupungin omistuksessa</p>		<p><i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.5, 3.3.4</i></p>
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe	TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus -1,9 M€, Tonttien luovutus siirtynyt vuodelle 2019	Infran toteutus -2,0 M€ Tonttien luovutus +3,0 M€	Infran rakentaminen valmistunut. Tontinluovutuksen 1. vaihe valmis

Kaupunkiympäristötoimiala

Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Vesihuollon toteutus -0,16 M€		
--	-------------------------------	--	--

LINNAKAUPUNKI	Linnakaupungin alueen kokonaistavoite on kehittää siitä uusi kaupunginosa. Alueelle tavoitellaan yhteensä noin 10 000 - 15 000 uutta asukasta. Työpaikka- ja elinkeinoelämälle tavoitellaan noin 450 000 kerrosneliömetrin kaavavarantoa. Alueelle toteutetaan tarvittavat peruspalveluverkon toiminnot sekä kaupalliset palvelut. Alueelle tullaan muodostamaan nykyaikaiset joukkoliikenteen ja kevyenliikenteen verkostot. Linnakaupungin tavoitteena on luoda alueesta vetovoimainen kohde niin asukkaiden kuin elinkeinoelämän näkökulmasta. Toimiva, turvallinen kestävä liikku- misen ympäristö. Korkeatasoinen arkkitehtuuri ja laadukkaat julkiset kaupunki- tilat. Kantakaupunkimaisen keskustan laajentumisalueen toteuttaminen. Moni- muotoinen sekoittunut kaupunkirakenne. Asuntorakentamisen monipuolinen ja laadukas toteuttaminen. Kiinteistöautomaation kehittämisen edellytysten tur- vaaminen. Osin korkeaa, laadukasta rakentamista.		Strateginen linjaus: 3.3.1, 3.3.4
Aurigan ympäristö	Auriga Business Centerin yhteyteen on tarkoitus kaavoittaa lisää toimistotiloja ja siten vahvistaa Linnakaupungin alueen toiminnallista monimuotoisuutta. Juhana Herttuan puistokadun länsipuolelle sijoittuva työpaikka-alue muodostaa asumista suojaavan vyöhykkeen sataman suuntaan.		Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.8
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe		UUSI/ SUUNNITTELU	SUUNNITTELU
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)		Asemakaavaehdotus	Lautakunta hyväksyi 3.9.2019. Voimaan 26.10.2019.
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Herttuankulma	Veden läheisyys lisää kaupungin vetovoimaisuutta. Alueelle on tarkoitus sijoittaa palvelukeskus entisen tupakkatehtaan rakennuksen yhteyteen ja kerrostalovaltainen asuinalue yli 4000 asukkaalle. Alueen pinta-ala on noin 8 ha ja se on suurelta osin kaupungin omistuksessa.		Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.9, 3.3.8, 3.3.7
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe	SUUNNITTELU/ TOTEUTUS	TOTEUTUS	SUUNNITTELU/TOTEUTUS
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaava voimaan 7.7.2018. Infran suunnittelu käynnissä. Johtojen siirtotyöt lähes valmiit, -1,0 M€	Infran toteutus -0,45 M€ Tonttien luovutus	Infran toteutussuunnittelu valmistunut Fatabuurinkadun osalta, muutoin yleissuunnitelma valmistunut. Infran toteutus -0,1 M€ Tonttien luovutukset neuvoteltavina
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Yleissuunnitelma valmis	Infran toteutus	
Kirstinpuisto	Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen kumppanin kanssa Linnakaupungin osayleiskaavan pohjalta. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta.		Toteuttaa myös strategisia linjauksia: 3.3.5, 3.3.7
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU/ TOTEUTUS	SUUNNITTELU/ TOTEUTUS
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavaehdotuksen valmistelu. Viitesuunnitelmien työstäminen ja lisäselvitykset. Infran toteutussuunnittelu käynnistetty -0,06 M€	Asemakaava KV Infran suunnittelu Infran toteutus -0,05 M€ Tonttien luovutus +1,5 M€	Lautakunta hyväksyi asemakaavaehdotuksen 5.11.2019. Infran toteutussuunnittelu valmistumassa, valmistuminen edellyttää asemakaavan valmistumista. Infran toteutus -0,4 M€
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Vesihuollon suunnittelu käynnistetty		
Tullin ympäristö	Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen. Satamakadun varressa sijaitsevan entisen tullin rakennus ja sen ympärillä		Toteuttaa myös strategisia linjauksia: 3.3.5, 3.3.9

Kaupunkiympäristötoimiala

	sijaitsevat alueet on tarkoitus muuttaa asumisen alueiksi, jotka nitovat yhteen Harppuunakorttelin ja Herttuankulman kaava-alueet. Hanke on tarkoitus suunnitella yhteistyössä maanomistajien kanssa.		
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe		UUSI/ SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Vaasanpuisto	Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen entiselle jätevedenpuhdistamon alueelle. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja monipuolista asumista kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta. Vedden läheisyys lisää kaupungin vetovoimaisuutta. Alueen osayleiskaava mahdollistaa korkean rakentamisen. Alueella on merkittävä pilaantuneiden maiden ongelma johon on löydettävä taloudellisesti kannattava toteutusmalli.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.4, 3.3.5, 3.3.9</i>
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe (Hankeharkinta, uusi, suunnittelu, toteutus, ylläpito)	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Hulevesialtaan suunnittelu ja rakennusten haitta-ainekartoitus on tehty.	Hulevesialtaan suunnittelu (Kirstinpuiston suunnittelun yhteydessä)	Ei toteutunut
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			

SATAMA	Turun sataman matkustaja- ja rahtiliikenteen toimintaedellytysten parantamista sekä liikennejärjestelyjen kehittämistä lähdetään tutkimaan nykyisten matkustajaterminaalin ympäristössä Kanavaniemen alueella. Tavoitteena on uusi yhteisterminaali työnimeltään Ferry Terminal Turku. Samalla avautuu merkittäviä mahdollisuuksia kaupunkikehitykseen Linnan ympäristössä ja Aurajokisuulla. Suunnittelun käynnistämistä koskevassa aiesopimuksessa ovat osapuolina Turun kaupunki, Turun Satama Oy, Viking Line Abp ja Tallink Silja Oy (Kh 20.8.2018 § 313).		<i>Strateginen linjaus: 3.3.2</i>
Ferry Terminal Turku	Hankkeella kehitetään Turun sataman matkustaja- ja rahtiliikenteen toimintaedellytyksiä tehostamalla maankäyttöä ja toiminnallista ympäristöä sataman yhteisterminaaliratkaisun pohjalta. Erityisiä painopistealueita ovat alueen ja toiminnan liikennejärjestelyt (ml. raideliikenne), kustannustehokkuus sekä turvallisuus. Suunnittelussa huomioidaan lähialueiden muuttuva kaupunkikehitys samoin kuin ympäröivässä kaupunkikehityksessä huomioidaan kehittyvän satama-alueen tarpeet. Tarkoitus on suunnitella uusi yhteisterminaali siten, että nykyiset terminaalit voivat jatkaa katkeamattomasti toimintaansa siihen saakka, kun uusi terminaali otetaan kertamuutoksella käyttöön. Tavoitteena on toteuttaa tarvittavat uudistukset viimeistään nykyisten vuokrasopimusten päättyessä 2025. Hankkeen kokonaisvaltaiset tavoitteet tullaan asettamaan kaupunkikehityksijaostossa 2019.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.1.3, 3.3.7</i>
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe		UUSI	SUUNNITTELU
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)		Alustava yleissuunnitelma, Asemakaavaluonnos Infran toteutus -0,5 M€	Liikenteen yleissuunnitelma valmisteilla. Asemakaava alue laajentunut, lautakunta hyväksyi tarkennetut tavoitteet 17.12.2019.
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Linnanniemi	Turun linnan ja Aurajokisuun länsirannan alue kehitetään kunnianhimoisesti osaksi kaupunkikeskustan tulevaa kurkottamista kohti merta. Alueen kehittämisessä suurta		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.3, 3.3.9</i>

Kaupunkiympäristötoimiala

	<p>roolia näyttelevät Turun Linnan kaupunkikuvallisen ja toiminnallisen roolin vahvistaminen sekä uusi avautuva julkinen kaupunkitila sinne rakentuvine aktiivisine toimintoinnein. Tavoitteena on hyvin laajasti pohtien ja erilaisia vaihtoehtoja kartoittaen luoda ikonisen alueen tulevaisuudelle arvoisensa kehityspolku. Maankäytön kehityksen suunnitelmien ja toteutuksen mahdollistavien kaavojen on tavoitteena olla valmiina siten, että vapautuvien alueiden kehittämisen aikataulu voidaan kytkeä uuden terminaalitoiminnan käynnistymiseen.</p> <p>Hankkeen kokonaisvaltaiset tavoitteet tullaan asettamaan kaupunkikehitysjaoissa 2019.</p>		
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe		UUSI/ SUUNNITTELU	SUUNNITTELU
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)		Selvitykset ja alustava yleissuunnitelma	Ideasuunnittelukilpailun valmistelu. Kh hyväksyi 19.12.2019 ideakilpailun käynnistämisen.
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			

SKANSSI	<p>Skanssin alue on nimetty kaupungin strategiseksi hankkeeksi (Kh 5.11.2012 § 509). Toteuttaa myös Smart and Wise Turku –kärkihanketta.</p> <p>Tavoitteena on toteuttaa vetovoimainen kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue. Alueen sivuitse suunniteltu raitiotielinjaus mahdollistaa tiiviin maankäytön ja liikenteen tukeutumisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen. Alueelle suunnitellaan uusiutuva energiaa hyödyntäviä ratkaisuja. 2012 laaditussa yleissuunnitelmassa alueelle mahdollistetaan noin 350.000 – 400.000 kerrosalaneliömetriä asuinrakentamista sekä koulu- ja työpaikatiloja. Uusia asukkaita alueelle tulisi noin 7.000 – 8.000.</p>		<p>Strateginen linjaus: 3.3.1</p>
Skanssin keskuspuisto (ent. Skanssinkatu etelä)	<p>Tavoitteena on Skanssin keskuspuiston virkistysalueen sekä Skanssinkadun päätyyn sijoittuvan kerrostalo- ja palvelukorttelin suunnittelu ja toteuttaminen. Skanssin keskuspuiston virkistysalue toimii alueen sydämenä ja on Skanssin keskeisiä vetovoimatekijöitä. Virkistysalueen läpi kulkevilla jalankulku-, pyöräily- sekä hulevesireiteillä on keskeinen rooli kaupunginosan teknisen toimivuuden kannalta.</p>		<p>Toteuttaa myös strategisia linjauksia: 3.3.4, 3.3.5</p>
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe	SUUNNITTELU	TOTEUTUS	SUUNNITTELU/TOTEUTUS
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaava KV 27.8.2018. Infran suunnittelu viheralueiden osalta kesken. -0,12 M€	Tonttien luovutus + 1,0 M€ Infran toteutus -0,52 M€ Päiväkodin mahdollistaminen/toteutus	Suunnittelussa selvitetty Keskuspuiston rakentamisvaihtoehtoja. Infran toteutus -0,2 M€
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Itäskanssi	<p>Itä-Skanssin läpi kulkevan joukkoliikennepainotteisen kadun varteen sijoittuu suuri osa Skanssin tulevasta asuinrakentamisesta. Tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue palveluineen. Alueen keskelle sijoittuu Skanssin monitoimitalo.</p>		<p>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.4, 3.3.6, 3.3.7</p>
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavaehdotuksen valmistelu. Infran suunnittelu kesken.- 0,1 M€	Asemakaavaehdotus Infran suunnittelu Infran toteutus (Vallikatu) 0,5 M€	Asemakaavaehdotuksen valmistelu. Infran suunnittelu lähes valmis, odottaa asemakaavan valmistumista. Infran toteutus - 0,4 M€
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Skanssinkolmio	<p>Tavoitteena on mahdollistaa uusien työpaikkojen ja kaupan sijoittuminen Skanssin kauppakeskuksen ja Skarppakullantien väliin jäävään kolmioon.</p>		<p>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.3, 3.3.6</p>
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU

Kaupunkiympäristötoimiala

Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)		Asemakaava KV Infran suunnittelu	Lautakunta hyväksyi tavoitteet 12.3.2019. Kaavan valmistelu.	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				
Skanssinmäki (ent. Skanssin- katu länsi, Tres- ton)	Skanssinmäki yhdistää asumista ja työpaikkoja. Yritystoiminta alueella jatkuu samalla kun uusien työpaikkojen syntyminen alueelle mahdollistetaan. Alueelle sijoitetaan myös asumista. Alueelle on tavoitteena suunnitella ja toteuttaa kestävän kehityksen periaattein toimiva monipuolinen alue.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.3, 3.3.6</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavaluonnoksen valmistelu.	Maankäyttösopimus Asemakaava KV	Asemakaavaluonnos hyväksytty lautakunnassa 18.6.2019. Ehdotuksen valmistelu.	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				

LOGICITY	Logistiikan ja tuotannollisten toimialojen LogiCity on yksi kaupungin maankäytön painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle luomalla uusia teollisuus- ja logistiikan työpaikka-alueita lentokentän yhteyteen. Tavoitteena on myös mahdollistaa Toijalan radan hyödyntämistä osana siihen rajoittuvien teollisuuskortteleiden toimintaa. Ajanmukaistamalla alueella olevien teollisuuskorttelien asemakaavat luodaan edellytykset kysyntää vastaavalle kaupungin omistuksessa olevalle elinkeinotonttitarjonnalle.		<i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>	
Vaiste (ent. Maa-ainespuisto)	Maa-ainespuiston asemakaava-alueella tavoitteena on ensisijaisesti laajan ylijäämämassojen sijoituspaikan sekä muiden maa-ainesten käsittelyä ja varastointia mahdollistavan alueen sijoittaminen Saramäkeen. Aluetta laajennetaan koskemaan Vaisten aluetta. Muutoksella mahdollistetaan laajemman kokonaisuuden ja tätä kautta logistiikka ja työpaikkatonttitarjonnan edellytykset.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	TOTEUTUS/ YLLÄPITO	TOTEUTUS/ YLLÄPITO	TOTEUTUS/ YLLÄPITO	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Vaijerikadun rakentaminen valmis. -0,2 M€	Infran toteutus -0,3 M€	Infran toteutus -0,2 M€	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				
Mustasuo	Mustasuon asemakaava-alueella tavoitteena on mahdollistaa Toijalan radan hyödyntämistä osana siihen rajoittuvien teollisuuskortteleiden toimintaa. Mustasuon kaava-alueen toteuttaminen lisää kaupungin omistuksessa olevaa elinkeinotonttitarjontaa.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Maankäyttösopimusneuvottelut siirtyneet vuodelle 2019	Maankäyttösopimus Asemakaava KV	Maankäyttösopimusneuvottelut käynnissä.	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				

BLUE INDUSTRY PARK	Tavoitteena on suunnitella Pernoon meri- ja metalliteollisuuteen keskittyvää tuotannollista kohdetta. Aluekokonaisuus tukee Turun asemaa osana pohjoista kasvukäytävää. Alueen kehittämistä koordinoidaan kehittämissuunnitelman pohjalta.		<i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>	
Väyläinvestoinnit	Mahdollistetaan alueen uudet liittymäjärjestelyt.		<i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.1.3</i>	

Kaupunkiympäristötoimiala

	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe	TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Telakan liittymän asemakaava voimaan 27.1.18. Porttien välinen tieyhteys valmis. -2,2 M€	Infran toteutus, -1,3 M€	Infran toteutus valmistunut. Infran toteutus -0,1 M€
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Blue Industry Park	Telakan lähialueen kehittäminen Blue Industry Park konseptisuunnitelman pohjalta.		<i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.3</i>
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe		UUSI	SUUNNITTELU
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)		Asemakaavaehdotus	Merilinjan kaavan tavoitteet hyväksytty lautakunnassa 5.11.2019. Asemakaavan valmistelu.
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			
Meyer Turun telakka	Telakan rakennusoikeuden lisääminen, joka mahdollistaa toimintojen siirtämisen sisätiloihin.		<i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.3</i>
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe		UUSI	SUNNNITTELU
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)		Vaiheasemakaava KV	Asemakaava hyväksytty kv 9.12.2019.
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			

HALISTENVÄYLÄ	Halistenväylän hankekokonaisuus muodostuu kahdesta eri projektista eli Koroistenkaaresta ja Koroisista. Koroistenkaaren projektissa on tavoitteena muuttaa Koroistenkaaren ja Ohitustien väliin jäävän asemakaavoittamaton alue pääosin liike- ja toimistorakennusten alueeksi, joka liitetään olemassa olevaan katuverkostoon Koroistenkaaren tietä jatkamalla Topinojan tieliittymään saakka. Koroisten projektissa tavoitteena on mahdollistaa uuden katuyhteyden rakentaminen Markulantieltä Halistensillalle sekä tämän kadun yhdistäminen Koroistenkaareen. Tarkoituksena on myös mahdollistaa uudisrakentaminen soveltuvilla alueilla sekä luoda edellytyksiä jokivarren aktiivisemmalle virkistyskäytölle. Hankkeeseen liittyy myös uuden siirtolapuutarha-alueen toteutuksen mahdollistaminen, joka toteutetaan erillisenä asemakaavallisena tarkasteluna.		<i>Strateginen linjaus: 3.3.7</i>
Koroistenkaari	Tavoitteena on muuttaa Koroistenkaaren ja Ohitustien väliin jäävän asemakaavoittamattoman suurelta osin kaupungin omistuksessa oleva alue pääosin liike- ja toimistorakennusten alueeksi. Uusi alue liitetään olemassa olevaan katuverkostoon Koroistenkaaren tietä jatkamalla Topinojan tieliittymään saakka. Tarkoituksena on myös selkiyttää alueen ulkoilu- ja virkistysreitistö. Samalla tutkitaan Kaarinan kaupungin puolelle sijoittuvan tuotanto- ja liikerakennusalueen liittämistä katuverkostoon Turun kautta.		<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.1.3, 3.3.4</i>
Huom. Koroistenkaaren jatkeen toteuttaminen osana kehäväylää riippuu Koroisten toteutusai-kataulusta			
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Vaihe	SUUNNITTELU	TOTEUTUS	TOTEUTUS
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Katusuunnitelma valmis. Toteutus siirtynyt vuodelle 2019 syksyn 2018 säästöohjelmaan perustuen.	Infran toteutus -0,5 M€	Rakennussuunnitelma valmis. Infran toteutus -0,02 M€
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Vesihuollon suunnittelu valmis. Toteutus siirtynyt vuodelle 2019	Infran toteutus - 0,4 M€	

Kaupunkiympäristötoimiala

	syksyn 2018 kaupungin säästö-ohjelmaan perustuen				
Koroinen	Liikenteellisesti tavoitteena on mahdollistaa uuden katuyhteyden rakentaminen Markulantieltä Halistensillalle sekä tämän kadun yhdistäminen Koroistenkaareen. Samalla Gregorius XI:n tien liikennejärjestelyjä kehitetään. Vanhan Tampereentien ja rautatien tasoristeyksen tilalle suunnitellaan alikulkua nykyistä tasoristeystä etelämmäksi. Vanhan Maarian Kirkkosillan on tarkoitus jäädä kevyen liikenteen käyttöön. Rautatien osalta kaavoituksen yhteydessä selvitetään kaksirataistamista sekä mahdollisten paikallisjunapysäkkien sijoittamista alueella. Tavoitteena on mahdollistaa uudisrakentaminen soveltuvilla alueilla sekä luoda edellytyksiä jokivarren aktiivisemmalle virkistyskäytölle. Alue on kaupungin omistuksessa.			<i>Toteuttaa myös strategisia linjauksia 3.3.4, 3.3.5</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019		
Vaihe (Hankeharkinta, uusi, suunnittelu, toteutus, ylläpito)	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavan valmistelu jatku- nut	Asemakaavehdotus	Asemakaavan valmistelu kes- ken		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)					

RUNKOBUSSI-LINJASTO	<p>Turun kaupungin strategia jatkuu vuoteen 2040 ja Turun kaupunkiseudun rakennemalli vuoteen 2035. Myös kaupungin kärkihankkeet katsovat vahvasti tulevaisuuteen. Turun seudulla on kehitetty määrätietoisesti uutta seudullista joukkoliikennettä, Föliä. Kesällä 2014 toteutettu muutos toi suuria parannuksia lippujärjestelmään ja matkustajainformaatioon. Joukkoliikennejärjestelmän ydin – bussilinjasto – vaatii kuitenkin vielä kehittämistä ja muutoksia, jotta joukkoliikenteen kulkutapaosuutta sekä kaupunkiseudun viihtyisyyttä ja vetovoimaa saadaan kehitettyä kaupungin linjausten mukaisesti. Toteuttaa MAL-sopimusta.</p> <p>Runkobussilinjasto hankekokonaisuuden tavoitteet kh päätöksen 8.8.2016 mukaisesti;</p> <ul style="list-style-type: none"> - joukkoliikenteen runkolinjaston edellyttämien etuuskien toteuttamissuunnitelma laaditaan vuoden 2016 loppuun mennessä - toteuttamissuunnitelman perusteella joukkoliikennekatu- ja etuusjärjestelyt sekä liikennevaloetudet toteutetaan taloussuunnitelmakaudella 2017 – 2020 talousarvion raameissa - linjastouudistus toteutetaan yhdellä kertaa vuonna 2020 - linjastouudistus perustuu Kauppatorin kautta kulkeviin runkolinjoihin sekä keskustan ulkopuolelle toteutettavaan kehärunkolinjaan - täydentävän linjaston roolia selkeytetään perustuvaksi entistä enemmän syöttöyhteyksiin - laskelma liikennöinnin lisäämisestä aiheutuvista kustannuksista tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn vuoden 2018 loppuun mennessä 			<i>Strateginen linjaus: 3.3.7</i>	
	Investointisummat sisältävät vain runkobussilinjaston osuudet kaikista joukkoliikenteen investoinneista			<i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.6</i>	
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019		
Vaihe	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU/TOTEUTUS	SUUNNITTELU		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Runkolinjaston vaihtopysäkkien suunnittelu.	Pysäkkijärjestelyiden suunnittelu ja toteutus, -0,75 M€	Suunnittelu valmistunut osittain. Infran toteutus -0,2 M€. Runkobussilinjaston toteutus siirtynyt vuodelle eteenpäin (1.7.2022)		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)					

TOPINPUISTO	<p>Topinpuiston alueen kasvavaa kiertotalousliiketoimintaa edistetään maankäytön ratkaisulla. Topinpuistossa kehitetään vanhasta kaatopaikka-alueesta nykyajan haasteisiin vastaavaa kiertotalouskeskusta. Visiona on tehdä Turusta nollajäte-alue, mikä merkitsee täydellistä siirtymistä jo nyt vähäisestä jätteen loppusijoituksesta kaikkien materiaalien hyötykäyttöön. Alueelle on koottu materiaalikiertotalouden yritysten keskittymä ja sitä vahvistetaan edelleen kehittämiskumppanuuksien ja vaikuttavien pilottihankkeiden kautta. Kiertotalouden kehitystyö on myös osa Turun kaupungin Smart and Wise –kärkihanketta. Hanke toteuttaa</p>			<i>Strateginen linjaus: 3.3.6</i>	
--------------------	---	--	--	-----------------------------------	--

Kaupunkiympäristötoimiala

	Kaupunkiympäristötoimialan strategisen sopimuksen tavoitetta KH11: materiaa- likierrätys ja jätteiden hyötykäyttö.			
Topinojan kier- totalouspuisto				Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.3
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toi- menpiteen kustan- nus (milj. €)	Kaavaluonnoksen valmistelu	Asemakaavaehdotus	Asemakaavaehdotus lausun- noilla 9.10.-15.11.2019 ja kunta- rajamuutos vireillä.	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustan- nus (milj. €)				

ASUINALUEI- DEN ELINVOI- MAISUUS	<p>Turun lähiöt ovat sen ikäisiä, että ne ovat tulleet tai ovat tulossa laajempaan peruskorjausvaiheeseen. Tämä koskee myös alueilla olevaa kaupungin omistamaa palvelurakennuskantaa. Lähiöt on suunniteltu tietyille asukasmäärälle ja alueen palveluvarustus on mitoitettu sen mukaisesti. Alussa alueiden asukasmäärä on useimmiten ollutkin suunnitellun mukainen, mutta sittemmin alueen asukasluku on pudonnut noin 70–75 %:iin alkutilanteesta. Jos alueelle ei suoriteta täydennysrakentamista, väkiluku laskee noin puoleen alkuperäisestä. Väestön väheneminen alkuperäisestä on merkinnyt jo joidenkin palveluiden poistumista alueelta ja sen vähetessä edelleen palvelut kaikkoavat.</p> <p>Negatiiviseen kehitykseen vaikuttamiseksi ja lähiöiden asukas- ja palvelupohjan vahvistamiseksi tulisi lähiöittäin tarkastella alueen täydennysrakentamismahdollisuudet. Tyypillistä lähiöille on, että niissä on muun muassa laajoja vajaa-käyttöisiä paikoitusalueita, joista saataisiin uudisrakennuspaikkoja organisoi-malla pysäköinti yhteistyössä uudelleen. Kaupungin omien palvelutilojen ja kiin-teistöjen uudelleen strukturointi (esim. uudenaikainen tehokas ja monikäyttöi-nen monitoimitalo 40–70 vuotta vanhojen kiinteistöjen peruskorjauksen sijaan) voi toimia aluekehityksen starttimoottorina. Välttämättömät kaupungin omien palvelukiinteistöjen peruskorjaukset muuttuisivat alueelle uutta kasvua tuotta-viksi aluekehityshankkeiksi</p> <p>Tavoitteena on lisätä monipuolisia ja ajanmukaisia asumisvaihtoehtoja laaditta-van lähiöiden kehittämis- ja täydennysrakentamishjelman pohjalta segregaa-tiota ehkäisevä näkökulma mielessä pitäen.</p>			Strateginen linjaus: 3.3.4
Piiparinpolun varsi, Runos- mäki	Piiparinpolun varrelta vapautuu tontteja uusiokäyttöön, kun nykyisiä palveluita siirrytään koulun tontille suunniteltuun Runosmäen kylätaloon. Tavoitteet asetetaan kaupunkikehitysjaostossa 2019.			Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.5, 3.3.10
	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Vaihe		UUSI		
Toimenpide ja toi- menpiteen kustan- nus (milj. €)		Asemakaavan valmistelu	KV hyväksyi 14.10.2019 Runos- mäen monitoimitalon hanke- suunnitelman. Aluekehityshank- keen yhteistyökumppanin haku käynnissä.	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustan- nus (milj. €)				

Kaavoitusohjelma (kh)

Käynnissä olevien yleiskaavojen hyväksyminen

	TP 2018	TA 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Yleiskaava 2029	Luonnos hyväksytty Kh:ssa 5.11.2018.	Ehdotus Kh	Ehdotuksen valmistelu.	

Kaupunkiympäristötoimiala

Satava-Kakskeran osayleiskaava	Tarkennetut lausuntopyyntöt, internetkysely. Hyväksymiskäsittely vuonna 2019.	Kaavan hyväksyminen Kv	Ehdotus hyväksytty Kh:ssa 10.6.2019. Ehdotus nähtävillä 17.6.-16.8.2019. Muistutusten perusteella muutettu ehdotus hyväksytty kh 19.12.2019.	
Lentokentän ympäristön osayleiskaava	Odottanut Finavian toimia. Selvitysvaihe.	Ehdotuksen valmistelu	Odottanut Finavian toimia.	
Maaria-Ilmaristen osayleiskaava	Ehdotuksen valmistelu. Odottanut Liedon toimenpiteitä.	Kaavan hyväksyminen Kv	Odottanut Liedon toimenpiteitä.	

Käynnissä olevien ja toimintasuunnitelmakaudella käynnistettävien asemakaavojen hyväksyminen

Asemakaavoitusohjelma esitetään hyväksyttäväksi sitovana vuosille 2019–2020 ja ohjeellisena sen jälkeen. Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisessa sopimuksessa esitetään toimenpiteet vuodelle 2019. Vuonna 2019 esitetään käynnistettäväksi vuodelle 2021 hyväksymiskäsittelyyn ohjelmoituja asemakaavoja.

Taulukossa maankäytön strategiset hankkeet on merkitty *:llä. Kursiivilla merkittyjen kohteiden aikataulu tulee kaavan valmistelusopimuksesta. Hankkeiden kohdalla olevat numerot **viittaavat** alla oleviin karttoihin.

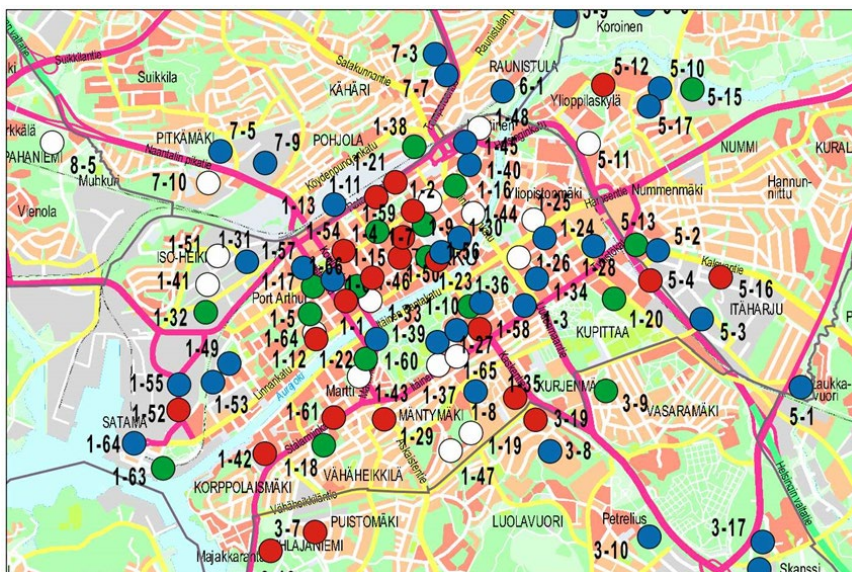
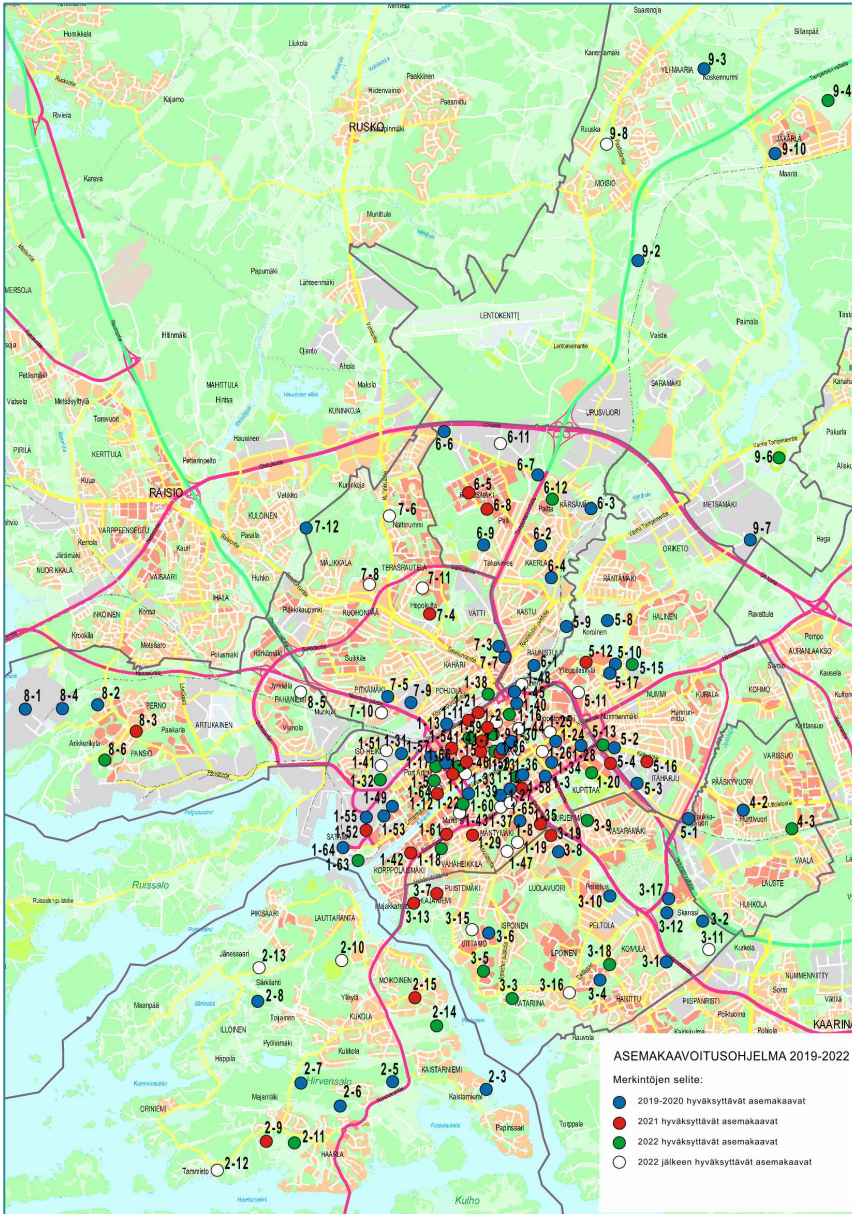
Tavoitteet

TA 2019	Toteutunut 31.12.2019	Selitys poikkeamalle
2019 hyväksyttävät asemakaavat		
29 kpl, josta 7 strategista*		
KESKUSTAN KEHITTÄMINEN		
<i>*Forum (MKS)</i> 1-56	Kv hyväksynyt 20.5.2019, valitettu HO:een, kuulutettu osittain voimaan.	
<i>*Ruusukortteli UUSI</i> 1-66	Ehdotuksen valmistelu.	Neuvottelut TVT:n kanssa meneillään.
<i>*Turku ratapiha (MKS)</i> 1-13	Ehdotuksen valmistelu kilpailutuloksen pohjalta.	Alueen laajennus, LTK 24.4.2019
Luostarinkatu 5 1-36	Luonnos hyväksytty LTK 20.8.2019. Tonttuluovutuskilpailu valmisteilla.	Kaavaehdotus valmistellaan tonttuluovutuskilpailun tuloksen pohjalta.
<i>Puutarhakatu 55 (MKS)</i> 1-53	Luonnos hyväksytty LTK 9.4.2019. Ehdotus valmisteilla.	
<i>Rauhankatu 19–21 (MKS)</i> 1-57	Muutettu luonnos hyväksytty LTK 16.4.2019. Ehdotuksen valmistelu.	Kaava palautettiin valmisteluun 29.1.2019.
<i>Helsinginkadun kaari (MKS)</i> 1-45	Kv hyväksynyt 25.2.2019. Voimaan 27.4.2019.	
TURUN TIEDEPUISTO		
<i>Paljetie (MKS)</i> 5-2	Luonnos LTK 6.8.2019, palautettu valmisteluun.	Luonnosta tarkistettu yhdessä maanomistajan kanssa.
LINNAKAUPUNKI		
<i>*Kirstinpuisto (MKS)</i> 1-31	Ehdotus hyväksytty LTK 5.11.2019.	Kumppanuushankkeen koordinoiminen viivyttyänyt aikataulua.
SKANSSI		
<i>*Skanssinmäki (MKS)</i> 3-12	Luonnos hyväksytty LTK 18.6.2019. Ehdotuksen valmistelu konsulttityönä käynnissä.	
<i>*Skanssinkolmio</i> 3-17	LTK hyväksyi tavoitteet 12.3.2019.	Selvitysten teko.
LOGICITY		
<i>*Mustasuo</i> 9-2	Odottaa maankäyttösopimusta.	Maankäyttösopimusneuvottelut kesken.

Kaupunkiympäristötoimiala

HALISTENVÄYLÄ			
Koroisten siirtolapuutarha	5-9	LTK hyväksyi ehdotuksen 17.12.2019.	
BLUE INDUSTRY PARK			
*Meyer Turun telakka	8-1	KV hyväksyi vaiheasemakaavan 9.12.2019.	
MUUT PALVELUALUEITTAIN			
2 Saaret			
Karhunahde/ Äärilä	2-6	Ehdotuksen valmistelu.	Työruuhka aiheuttanut viivettä valmisteluun.
3 Skanssi-Uittamo			
Kannuskatu, Uittamo (MKS)	3-6	Ehdotus nähtävillä 29.4.-28.5.2019.	Tutkittu vaihtoehtoisia ratkaisuja.
Haritun koulutontti, Murkionkatu/ TVT (2020)	3-4	Ehdotus nähtävillä 16.12.2019 -	Tutkittu eri vaihtoehtoja yleisötilaisuuden palautteen johdosta.
4 Varissuo-Lauste			
Fasaanikatu (MKS)	4-2	Kv hyväksyi 25.2.2019. Voimaan 27.4.2019.	
5 Nummi-Halinen			
Munkkionkuja (MKS)	5-1	Ehdotuksen valmistelu. Nähtävillä 14.10-12.11.2019.	Resurssit kohdennettu strategisiin maankäytön hankkeisiin.
Simolankatu 37 (2017)	5-17	Ehdotus hyv LTK 22.10.2019.	Kv hyväksynyt kaavaehdotuksen 27.1.2020
6 Runosmäki-Raunistula			
Hiidenvartti/ Ristinpaltankatu	6-3	Ehdotus hyv. LTK 10.12.2019.	Kv hyväksynyt kaavaehdotuksen 27.1.2020
Impivaaran tenniskeskus	6-9	Uusi luonnos hyv. LTK 22.10.2019. Ehdotuksen valmistelu.	
Liljalaakson kauppahanke/ Kuninkojankaari (MKS)	6-6	Kaavanmuutostarve poistunut.	
Ramstedtinkatu 4 (MKS) (2017)	6-1	Ehdotuksen valmistelu.	Resurssit kohdistettu strategisiin maankäytön hankkeisiin.
7 Länsikeskus			
Oskarinkuja (MKS)	7-7	Lausunnoilla ja nähtävillä 2.12.2019 – 16.1.2020.	Neuvottelut vieneet arvioitua enemmän aikaa.
Pitkämäen liikekeskus	7-5	Ehdotuksen valmistelu.	Resurssit kohdistettu strategisiin maankäytön hankkeisiin.
Pukkilan alue (MKS)	7-9	Luonnos hyväksytty LTK 29.1.2019. Ehdotuksen valmistelu.	
8 Pansio-Perno			
9 Maaria-Paattinen			
Koskennurmi (MKS)	9-3	Uudistettu OAS osallisille 16.5.2019.	

Kaupunkiympäristötoimiala

Kaupunkiympäristötoimiala

Infrastruktuurin ylläpito (kh)

1.000 €	TP 2016*)	TP 2017	TP 2018	TA 2019 muutoksin**)	Toteutunut 31.12.2019
Tavoitetasot yhteensä (sis. tulot ja palkat)	24 435	23 757	19 230	20 454	18 252

Kaupunkiympäristötoimiala tilaa yleisten alueiden, katu- ja viheralueiden ylläpitotyöt valtakunnallisten hoito- ja kunnossapito luokitusten mukaisesti. Ylläpito käsittää sekä talvi- että kesäaikaisen hoidon ja kunnossapidon. Ylläpitotöiden tilaaminen perustuu kolmeen tuotekokonaisuuteen, jolla haetaan kaupunkien välistä kustannustenvertailun mahdollisuutta:

- Perustuotteet (9,695 milj. euroa) sisältävät pakolliset lakisääteiset tehtävät ja muut välttämättömät hoitoon liittyvät tehtävät. Perustuotteita ovat talvihoito, viheralueiden hoito, liikennealueiden hoito, puhtaanapito sekä kalusteiden, varusteiden ja rakenteiden hoito.
- Erillistuotteet (11,525 milj. euroa) sisältävät muut tehtäväkokonaisuudet sekä kunnossapitotyöt. Kunnossapitotöillä pyritään hillitsemään korjausvelan kasvua. Erillistuotteita ovat katu- ja viheralueiden kunnossapitotyöt, talvihoidon erillistuote, lumen kuljetus ja lumensijoituspaikat, kunnossa- ja puhtaanapidon erillistuote, ilkivalta ja tapahtumat, leikkipaikkojen hoito ja kunnossapito, talousmetsien hoito, ulkoilusaaret, erityisalueiden hoito, laiturit, venepaikat, vesiväylät, ulkovalaistus ja liikennevalot.
- Erityistuotteet (2,344 milj. euroa) sisältävät kaupunkikohtaisia tehtäviä ja palveluita, jotka eivät ole normaaleja ylläpitotehtäviä, mm. Föri, liikennekeskus ja katulämmityksen kustannukset. Erityistuotteisiin sisältyy myös inf-rapalveluiden ylläpitoyksikön yleiskustannukset.

Perus- ja erillistuotteilla on tuotekortit, joissa on määritelty sekä laatuun että määräaikoihin liittyvät vaateet. Kaikilla tuotteilla on oma kustannuseurantansa. Yksilöidymät tuotekuvaukset ja budjetit sisältyvät operatiiviseen sopimukseen. Hoitoluokituksia tarkastetaan katu- ja viheralueilla vuosittain.

Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Kaupungin tavoite 2018-2021	Keinot	Mittari	Tavoiteluku (Toimiala)	Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi	Toteutunut 31.12.2019
1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: <ul style="list-style-type: none"> hyödyntämällä koulutusta antamalla tukea luottamalla omiin alaisiin 	Työyhteisötaidot <ul style="list-style-type: none"> - Auttaminen ja huomaavaisuus * - Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen ** Työyhteisö <ul style="list-style-type: none"> - Työpaikan ilmapiiri* - Arvostus työhöni** - Luottamus työkavereihin** Työyhteisön tuki esimiestyölle * / **	>= edellinen vuosi (3,25) >= edellinen vuosi (3,42) >= edellinen vuosi (3,47)	Esimiesten koulutus ja työpaikkakokousten toiminnan tehostaminen. uuden pelialustan käyttöönotto.	Esimiehet osallistuminen koulutuksiin. Työpaikkakokousten toimintaa on tehostettu. Pelialusta käyttöön otto on viivästynyt.
2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti	2.A. Työkyvyn hallinta 2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi	Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakiuiset) Kuinka monta vaarat ja haitat –arvioita / riskiarviota tallennettu Työpaineiden ja hallinnan suhde	Henkilöiden osuus lisäänty (83 (27,2%)) Vähintään 25% toimialan perusyksiköistä/v (64%) < edellinen vuosi (23,90%)	 Henkilökunnan saatavuuden helpottaminen.	

Kaupunkiympäristötoimiala

	<p>2.C. Kunta 10 – tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita</p> <p>2.D. Asiakasväkivallan kokemus</p>	<p>- Työpaineita paljon, hallintaa vähän *</p> <p>- Työmäärän lisääntyminen **</p> <p>Asiakasväkivallan kokemus</p> <p>- Henkinen väkivalta * / **</p> <p>- Fyysinen väkivalta tai sen uhka * / **</p>	<p>< edellinen vuosi (24,40%)</p> <p>(1,90%)</p>	<p>Kameroiden hankinta pysäköinnintarkastajille ja mahdollisesti terveystarkastajille. Asiakaspalvelun kehittäminen.</p>	<p>Rekrytoinnit ovat onnistuneet aikaisempaa paremmin.</p> <p>Kameroita on kehitetty pysäköinninvalvonnassa. Ympäristöterveydessä vielä harjunnassa.</p>
3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen	3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet	<p>Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä</p> <p>- Koen työni mielekkääksi * / **</p> <p>- Koen tekeväni merkityksellistä työtä */**</p>	<p>>= edellinen vuosi (4,61)</p> <p>Kyllä –vastauksia 75% (84,30%)</p>		
4. Osaamisen turvaaminen muutosmuutoksessa	<p>4.A. Osaamisprofiilien ajan tasalla pitäminen</p> <p>4.B. Osaamisen johtamisen vuosikellon toteuttaminen</p>	<p>Yhteisten osaamisten osaamistaso (ka) suhteessa tehtävän osaamisvaatimuksiin</p> <p>Johtamisosaamisten osaamistaso (ka) suhteessa tehtävän osaamisvaatimuksiin</p> <p>Henkilöstökoulutukseen osallistuneiden määrä (% -osuus, HTV-työvoima)</p> <p>Henkilöstökoulutuksen riittävyys</p> <p>- Keskiarvo osallistuneiden henkilöiden koulutuspäivien määrästä /hlö (koulutussuunnitelmaraportointi)</p> <p>- Kokemus täydennyskoulutuksen riittävydestä * / **</p>	<p>>= tehtävän osaamisvaatimukset (2,35/1,92)</p> <p>>= tehtävän osaamisvaatimukset (2,55/2,16)</p> <p>>= edellinen vuosi (80,80%)</p> <p>>= edellinen vuosi min. 3 päivää/hlö (4,9)</p> <p>75 % henkilöstöstä kokee, että on riittävä" (69,30%)</p>	<p>Määritellään johtajien ja esimiesten osaamistaso ja tarve lisäkoulutukseen. Kannustetaan henkilöä osallistumaan henkilöstökoulutukseen.</p>	<p>Esimiesten osaamistasot on osittain määritelty kehittämiskeskustelujen yhteydessä. Henkilökuntaa on kannustettu osallistumaan henkilöstökoulutuksiin.</p>
5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa	5.A. Muutoksen kokeminen työssä	<p>Muutosten merkityksen kokeminen omassa työssään</p> <p>- Muutosten laatu *</p> <p>- Muutoksen kokeminen **</p>	<p>> edellinen vuosi (33,80%)</p>	<p>Tavoitteet kirjalliseen muotoon. Muutosten ja tavoitteiden käsittely työpaikkakokouksissa yhdessä henkilökunnan kanssa. Konsulttien käyttö</p>	<p>Muutoksia ja tavoitteita on käsitelty työpaikkakokouksissa yhdessä henkilökunnan kanssa. Tavoitteet on kir-</p>

Kaupunkiympäristötoimiala

	5.B. Työyhteisön tavoitteiden ymmärtäminen ja niiden saavutettavuus	Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta - Työyhteisötaidot: tavoitteellisuus * - Työyhteisön tavoitteellisuus **	>= edellinen vuosi (3,57)	uuden kulttuurin luomisessa.	jattu kehityskeskustelujen yhteydessä. Konsultit ovat olleet apuna uuden kulttuurin luomisessa.
6. Uudistamiskyky	6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa	Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä - Työyhteisötaidot: Kehittäminen * - Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa **	> edellinen vuosi (3,05)	Henkilökunnan kehittämisehdotusten järjestelmällinen käsittely.	Henkilökunnan kehittämisehdotuksia on käsitelty työpaikkakokouksissa.
7. Päätöksenteko ja johtamisen koetaan oikeudenmukaiseksi	7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa	Kokemus kohtelun oikeudenmukaisuudesta * / ** Kokemus päätöksenteon oikeudenmukaisuudesta * / **	>= edellinen vuosi (3,81) >= edellinen vuosi (2,88)	Päätösten parempi perusteleminen ja sisällön avaaminen henkilökunnalle.	Päätöksiä on pyritty perustelemaan paremmin.
8. Laadukas esimiestyö	8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa	Tuki esimiestyölle riittävä *** Esimieheltä saatava tuki - Esimiestuki * - Esimiehen tuki ja rohkaisu **	Tuki riittävä > 75% (67%) >= edellinen vuosi (3,46)	Esimiesten työkuorman jakaminen taroituksenmukaisella organisoinnilla (=esimiehellä liikaa alaisia). Lisätään esimiesten koulutusta.	Lähiesimiehiä on lisätty. Esimiehiä on kannustettu kouluttautumaan.
9. Yhteistoiminta ja osallistaminen	9.A. Yhteistoiminta toimialoilla kunnossa 9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen 9.C. Strategisesti ohjatut kehityskeskustelut	Yhteistoiminnan vaatimusten tunteminen *** Työpaikan palaverikäytännöt takaavat riittävän tiedonkulun ja keskusteluyhteyden *** Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys - Kehityskeskustelun käymisprosentti * / ** - Yksilökehityskeskustelujen hyödyllisyys * / **	Kyllä –vastanneiden osuus > 75% (94%) Kyllä –vastanneiden osuus > 75% (72%) > = edellinen vuosi (59,20%) (32,10%)	Viestinnän keinojen kehittäminen tiedonkulun hallinnassa. Panostaminen entistä enemmän työpaikkakokouksiin. Kehityskeskustelujen hyödyllisyyttä parannetaan antamalla henkilöstölle ja esimiehille koulutusta hyödyllisen kehityskeskustelun käymiseen.	Työpaikkakokousten viestintään on panostettu. Yhteistyöryhmän kokouksia on pidetty säännöllisesti. Kehityskeskustelukoulutukset ovat lykkääntyneet SAP-järjestelmän uudistumisen vuoksi

Kaupunkiympäristötoimiala

Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
VOLYYMI								
Hyväksytyt asemakaavat yhteensä (lkm), merkittävät (kv)	19	11	15	13	12	9	14	9
Hyväksytyt asemakaavat yhteensä (lkm), vähäiset (ltk)	4	8	7	8	11	11	8	5
Hyväksytytjen asemakaavojen (kv) sisältämä uuden ja käyttötarkoituksenmuutoksen alaisen kerrosalan lisäys yhteensä (kem2)	155.635	209.790	267.080	253.750	526.250	153.400	386.605	393.664
- pientalot (AO, AP)	31.620	21.860	17.140	51.270	7.940	25.700	4.000	-
- kerrostalot (AK)	76.965	101.730	137.540	54.280	7.600	119.800	298.790	105.040
- elinkeinot, palvelut	47.050	86.200	112.400	148.200	510.710	7.900	83.815	288.624
Kaupungin maalle sijoittuvan hyväksytytjen asemakaavojen (kv) asuinkerrosalan osuus		63 %	36 %	13 %	16 %	81 %	63 %	15 %
Asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistyväälle kestävän kaupunkirakenteen vyöhykkeelle	78 %	86 %	89 %	93 %	54 %	51 %	96 %	100 %
Jalankulun määräindeksi, indeksi 2017=100			100,8	ei laskettu	ei laskettu	100,0	111,7	104,0
Pyöräilyn määräindeksi, indeksi 2017=100			97,6	ei laskettu	ei laskettu	100,0	95,3	86,4
Autoliikenteen määräindeksi, indeksi 2017=100			ei laskettu	ei laskettu	97,3	100,0	98,0	99,7
Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, indeksi 2017=100			ei verrannollinen	90,2	95,0	100,0	98,5	97,2
LAATU JA VAIKUTTAVUUS								
Tyytyväisyys (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)								
- liikennealueiden ylläpito* (vertailukunnat v2004-2018: 3,30) (Turku keskiarvo v2004-2018: 3,37)	3,24	3,23	3,47	3,27	3,34	3,37	3,31	3,06
- puistojen hoito* (vertailukunnat v2004-2018: 3,41) (Turku keskiarvo v2004-2018: 3,39)	3,30	3,31	3,50	3,47	3,43	3,50	3,54	3,52
- rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,46) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,57)	3,46	-	3,61	3,74	3,57	3,77	3,66	3,66
- asuntojen, työpaikkojen ja palvelujen sijoitteluun ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,35) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,31)	3,22	-	3,13	3,35	3,28	3,53	3,48	3,54
- rakennetun ympäristön valvontaan ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,26) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,27)	3,29	-	3,27	3,40	3,31	3,37	3,34	4,27
- liikenneoloihin jalankulkijan kannalta ** (vertailukunnat v2016-2018: 3,90) (Turku keskiarvo 2016-2018: 3,89)		kysymys jaettu, aiem-		3,77		3,96	3,93	3,85

Kaupunkiympäristötoimiala

		min kevytliikenne						
- liikenneoloihin pyöräilijän kannalta ** (vertailukunnat v2016-2018: 3,78) (keskiarvo Turku 2016-2018: 3,30)		kysymys jaettu, aiemmin kevytliikenne	3,26			3,24	3,40	3,44
- liikenneoloihin autoilijan kannalta ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,80) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,78)	3,73	-	3,79	3,82	3,89	3,88	3,65	3,70
- julkisen liikenteen hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,59) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,99)	3,92	-	4,02	4,09	4,11	4,16	3,98	4,02
- ilman laadun hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,49) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,50)	3,26	-	3,72	3,78	3,63	3,87	3,79	3,84
- luonnonsuojelun hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2018: 3,49) (Turku keskiarvo v2005-2018: 3,56)	3,38	-	3,66	3,64	3,67	3,80	3,65	3,68
*Yhdyskuntatekniset palvelut –kysely (FCG), **Kaupunki- ja kuntapalvelut –kysely (FCG)								
Kaupunkikeskustan elinvoimaisuus: elinvoimaluku = lauantaiyritysten määrästä vähennetään tyhjät liiketilat, joka suhteutetaan kunnan asukasluvuun (x1000) (vrt. v2019 Tampere 3,711, Helsinki 2,886 ja 31 kunnan keskiarvo 2,709)					3,581	3,83	3,67	3,39
Kaupunkikeskustan elinvoimaisuus: Liiketilojen täyttöaste (vrt. v2019 Tampere 89,59 %, Helsinki 94,55 % ja 17 kunnan keskiarvo 90,29 %)					89,7 %	91,65 %	90,53 %	88,51 %
Keskustan suuralueen väkiluku 31.12.	50 684	51 558	53 004	53 443	54 490	55 503	56 371	57 350 (enn)
Asemakaavoitettu alue (ha)	9 728,27 +25,39	9 731,75 +3,48	9 751,64 +19,89	9 767,54 +15,90	10 131,7 +364,20	10 167,1 +35,40	10 181,8 +14,70	10 181,8 +0
Asemakaavapäätöksistä tehdyt valitukset (lkm)	8	5	6	5	5	5	4	6
Asemakaavapäätösten pitävyys, % (ratkaisujen lkm)	100 % (5 kpl)	100 % (5 kpl)	95 % (7 kpl)	100 % (8 kpl)	100 % (4 kpl)	95 % (5 kpl)	96 % (2 kpl)	100 % (6 kpl)
Asunnot: lukumäärä, yhteensä	108.151	109.342	110.608	111.600	113.769	115.209	117.836	
- pientaloissa, %	25,6	25,6	25,7	25,5	25,6	25,4	25,1	Tieto saadaan keväällä
- kerrostaloissa, %	72,8	72,8	72,7	73,0	72,9	73,1	73,5	
- muut, %	1,6	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5	1,4	
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä (henkilöä)	189	201	190	192	209	184	149	176 enn.tieto
Henkilöautotiheys (henkilöautoa / 1000 asukasta)	413	411	409	409	409	412	413	Tieto saadaan keväällä
- liikennekäytössä	469	471	471	473	478	485	489	
- rekisterissä								
Kasvihuonepäästöjen määrä (kt CO ₂ -ekv/vuosi)		1147,2	1164,4	988,7	988,3	932,7	913,3 (enn.)	Tieto saadaan myöhemmin
Hengitettävien hiukkasten vrk-rajajärjestelmän ylityspäivät		8	0	8	2	3	3	5
Materiaalikierrätys ja jätteiden hyötykäyttö				90,4 %	98,7 %	98,2 %	98,5 %	Tieto saadaan keväällä
- Yhdyskuntajätteestä hyödyntämiseen yhteensä				18 %	18,7 %	19,6 %	21,2 %	
				72,4 %	79,9 %	78,6 %	77,3 %	

Kaupunkiympäristötoimiala

- Yhdyskuntajätteestä materiaalihyödyntämiseen								
- Yhdyskuntajätteestä energiahyödyntämiseen								
SAATAVUUS JA PEITTÄVYYS / KATTAVUUS								
Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallisten tarkastusten osuus vastaavista toteutuneista tarkastuksista (% , toteutunut / tarkastukset yhteensä)		71 % 1283/ 1819	64 % 1255/ 1976	58 % 891 / 1534	55 % 829 / 1512	53 % 983 / 1869	46 % 924 / 2029	53 % 713 / 1349
Elintarvikevalvonnan valtakunnallisen suunnitelman toteutuminen (% , toteutunut / suunnit.)		24 % 757 / 3164	25 % 780 / 3164	22 % 694 / 3140	18 % 635 / 3623	35 % 690 / 1959	49 % 739 / 1522	40 % 491 / 1238
Terveydensuojelun valtakunnallisen suunnitelman toteutuminen (% , toteutunut / suunnit.)		87 % 327 / 374	68 % 292 / 432	75 % 153 / 204	97 % 193 / 200	78 % 229 / 292	35 % 102 / 294	44 % 202 / 463
TUOTTAVUUS JA TEHOKKUUS								
Ulkoisen rahoitus ympäristönsuojelun tutkimus- ja kehittämistoimintaan		169 000	122 000	17 000	65 000	110 000	92 000	48 000
Asemakaavoituksen kesto (mediaani) käynnistämisestä hyväksymiseen (kv), kk	23,5	24,2	29,5	29,3	25,9	29,9	22,4	32,4

Vapaa-aikatoimiala

KULTTUURILAUTAKUNTA

LIIKUNTALAUTAKUNTA

NUORISOLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Minna Sartes

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Toimiala teki määrätietoisesti työtä asukkaiden hyvinvoinnin ja aktiivisen elämäntavan edistämiseksi kehittämällä helposti saavutettavia, kiinnostavia ja viihtyisiä palveluita yhteistyössä ja asukkaita osallistaen. Toimialan kävijämäärien ja käyntikertojen perusteella mitattuna kaupunkilaiset käyttävät ahkerasti Turun monipuolisia kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluja. Kokonaiskäyntikertoja vapaa-aikatoimialan palveluissa oli kaikkiaan 4,9 miljoonaa vuonna 2019.

Vapaa-aikatoimialalla selvitettiin laajasti mielekkään harrastustoiminnan kehittämistä lapsille ja nuorille asuinalueilla, koulupäivien yhteydessä ja muissa toimipisteissä. Asukkaille suunnatussa vuosittaisessa kaupunki- ja kuntapalvelukyselyssä (FCG) vastaajien käyttämien ja parhaiten hoidettujen palvelujen joukossa olivat mm. kirjaston, museon, liikunnan palvelut. Tyytyväisimpiä oltiin kirjastopalveluihin. Kaikilla palvelualueilla toteutettiin syksyllä myös asiakaskyselyt (FCG). Palvelujen käyttäjät ovat kautta linjan tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä toimialan palveluihin.

Vapaa-aikatoimialan tapahtumat ja palvelut rakensivat edelleen kulttuurikaupunkia sekä uudistuvaa kaupunkikulttuuria turkulaisille tarjoten samalla elämyksiä myös matkailijoille.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Vapaa-aikatoimialan nettokäyttömenot (toimintakate) alittuivat suunnitellusta 2,8 miljoonalla eurolla. Kulttuurilautakunnan osuus alituksesta oli 2,1 miljoonaa euroa, liikuntalautakunnan 0,6 miljoonaa euroa ja nuorisolautakunnan 0,1 miljoonaa euroa. Museolle ja orkesterille vuoden 2018 tuloksen perusteella päätettyjä lisämäärärahoja (0,7 milj.€) ei käytetty vuoden 2019 aikana. Määrärahan on tarkoitus siirtyä KPK 10 vuotta juhluvuodenvuoden valmisteluun vuodelle 2020. Korotetut asiakasmaksut hyvien kävijämäärien kanssa toivat 0,85 milj.€ budjetoitua enemmän maksu- ja myyntituloja. Koko toimialalla nettokäyttömenojen kasvua oli 1,9 miljoonaa euroa (3%) edelliseen vuoteen verrattuna.

Koko vapaa-aikatoimialan henkilötövuosien määrä oli 610,2 htv, mikä alitti talousarvioon määritellyn tason (TA19 618,5 htv) 8,3 htv:llä. Vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden henkilötövuosien määrä kuitenkin kasvoi 6,5 htv:llä (TP18 603,7). Pääosa kasvusta oli nuorisolautakunnan alaisessa toiminnassa, jossa se selittyy osin avoinna olleiden ja muutoksen alaisten vakanssien täyttämällä ja osin tilapäisen työvoiman käytöllä.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset mittarit toteutuivat käyntimäärien osalta tavoitteiden mukaisesti tai paremmin. Avustusta saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä jäi 36:lla tavoitteesta. Nuorisopalveluissa avustusjärjestelmän uudistus aiheutti saatujen avustushakemusten määrän laskun. Lisäksi nuorisovaltuuston itse tehty -rahan hakemukset laskivat huomattavasti edellisvuodesta. Kirjaston käyttäjäkoulutuksen osanottajamäärä arvioitiin vuodelle 2019 liian korkeaksi. Osanottajamäärä jäi tavoitteesta 1 559:llä.

Vapaa-aikatoimiala

Talousarvion toteutuminen (kv)

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksin	Toteuma 2019	Poikkeama
---------------------------	---------	-------------------	-----------------	-------------------	--------------	-----------

Vapaa-aikatoimiala

Toimintatulot	9 010			9 010	10 289	1 279
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	74 911	1 509		76 420	74 936	1 484
Toimintakate	-65 901	-1 509		-67 410	-64 647	2 763

Investointiosa (1.000 €)

Vapaa-aikatoimiala

Investointimenot	1 260			1 260	865	395
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					24	24
NETTO	-1 260			-1 260	-841	419

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksin	Toteuma 2019	Poikkeama
---------------------------	---------	-------------------	-----------------	-------------------	--------------	-----------

Kulttuurilautakunta

Toimintatulot	4 060			4 060	5 058	998
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	40 809	1 337		42 146	41 069	1 077
Toimintakate	-36 749	-1 337		-38 086	-36 011	2 075

Investointiosa (1.000 €)

Kulttuurilautakunta

Investointimenot	940			940	493	447
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					22	22
NETTO	-940			-940	-471	469

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksin	Toteuma 2019	Poikkeama
---------------------------	---------	-------------------	-----------------	-------------------	--------------	-----------

Liikuntalautakunta

Toimintatulot	4 045			4 045	4 325	280
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	24 982	99		25 081	24 773	308
Toimintakate	-20 937	-99		-21 036	-20 448	588

Investointiosa (1.000 €)

Liikuntalautakunta

Investointimenot	200			200	328	-128
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					2	2
NETTO	-200			-200	-326	-126

Vapaa-aikatoimiala

Käyttötalousosa (1.000 €)	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 siirrot	TA 2019 muutoksin	Toteuma 2019	Poikkeama
---------------------------	---------	-------------------	-----------------	-------------------	--------------	-----------

Nuorisolautakunta

Toimintatulot	905			905	906	1
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	9 120	74		9 194	9 095	99
Toimintakate	-8 215	-74		-8 289	-8 188	100

Investointiosa (1.000 €)

Nuorisolautakunta

Investointimenot	120			120	44	76
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
NETTO	-120			-120	-44	76

Määrärahat palvelualueittain (kh)

Palvelu- tai tulosalue €	TA 2019 muutoksin			Toteutunut 2019	Poikkeama
	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate	Toimintakate	Toimintakate
Kulttuurilautakunta	4 060 000	42 145 624	-38 085 624	-36 010 884	2 074 740
Vapaa-aikatoimialan hallinto	0	12 398 892	-12 398 892	-11 466 477	932 414
Projektit	0	71 604	-71 604	-123 751	-52 147
Orkesteri	862 000	6 230 712	-5 368 712	-4 802 529	566 183
Kirjastopalvelut	753 000	11 763 009	-11 010 009	-10 869 339	140 670
Museopalvelut	2 445 000	11 681 407	-9 236 407	-8 748 787	487 620

Työvoiman käyttö (kv)

Henkilötyövuodet ja kustannukset (1000 €)	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA muutoksin 2019	Toteutunut 2019
---	---------	---------	---------	----------------------	--------------------

Henkilötyövuodet	597,2	603,7	618,5	618,5	610,2
Palkat ja palkkiot	20 609	20 957	21 432	21 785	21 745

Lisätiedot / selitys poikkeamalle:-

Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Vapaa-aikatoimiala yhteensä

Käytössä olevat tilat ja alueet	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut* 2019
Tilat yhteensä (m ²)	137 528	142 798	142 379	141 619

Vapaa-aikatoimiala

Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	137 528	142 798	142 379	141 619	
Muut tilat (m ²)					
Alueet yhteensä (ha)	222,3	222,3	222,3	222,3	
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	20 027 302	21 552 095	23 004 161	21 882 836	
Lisätietoja: * toteuma 2019 tilanteesta 14.12.2019					

Kulttuurilautakunta

Toimialan käytössä olevat	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 2019*	
Tilat yhteensä (m ²)	48 868	48 964	49 247	47 881	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	48 868	48 964	49 247	47 881	
Muut tilat (m ²)					
Alueet yhteensä (ha)	28,3	28,3	28,3	28,3	
Sisäinen vuokra yhteensä(€)	7 361 771	7 217 361	7 827 706	7 656 912	
Lisätietoja: * toteuma 2019 tilanteesta 14.12.2019					

Liikuntalautakunta

Toimialan käytössä olevat	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 2019*	
Tilat yhteensä (m ²)	77 200	77 953	77 251	78 065	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	77 200	77 953	77 251	78 065	
Muut tilat (m ²)					
Alueet yhteensä (ha)	130	130	130	130	
Sisäinen vuokra yhteensä(€)	10 441 900	12 168 107	13 019 960	12 053 195	
Lisätietoja: * toteuma 2019 tilanteesta 14.12.2019					

Nuorisolautakunta

Toimialan käytössä olevat	TP 2017	TP 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 2019*	
Tilat yhteensä (m ²)	16 461	15 882	15 882	15 673	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	16 461	15 882	15 882	15 673	
Muut tilat (m ²)					

Vapaa-aikatoimiala

Alueet yhteensä (ha)	64	64	64	64	
Sisäinen vuokra yhteensä(€)	2 253 630	2 166 626	2 156 765	2 172 792	
Lisätietoja: * toteuma 2019 tilanteesta 14.12.2019					

Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.7 Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.4, 2.3.5, 2.3.6</i>			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Kirjaston lainat	3 068 383	3 115 050	3 050 000	3 121 090
kirjaston käynnit	2 007 958	1 959 728	2 010 000	2 115 130
konserttikävijät	73 847	69 457	70 000	69 069
museokäynnit	466 118	394 626	340 000	406 005
uimalaitosten käynnit	778 000	808 000	800 000	825 682
Nuoret kävijät nuorisopalvelujen ohjauksissa palveluissa (käyntikerrat)	222 196	199 100	210 000	209 589
<p>Tavoitteen kuvaus: Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Liikkuminen elämäntavaksi. Kulttuuri tekee hyvää. Turku kehittää edelleen uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen ja kulttuurin harrastamisen muotoja. Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään. Vakiinnutetaan kaupungin eri alueilla työskentelevien kaupungin toimijoiden yhteistyö.</p> <p>Selitys poikkeamalle:</p>				

Tavoite 2: Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.2(Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa) Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1, 2.1.1, 2.3.6</i>			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Sopimuksen tehneiden (kulttuuriavustukset) kävijämäärä	709 333	777 780	700 000	655 366
Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä	62 138	69 506	59 685 (hakemusten)	67 765
Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä	105	78	105	69
<p>Tavoitteen kuvaus: Palveluissa tarkastellaan tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Yhteistyötä tehdään kaupungin toimijoiden varmistamana niin, että kansalais- ja järjestötoiminta on vahvasti mukana ja vastuussa. Tuotetaan toimialat ja muut toimijat ylittäviä palvelupolkuja. Sekä kaupungin omassa toiminnassa että vapaalla kentällä toteutetaan uudenlaisia kulttuuri- ja kaupunkikulttuuritapahtumia.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Kulttuuriavustusten osalta vuonna 2019 on alkanut uusi sopimuskausi ja sopimuskumppaneiden määrä on laskenut vuodesta 2018. Nuorisopalveluissa avustusjärjestelmän uudistus aiheutti saatujen avustushakemusten määrän laskua. Lisäksi nuorisovaltuuston itse tehty -rahan hakemukset laskivat huomattavasti viime vuodesta. Tässä suurimpana syynä oli henkilöstönvaihdokset sekä syksyn nuorisovaltuustovaalien aiheuttama työruuhka : itse tehty -rahaa ei ehditty mainostamaan entiseen malliin.</p>				

Vapaa-aikatoimiala

Tavoite 3: Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaihteiset palvelut		<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki Strateginen linjaus: 3.2.3 (Digitaalisia palveluja kehitetään) Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.3, 2.3.6</i>		
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Kirjaston verkkokäynnit (vaski)	1,8 milj.	0,9 milj.	1,1 milj.	1,1 milj.
Kirjaston e-aineistolainat	37 759	100 580	105 000	147 946
Museon Digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys /vuosi	11 975	8 363	+4 500	10 922
Some-ajokortti koulutuksen käyneiden suhteellinen osuus (%) henkilökunnasta (koulutuskokonaisuus rakennetaan 2018 ja täysimittaisena käynnissä 2019)	-	-	30 %	81 %

Tavoitteen kuvaus: Kaupungin palvelukanavia kehitetään ja palveluja digitalisoidaan laajamittaisesti parhaita käytäntöjä ja valtakunnallista yhteistyötä hyödyntäen. Digitaalisuutta hyödynnetään uudenaikaisissa kulttuuriin osallistumisessa. Digitaalisia palveluja kehitettäessä sekä tietojen avoimuutta ja yhteiskäyttöä lisättäessä tietoturvan eri näkökulmat otetaan huomioon.

Selitys poikkeamalle:

Tavoite 4: Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja		<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.1 (Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle) Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.5, 2.3.6</i>		
Arviointikriteerit	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Kävijät orkesterin lastentapahtumissa, maahanmuuttajataapahtumissa ja yleisökasvatustapahtumissa yhteensä	20 751	20 660	15 000	21 755
Museon neuvontapalvelujen käyttötaphtumat	6 439	7 099	5 000	5 210
Kirjaston käyttäjäkoulutuksen osanottajamäärä	12 751	11 623	12 500	10 941
Ohjatut nuoret (9-18 –vuotiaat nuorisokausi- ja kausikorttilaiset ja harrastekursseille osallistuneet sekä 15 – 29 –vuotiaat Fendarissa, Starttipajassa ja seinättömässä pajatoiminnassa sekä etsivässä nuorisotyössä olleet)	Tekemällä oppiminen 2910 (9–18 v.) Ohjaus ja tuki: 2100 (15–19v.)	Tekemällä oppiminen 6547 Ohjaus ja tuki: 1961	Tekemällä oppiminen 2100 Ohjaus ja tuki: 1185 (kokeilu päättynyt)	7274

Tavoitteen kuvaus: Aktiivisuuden lisäämisessä olennaisia osatekijöitä ovat omatoimisuuden ja itsepalvelun mahdollistaminen ja palveluohjauksen kohdistaminen passiivisiin asukkaisiin. Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osatekijä, jonka tulee näkyä asukkaille konkreettisenä tekemisen mahdollisuutena erityisesti asukkaiden omilla asuinalueilla. Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan.

Selitys poikkeamalle: Kirjaston käyttäjäkoulutuksen osanottajamäärä on arvioitu vuodelle 2019 liian korkeaksi.

Vapaa-aikatoimiala

Strategiset tavoitteet (kh)

Toimialojen yhteiset tavoitteet: Hyvinvointi ja aktiivisuus

Terveiden elämäntapojen edistäminen		Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.2, 2.3.1, 2.3.7			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Ylipainoisten lasten ja nuorten osuus					
- 4 vuotiaat	Lukujen saata- vuutta selvite- tään	-	osuus laskee	-	
- 5 lk	Lukujen saata- vuutta selvite- tään	-	osuus laskee	-	
- 8 lk	16,5 %	-	osuus laskee	16,8%	
Turkulaisten koululaisten fyysinen toimintakyky (Move). Vertailu kansalliseen viitearvoon: 5 lk tytöt ja pojat. Tavoitearvot: Turku/Suomi, alin kolmannes.					
- 20 m viivajuoksu	tytöt 31/36 % pojat 38/39 %	tytöt 35/35 % pojat 40/41 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 37/39 % pojat 42/42 %	
- vauhditon viisiloikka	tytöt 34/32 % pojat 52/44 %	tytöt 36/31 % pojat 43/45 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 35/31 % pojat 47/44 %	
- ylävartalon kohotus	tytöt 32/40 % pojat 43/44 %	tytöt 34/40 % pojat 37/44 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 28/41 % pojat 34/43 %	
- Etunojapunnerrus	tytöt 30/22 % pojat 23/20 %	tytöt 24/21 % pojat 22/20 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 23/23 % pojat 20/20 %	
- Heitto-kiinniottoyhdistelmä	tytöt 40/38 % pojat 37/39 %	tytöt 36/37 % pojat 36/39 %	toimintakyky kasvaa	tytöt 36/37 % pojat 44/40 %	
Hyton terveysasemilla asioineet DM 2-pysyväisdiagnoosin (tyypin 2 diabetes) omaavien turkulaisten määrä	9358/48,3 %	3910/ 47,4 %	Määrä laskee	50,4 %	
Terveytensä vähintään hyväksi kokevien turkulaisten osuus (turkulaiset vrs. kansallinen taso)	Kyselyä ei toteutettu 2017	Kyselyn tulokset keväällä 2019	Osuus kasvaa	64,4/66,8*	
Tavoitteen kuvaus: Tavoitteena turkulaisten perheiden kannustaminen terveiden elämäntapojen omaksumiseen. Toimenpitein lisätään lasten ja nuorten liikkumista ja aktiivisuutta sekä vähennetään ylipainoa.					
*Vertailulukku 2015:62/62 %					
Selitys poikkeamalle: Lasten ja nuorten elintapoihin pyritty vaikuttamaan mm. Liikkuva koulu -hankkeen toimin. Ylipainon kehitystä ei ole saatu kääntymään. Toimia tullaan tehostamaan Terveempää elämää -hankkeen kautta. Move-tulosten lihaskunto-osuuksissa on nähtävissä positiivista muutosta. Tilanne on kuitenkin ennallaan teknistä suoritusta ja rytmikkaa vaativissa mittauksissa, joissa suorituksen taitotaso vaikuttaa merkittävästi tulokseen. Erityisesti jatkossa tulee huolehtia riittävästä päivittäisestä syketasoa nostattavan liikunnan harjoittamisesta oppilaiden kestävyyskunnan parantamiseksi. Liikkuva koulu -hanke on päätynyt kesällä 2019. Harrastetoiminta jatkuu ja sitä kehitetään liikuntapalveluissa yhteistyössä sivistystoimialan ja seuratoimijoiden kanssa.					

Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.3, 3.1.4
--	--

Vapaa-aikatoimiala

Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus % (ATH)					
- 20-54 –vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	Kyselyä ei toteutettu	-	laskee	11,7/9,8 % (*1)	
- 55-74 –vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	Kyselyä ei toteutettu	-	laskee	5,1/5,7 % (*2)	
- +75-vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	Kyselyä ei toteutettu	-	laskee	8,9/9,1 % (*3)	
Ei yhtään läheistä ystävää % oppilaista (Kouluterveyskysely 2015)					
- 8-9lk (turkulaiset vs. kansallinen ka)	8 % / 8,5 %	-	laskee	8,9/9,1 %	
- Lukion 1. ja 2. vuosikurssit (turkulaiset vs. kansallinen ka)	8,2 % / 7,2 %	-	laskee	7,3/7,9 %	
- Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	6,4 % / 7,4 %	-	laskee	9,0/8,3 %	
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % (Kouluterveyskysely 2017)					
- 8. ja 9. luokan oppilaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	6,3 % / 5,8 %	-	laskee	6,5/5,5 %	
- Lukion 1. ja 2. vuosikurssin oppilaat (turkulaiset vs. kansallinen ka)	1,0 % / 1,1 %	-	laskee	0,9/1,1 %	
Tavoitteen kuvaus Lasten ja työikäisten yhteisöllisyyden lisääminen ja ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen mm. palveluohjauksen keinoin.					
(*1) Vertailuluku 2015: 10,3/9,4%					
(*2) Vertailuluku 2015: 11,6/ 7,3%					
(*3) Vertailuluku 2015: 12,4/12,4%					
Selitys poikkeamalle: Yksinäisyys ja kiusaaminen moniulotteisia ongelmia, joiden ehkäisy edellyttää jatkuvaa monitoimijaisista yhteistyötä. Hyvinvointi on valittu perusopetuksen laatuteemaksi 2018-2020. Sis mm. koulukohtaisia toimia, Koulu hyvinvointialustana –projektin sekä henkilöstön koulutusta. Lukioissa tehostettu sosiaalisen hyvinvoinnin tukemista.					

Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019	
Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointi (toimialojen yhteinen tavoite)	<i>Strateginen teema: Yrittävä ja osaava kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus: 3.1.4</i> <i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7</i>				
Nuorisotyöttömien osuus	11,98 %	12,52 %**	11,5 %	12,35 % (*1)	
Työllisyysmäärärahan vaikutavuus					
Henkilöitä aktivointi- ja työkykypalveluiden piirissä	2043	4 990**	4000	2 178 (*2)	
Kokonaisasiakasmäärä	2901	8 400**	7500	3 528 (*3)	
Uusien asiakkaiden määrä	2221	5 625**	4500	2 439 (*4)	
Työmarkkinatuen kuntaosuu- della olevien ohjaus aktivoitimiin	1336	1375	1300	1 356	

Vapaa-aikatoimiala

Aktivointiaste *	70 %	55 %**	50 %	62 %	
<p>Tavoitteen kuvaus: Nuorisotyöttömien osuuden vähentäminen ja kunnan maksuosuuden vähentäminen toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden opiskelu ja toimintakyky.</p> <p>*Asiakkuuden lopettamisyyinä on: työllistetty, oskeluun siirtynyt, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat, Kho-hrrjoitelussa olevat).</p> <p>(*1) Nuorisotyöttömien osuus kasvaa aina joulukuussa, kun valmistuvat kirjautuvat työn hakijoiksi. Marraskuussa vastaava osuus oli 10,9 %. Nuorten työttömien määrä laski vuoden 2019 aikana vajaalla 100 henkilöllä eli -6 % (1432 -> 1345).</p> <p>(*2) 2019 tavoitemääräksi jäänyt työllisyyskokeilun aikainen mittariluku. Vuonna 2019 aktivointi- ja työkykypalveluiden piirissä oli 6 % enemmän henkilöitä, kuin vuonna 2017.</p> <p>(*3) Vuoden 2019 asiakasmäärän tavoitteeksi on epähuomiossa jäänyt edellisen työllisyyskokeilun asiakasmäärän tavoiteluku, joka on epärealistinen). Vuoden 2019 asiakasluku (poikkileikkaus 12/19) on kuitenkin 21,6 % suurempi, kuin 2017 asiakasmäärä.</p> <p>(*4) sama virhe on toistunut tavoiteluvun kohdalla, kuin edellä olevat kaksi mittaritietoa. Vuonna 2019 oli 10 % enemmän alkaneita asiakkuuksia verrattuna 2017, joka on tilanteeseen (v.2019) parempi vertailutieto.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Pitkäaikaistyöttömien työllisyyden vahvasta positiivisesta kehityksestä johtuen nuorisotyöttömien suhteellinen määrä kasvoi, vaikka nuorisotyöttömien määrä laski vuoteen 2017 verrattuna noin 200 henkilöllä eli -13 %. Ehdotus: Mittari Nuorisotyöttömien osuus korvataan nuorten työttömien lukumäärällä.</p>					

Vanhemmuuden tuki	<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen</i>			
	<i>Strateginen linjaus: 2.1.1 ja 2.1.2</i>			
	<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1</i>			
Arviointikriteerit:	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019 muutoksin	Toteutunut 31.12.2019
Lastensuojelun piirissä olevien 0-17 v osuus ikäryhmästä	6,8 %	6,6 %	Osuus pysyy alle Kuusikkokuntien keskiarvon	6,0 %
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen	Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Suunnitelma tehty mutta vaatii päivittämistä	Toimeenpano suunnitelman mukaisesti	Suunnitelma vuosille 2020-2023 on valmisteltu hyväksyttäväksi valtuustossa.
<p>Tavoitteen kuvaus: Vanhemmuutta tukemalla luodaan edellytyksiä perheiden itsenäiselle selviämiselle ja ehkäistään ongelmien kasautumista ja muuttumista vaikeammaksi. Perhe kokonaisuutena ja vanhemmuus huomioidaan kaikissa palveluiden järjestämisessä.</p> <p>Selitys poikkeamalle: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020-2023 on valmisteltu hyväksyttäväksi valtuustossa.</p>				

Vapaa-aikatoimiala

Strategiset hankkeet, (kh)

Nimi	Hyötytavoitteet	Tilanneyhteenveto 31.12.2019
Aktiivisuuden edistäminen 2.3.7	Toimialan kaikkien palvelualueiden yhteistyöllä luodaan uusia keinoja passiivisten tavoittamiseen. Tunnistetaan vapaaajallaan passiivisia kohderyhmiä sekä heidän haasteitaan ja tarpeitaan. Niihin vastataan aktiivisuutta edistävillä kehittämisprojekteilla, joiden seurauksena kaupunkilaisten aktiivisuus lisääntyy.	Palvelualueilla toteutettiin vuonna 2019 operatiivisten sopimusten mukaisesti kummenkunta aktiivisuutta edistävää kehittämisprojektia: Lähikirjastojen toimintakonseptin kehittäminen, Liikuntaneuvonnan palveluketju, Sankarit-lu-kevat, Lukemattomat mahdollisuudet, Voimaa vanhuuteen tutuksi ja tavaksi, Aktivoiva ympäristö ja olosuhteet, Aktiivisuuden edistäminen kokeiluilla ja projekteilla, Taidelukkari, Sanoittamalla kaupunginomisajaksi. Projektit etenivät pääosin suunnitellusti. Lisäksi perustoiminnan palvelut tukevat laajasti aktiivisuuden edistämistä.
Digitaalisten medioiden hyödyntäminen 3.2.3	Digitaalisuuden kautta mahdollistuvat monikanavaiset palvelut ja saavutettavuuden parantaminen. Keskiöön nousevat käyttäjälähtöinen suunnittelu ja palveluihin liittyvä sisältövuorovaikutus ja datan kerääminen. Palvelujen yksilöllistämisen ja kohderyhmäfokusoinnin kautta voidaan palveluille paremmin tavoitella pitkäkestoisia vaikutuksia.	Toimialan yhteinen kehittämishanke. Digitaalisuutta parantavien projektien yhteistyötä parantava kokonaiskoordinaatio on vielä sopimatta. Vuonna 2019 on palvelualueilla toteutettu yli kymmentä kehittämisprojektia: Sometaidot, Turku Game Academy, Paikannus ja suosittelu, TFOVirtual, Kuvaselaus- ja myyntijärjestelmä museon valokuva-arkistolle, MIP, Museon digistrategia, Asiakastietojen keruu, Liikuntatilojen käytön tehostaminen ja vuorojaon kehittäminen, Harrastuskalenterin kehittäminen, KAPAN käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet, KOHA -kirjastojärjestelmän uudistaminen.
Kumppanuudet 2.3.2	Kumppanuuksien kautta mahdollistetaan kaupunkilaisille parempaa palvelua, kattavampia palvelupaketteja ja ajassa kiinni olevia sisältöjä. Kumppanuuksien kehittäminen parantaa resurssien käyttöä. Moniammatillisen yhteistyön kautta myös oman henkilökunnan osaaminen kasvaa. Tavoitteena monialainen osaaminen ja monipuolinen palvelutuotanto sekä uudistuva avustustoiminta.	Toimialan yhteinen kehittämishanke, jonka kokonaiskoordinaatio on vielä sopimatta. Vuonna 2019 on palvelualueilla toteutettu useita kehittämisprojekteja: Harrastemenu / palvelupaletti, Monitoimitalojen yhteistoiminnan kehittäminen, Yliopistoyhteistyön toimintamallin kehittäminen, Liikunta- ja urheilutapahtumat -toimintamallin suunnittelu, Lasten liikunnan laatutekijöiden edistäminen seuroissa. Valtaosa palvelualueiden projekteista toteui suunnitellusti. Hallintopalvelut koordinoi ja tuki toimialan yhteistyötä ja kumppanuuksia kehittäviä yhteisiä projekteja.
Kansalais-taidot ja saavutettavuus 2.3.1	Vapaa-aikatoimialan jokaisella palvelualueella on oma selkeä osaamisenalu-eensa ja vastuunsa kansalaistaitojen edistämässä. Yhteiskunnalle on kannattavaa, että kaupunkilaisten kansalaistaidot ja elämänhallintataidot ovat hyvällä tasolla. Tämä heijastuu koettuun hyvinvointiin ja yhdenvertaisuuteen, ja toteuttaa tavoitetta paremman elämän Turusta.	Toimialan yhteinen kehittämishanke, mutta toimialan yhteistyöhön liittyviä rooleja ja vastuuta ei vahvistettu vuonna 2019. Tästä huolimatta palvelualueilla toteutettu useita operatiivisten sopimusten mukaisia merkittäviä kehittämisprojekteja: OBU - Nuorisopalveluiden osallistuva budjetointi, Uudet lukutaitoa tukevat toimintamallit, Pääkirjaston toiminnallisuuden parantaminen, Vuorovaikutussuunnitelman jalkauttaminen ja henkilökunnan osaamisen kehittäminen museossa, Liikkuva koulu -hankkeen vakiinnuttaminen.
Historian museo		Historian museon tilatarveselvitys hyväksyttiin ja sijaintipaikasta päätettiin vuonna 2019. Hankkeen järjestämä Turku goes 1812-pop up sai laajasti mediahuomiota ja oli suosittu. Jatkovalmisteluhanke on edennyt aikataulussa

Vapaa-aikatoimiala

Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Kaupungin tavoite TA 2019	Toimialan tavoite 2019	Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi	Toteutunut 31.12.2019
Työ lisää hyvinvointia	1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: <ul style="list-style-type: none"> hyödyntämällä koulutusta antamalla tukea luottamalla omiin alaisiin (liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, orkesteri) 	<ul style="list-style-type: none"> Pyritään parantamaan työpaikan ilma-piiriä Tavoitellaan sairauspoissaolojen määrän laskua Pyritään tehokkaasti priorisoimaan töitä ja kehitetään myös itsensä johtamista 	Työntekijöitä on osallistettu ja töitä priorisoitu. Tavoitteita on edistetty kaikilla palvelualueilla, työ jatkuu edelleen.
	2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti	2A. Työkyvyn hallinta (museopalvelut)	<ul style="list-style-type: none"> Työkyvyn hallintamalli on käytössä ja sitä käydään läpi säännöllisesti. Järjestetään työkykyä edistävää koulutusta. Lisätään organisaatiotuntemusta ja selkiitetään vastuita. 	Työkyvyn hallintamallia on toteutettu systemaattisesti.
	3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen	3A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet (kirjastopalvelut, nuorisopalvelut, hallinto)	<ul style="list-style-type: none"> Pidetään säännöllisesti työpaikkakokouksia. Seurataan sovittujen toimintatapojen ja tavoitteiden toteutumista. Huolehditaan työn mielekkyydestä. 	Toimintaperiaatteita ja toiminnan seuranta on selkeytetty, työ jatkuu edelleen.
Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus	5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa	5A. Muutoksen kokeminen työssä (nuorisopalvelut, orkesteri, hallinto)	<ul style="list-style-type: none"> Pyritään selkeään muutosviestintään ja joustaviin toimintatapoihin. Kannustetaan avoimeen työkuultuuriin. 	Toteutunut, työ jatkuu.
	6. Uudistamiskyky	6A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa (kirjastopalvelut, museopalvelut, orkesteri, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut)	<ul style="list-style-type: none"> Osallistetaan työntekijöitä laajasti kehittämistyöhön. Ymmärryksen lisääminen työntekijöiden vastuusta omasta työstään sekä työyhteisön hyvinvoinnista. 	Työntekijöitä on osallistettu kehittämistyöhön työpajojen, strategiatyön ja päivitettyjen työtapojen avulla. Jokaisen vastuuta kehittämisestä on vahvistettu, kannustettu ja rohkaistu.
	7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeuden mukaiseksi	7A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa (kirjastopalvelut, orkesteri, nuorisopalvelut, hallinto)	<ul style="list-style-type: none"> Etsitään ratkaisuja avoimesti keskustelemalla. Pyritään perustelemaan ratkaisut ja päätökset selkeästi. 	Toteutunut, työ jatkuu.
Parempi johtaminen	9. Yhteistoiminta ja osallistaminen	9B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen (museopalvelut, liikuntapalvelut, orkesteri)	<ul style="list-style-type: none"> Pidetään säännöllisesti työpaikkakokouksia, huolehditaan kahdensuuntaisesta viestinnästä. Sähköisten työkalujen käyttöönotto sisäisessä viestinnässä mahdollisuuksien mukaan 	Kokouskäytäntöjä on vakiinnutettu ja tiedonkulkuun panostettu.

Vapaa-aikatoimiala

Selitys poikkeamalle:

Kaikki asetetut tavoitteet ovat pidemmän aikavälin tavoitteita, joita työistetään yli toimintavuoden ulottuvalla syklillä.

Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
KYSYNTÄ/TARVE							
<i>Liikunta</i>							
TEA-viisari(terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta ja sen edellytysten luominen, itsearviointi) asteikko 0-100	tieto parillisina vuosina	85	tieto parillisina vuosina	86	tieto parillisina vuosina	83	tieto parillisina vuosina
VOLYYMI							
<i>Kulttuuri</i>							
Aktiivisten kirjastokortin käyttäjien osuus väestöstä, yli 5 v. (käyttäneet kirjastokorttiaan Turun kirjastoissa 2015 / asukasluku)	-	-	39,4 %	39,3 %	38,6 %		
Kirjaston lainat (fyysiset ja e-lainat)	3,93 milj	2,99 milj	3,08 milj	3,07 milj	3,1 milj.	3,1 milj.	3,3 milj.
Verkkokirjastojen käyttö	1,57 milj	1,76 milj	1,84 milj	1,57 milj	1,8 milj.	2,1 milj.	1,1 milj.
Kulttuuripalveluja (teatteri, musiikki- ja taide) ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18 – 79 v % (FCG/Kapa)	-	79 %	80 %	79,1 %	83 %	67,5 %	66,5 %
Kirjastopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18-79 v % (FCG/Kapa)	73 % (2012)	76 %	77 %	72 %	74 %	71 %	75 %
Museopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18 – 79 v (FCG/Kapa)	49 % (2012)	64 %	66 %	57 %	69 %	69 %	72 %
<i>Liikunta</i>							
Liikuntapaikkojen kävijämäärät: kaikki yleisölle avoinna olevat tilat yhteensä	974 172	1 089 315	1 235 538	1 022 035	1 193 983	1 600 000	1 663 000
<i>Nuoriso</i>							
Nuorisopalvelujen toimipisteiden ja palvelujen käyntikerrat			laskentatapa uudistettiin	248 500	222 196 (oma toiminta)	199 901	209 589
LAATU JA VAIKUTTAUVUUS							
<i>Kulttuuri</i>							
Asukkaiden 18 – 79 v., tyytyväisyys kirjastopalveluihin, ast. 1-5, FCG/Kapa	4,55 (2012)	4,29	4,38	4,39	4,48	4,41	4,49
Asukkaiden, 18 – 79 v., tyytyväisyys museoihin, ast. 1-5, FCG/Kapa	4,14 (2012)	4,16	4,26	4,25	4,29	4,23	4,28
Asukkaiden 18-79 v tyytyväisyys kulttuuripalveluihin (teatteri, musiikki, taide), ast. 1-5, FCG/Kapa	4,15 (2012)	3,89	3,90	4,20	4,22	4,15	4,17
Kulttuurin vapaa kenttä, sopimuksen tehneet avustusten saajat, kävijät/vuosi	538499	507563	582 941	601 214	709 333	777 780	655 366
Kulttuurilautakunnan avustuksilla tuettujen tuotantojen määrä	-	-	254	302	330	346	1070
<i>Liikunta</i>							

Vapaa-aikatoimiala

Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä	-	59 936	56 606	60 214	64 025	69 506	67 765
Asukkaiden 18-79 v tyytyväisyys liikuntaolosuhteisiin (kentät, uimahallit ja -rannat, salit), ast. 1-5, FCG/Kapa	3,91 (2012)	3,91	3,94	3,90	3,97	3,91	3,9
Kuntalaisten 18-79 v tyytyväisyys liikuntapalveluista tiedottamiseen, ast. 1-5 (FCG/Kapa)	(3,7 v.2007)	3,78	3,71	3,67	3,63	3,59	3,57
Nuoriso							
Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä/vuosi	-	-	85	105	101	78	69
Suunnitelmallisesti tuetut nuoret/vuosi (Ohjaus- ja tuki: ohjatut nuoret) *mukana kumppanuustoiminta, kuntakokeilu, kesätyö ja seinätön paja	682	493	425	661	2590 *	1998 *	laskentatapa muuttunut
Yksilöllisesti ja ryhmätoiminnassa tavoitettavat nuoret (nuorisokortti ja ryhmät)	-	-	-	2557	4243	6547	7274
SAATAVUUS JA PEITTÄVYYS / KATTAVUUS							
TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS (Vuoden 2019 tunnuslukujen laskennassa käytetty Tilastokeskuksen väestöennakkotietoa)							
Kulttuuri							
Kulttuurin avustusten määrä/asukas	7,97	7,16	7,25	7,05	7,99	6,60	9,65
Kirjaston nettomenot/asukas	59,30	59,99	57,00	58,33	57,21	56,40	56,25
Kirjaston tehokkuus (aineistokulut + henkilöstökulut)/ (käynnit + lainat), OKM			1,39				1,44
Museoiden nettomenot/asukas	39,88	39,51	40,16	43,54	41,38	42,35	45,27
Orkesterin ja konserttitalon nettomenot/asukas	27,38	28,96	28,64	27,44	26,97	24,51	24,85
Liikunta							
Liikunnan nettomenot/asukas	72,13	97,98	95,64	98,29	99,35	106,41	105,81
Liikunnan avustusten määrä/asukas	7,94	7,64	7,59	7,8	7,59	7,31	7,44
Nuoriso							
Nuorison nettomenot/ 0 -28 v.	123,07	126,10	125,13	120,54	115,03	114,44	118,94
Nuorison avustusten määrä/0 -28 v.	3,9	4,6	4,6	6,6	6,65	6,31	5,98

LINJAUKSET JA ALATAVOITTEET KAUPUNGIN STRATEGISSA OHJELMISSA (Kaupunginvaltuusto 16.4.2018)

HYVINVOINTI JA AKTIIVISUUS –OHJELMA

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma koostuu kolmesta pääteemasta:

- Terve ja hyvinvoiva turkulainen
- Osaava ja oppiva turkulainen
- Aktiivinen turkulainen.

Teemojen ja linjausten numerointia käytetään tunnisteena strategisissa sopimuksissa.

2.1 TERVE JA HYVINVOIVA TURKULAINEN

2.1.1 Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Poikkihallinnollinen ja laaja-alainen kaupungin ja sen palvelujen suunnittelu toteutetaan kumppanuudessa eri toimijoiden kanssa huomioiden eri ikä- ja asiakasryhmien tarpeet.
- Palveluja kohdennetaan eri alueille ja asiakasryhmille tarvelähtöisesti ja väestönkasvuun varautuen.
- Kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja kumppanien voimavarat otetaan käyttöön luomalla toimiva palveluohjausmalli, joka toteutetaan ajasta ja paikasta riippumattomasti osana monikanavaista asiakaspalvelua.
- Toteutetaan kaupungin tavoitteita luomalla strategisia kumppanuuksia kolmannen sektorin palveluntuottajien kanssa.
- Kaupunki arvioi jatkuvasti omia tehtäviään ja voi siirtää soveltuvia toimintoja kolmannen sektorin toimijoiden toteutettavaksi.
- Tiloja avataan kuntalaisten sekä yhteisöjen käyttöön ja niiden käyttöä helpotetaan.
- Kaikki kaupungin tilat arvioidaan laajemman hyödyntämisen näkökulmasta.
- Varaudutaan maahanmuuttajien määrän kasvuun toimialojen yhteistyönä asumisen, peruspalvelujen joustavuuden ja turvallisuuden näkökulmista.
- Puututaan pahoinvoinnin ja syrjäytymisen juurisyihin, kuten yksinäisyyteen ja liikkumattomuuteen, sekä ehkäistään eriarvoistumista.
- Sukupuolten välistä tasa-arvoa edistetään suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti kaikessa toiminnassa.

2.1.2 Lisätään tuottavuutta tekemällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka

Alatavoitteet:

- Ehkäisevä työ laajennetaan osaksi kaikkea asiakastyötä.
 - Parannetaan riskiryhmien kykyä edistää omaa terveyttään ja hyvinvointiaan lisäämällä tietoon perustuvaa palveluiden kohdentamista.
 - Palveluketjuja kehitetään toimivammiksi ja vaikuttavammiksi lisäämällä ehkäisevän työn osuutta ja painottamalla avopalveluja.
 - Vahvistetaan alueellista yhteistyötä ja palveluohjausta sekä varmistetaan palveluketjujen eheys yli organisaatorajojen.
 - Kehitetään asiakkuuksien hallintaa parantamalla asiakastiedon hyödyntämistä palveluprosessien kehittämisessä.
 - Palveluita järjestetään uudella tavalla hyödyntämällä digitaalisten ajasta ja paikasta riippumattomien palvelujen osuutta sekä palvelusetelien käyttöä. Palveluita kehitettäessä on otettava huomioon ne, joilla ei ole edellytyksiä käyttää digitaalisia palveluita (esimerkiksi vanhukset).
 - Innovaatioiden syntymistä edistetään ja niitä hyödynnetään kuntalaisten palvelutarpeiden tyydyttämisessä.
 - Palvelujen kehittämisessä hyödynnetään kokemusperäistä asiantuntijuutta.
 - Otetaan kokeiluna käyttöön sosiaalinen luototus ja arvioidaan sen vaikutukset.
 - Kaiken kehittämisen perustana on asiakaslähtöisyys.
-

2.1.3 Luodaan parempia palveluita kehittämällä vaikuttavia asiakaskeskeisiä palveluprosesseja

Alatavoitteet:

- Korjaavat ja erityispalvelut järjestetään tehokkaasti, oikea-aikaisesti ja vaikuttavasti.
- Perheiden ongelmiin tarjotaan apua mahdollisimman varhain, jotta lastensuojelun tarve vähenee. Perheiden roolia sosiaalisuudessa ja lastensuojelussa vahvistetaan.
- Sijaishuollossa tavoitteena on löytää entistä suuremmalle osalle lapsia sijaisperheitä, jotta laitossijoitusten tarve vähenee.
- Vanhuspalveluissa jatketaan palvelurakenteen keventämistä siirtämällä painopistettä laitoshoidosta tehostettuun palveluasumiseen sekä koti- ja omaishoidon tukemiseen.
- Perusterveydenhuollon palvelutarjonnassa pyritään vastaamaan palvelujen kasvavaan kysyntään.
- Erikoissairaanhoidon hoitoketjujen toimivuus turvataan, jotta sairaalahoito toteutuu oikea-aikaisesti ja tehokkaasti ja kotiutuminen on mahdollista heti kun terveydentila sen sallii.
- Luodaan uusia toimintamalleja erityisryhmien tarpeiden hoitamiseen.
- Kehitetään ja laajennetaan yhteisvastaanottomallia, jossa asiantuntijat yhdessä asiakkaan kanssa etsivät ratkaisua erityisesti paljon palveluja käyttävien ongelmatilanteisiin.
- Mielenterveysongelmien hoitoon tarjotaan riittävät matalan kynnyksen palvelut.
- Kehittämistyössä hyödynnetään kotimaista ja ulkomaista tutkimus-, ennakointi- ja vertailutietoa entistä enemmän.
- Vertaisryhmätoimintaa ja asiakkaiden osallisuutta vahvistetaan.
- Asiakaskeskeisiä palveluketjuja kehitetään palvelumuotoilun avulla yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

2.2 OSAAVA JA OPPIVA TURKULAINEN

2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla

Alatavoitteet:

- Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä suunnitellusti johdetulla riittävällä täydennyskoulutuksella ja kannustamalla uusien toimintatapojen löytämiseen.
- Henkilöstöä kannustetaan muodostamaan kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja erityisesti hyödyntämällä uusia digitaalisia toimintaympäristöjä ja niiden suomia mahdollisuuksia.

2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

Alatavoitteet:

- Koulutus- ja kulttuuripalveluissa digitaalisia ympäristöjä hyödynnetään tehokkaasti.
- Omassa edunvalvonnassaan Turku huolehtii myös kaupunkiseudulla toimivien yhteistyökumppanien eduista.
- Kaupunki toimii koulutuksenjärjestäjäverkon kokoajana Turun alueella.

2.2.3 Vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta tuetaan riittävällä koulutustarjonnalla ja muilla palveluilla

Alatavoitteet:

- Kaikille vieraskielisille tarjotaan riittävästi tuloksellisia ja oikeanlaisia suomen ja ruotsin kielen opintomahdollisuuksia.
- Maahanmuuttajien kotoututumista tuetaan varhaiskasvatuksen palveluohjauksella.

2.2.4 Kansainvälisyyden edellytykset turvataan tukemalla asukkaiden ja henkilöstön valmiuksia toimia kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa

Alatavoitteet:

- Kaupunki tarjoaa omista oppilaitoksistaan laajan kielivalikoiman.
 - Kaupunki tarjoaa mahdollisuuksia kulttuurien välisiin kohtaamisiin.
 - Päiväkoti- ja kouluikäisten kielitaitoa monipuolistetaan lisäämällä kielikylpy- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatusta.
-

-
- Ensimmäisen vieraan kielen opetusta aikaistetaan.
 - Turun kansainvälisen koulun asemaa tulee vahvistaa tilanteessa, jossa Turun seudulla on yhä enemmän englannin kielellä opiskelevia lapsia ja nuoria.

2.2.5 Lasten ja perheiden hyvinvointia tuetaan laadukkaalla varhaiskasvatuksella

Alatavoitteet:

- Aloitetaan varhaiskasvatuksen maksuttomuuden kokeilu viisi vuotta täyttäneille.
- Varhaiskasvatuksessa lisätään liikunnan määrää kansallisten lasten liikuntasuosituksen mukaisesti.
- Kaupunki monipuolistaa yhteistyössä yksityisten toimijoiden kanssa varhaiskasvatuksen palvelutarjontaa, laajentaa palveluvalikoimaansa ja suuntaa palvelutarjontaa asiakaslähtöisiin toteuttamistapoihin.
- Varhaiskasvatuksen yhteistyötä neuvoloiden ja ennaltaehkäisevän perhetyön kanssa lisätään.
- Jokaisella lapsella on jatkossakin subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen ja päivähoitoon.

2.2.6 Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammattikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä

Alatavoitteet:

- Kaupungin oman varhaiskasvatuksen yksikkökoko kasvatetaan 100 – 140 hoitopaikan yksiköihin. Päiväkotiverkon uudistamista ja tiivistämistä jatketaan.
- Ammatillisen koulutuksen palveluverkon uudistamista ja tiivistämistä jatketaan.
- Oppilaitosten toimintaympäristön uudistamisessa hyödynnetään digitaalisia opetusratkaisuja.
- Selvitetään mahdollisuudet tarjota oppilasryhmille koulunkäyntiin liittyvää maksutonta joukkoliikennettä.
- Lukion aloituspaikkoja lisätään kohtuullisen sisäänpääsykeskiarvon takaamiseksi.
- Oppilashuollon kehittämiseen panostetaan erityisesti sote- ja maakuntauudistusta silmällä pitäen. Sujuvat palvelupolut ja yhteistyö varhaiskasvatuksen ja opetuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon välillä varmistetaan.

2.2.7 Nuorten koulutuspolut turvataan ja nuorisotyöttömyyttä vähennetään

Alatavoitteet:

- Jokaiselle nuorelle varmistetaan peruskoulussa ja sitä seuraavassa nivelvaiheessa riittävä tuki ja ohjaus, jotta hän voi peruskoulun jälkeen jatkaa koulutuksen tai muun hänelle mielekkään toiminnan kautta eteenpäin elämässään.
- Toisella asteella opiskelevat nuoret läpäisevät opintonsa ja saavat valmiuksia siirtyä työelämään tai jatkokoulutukseen.
- Vieraskielisten ja erityistä tukea tarvitsevien nuorten tarpeet huomioidaan ja nuorisotakuu toteutuu myös heidän osaltaan.
- Pyritään kasvattamaan vieraskielisten oppilaiden osuutta toisen asteen oppilaitoksissa ja edelleen korkeakouluopinnoissa.
- Peruskoulun päättävälle ikäluokalle tarjotaan kahden viikon kesätyöseteli nuorten työllistymisen edistämiseksi ja syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi.
- Työvoima- ja elinkeinokokeilun tehokkaalla toteuttamisella vähennetään merkittävästi nuorisotyöttömyyttä.
- Varmistetaan ammatillisen koulutuksen reformin toteutuminen.
- Turku toteuttaa nuorisotakuuta myös erityisen vaativan tuen tarpeessa olevien oppilaiden kohdalla takaamalla jatko-opiskelu- tai työpaikka myös fyysisen tai psyykkisen toimintarajoitteen omaaville nuorille.

2.2.8 Tulevaisuuden osaamispääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää ja ammatillista koulutusta terveellisissä tiloissa

Alatavoitteet:

- Perusopetuksessa vahvistetaan lähikouluperiaatetta.
 - Koulujen välisten erojen kaventamista jatketaan osana kaupungin sisäisen eriytymiskehityksen ehkäisyä.
 - Ammatillista koulutusta keskitetään kampusajattelun pohjalta suurempiin kokonaisuuksiin ja käytetään tehokkaasti työelämän tarjoamia oppimisympäristöjä.
 - Lukioden tuloksellisuus on korkeaa, ja ne ovat valtakunnallisesti vetovoimaisia.
 - Uudistetaan koulujen sisäilmatilanteen seuranta.
 - Parannetaan koululaisten koulumatkojen liikenneturvallisuutta.
-

2.3 AKTIIVINEN TURKULAINEN

2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle

Alatavoitteet:

- Turkulaisia kannustetaan ja ohjataan aktiiviseen elämäntapaan tarjoamalla tietoa, tukea ja palveluita liittyen terveisiin elämäntapoihin, elämänhallintaan, vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin ja harrastuksiin.
- Tuotetaan toimialojen ja palvelualueiden sekä muiden toimijoiden yhteistyönä aktiiviseen elämäntapaan kannustavia palveluja ja palvelupolkuja.
- Vahvistetaan liikunnallisen elämäntavan edistämistä ja osaamista Kaikkia liikuttava Turku (Turku Future Sports) –konseptilla.

2.3.2 Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa

Alatavoitteet:

- Avustusjärjestelmä uudistetaan ja yhtenäistetään tukemaan kaupungin strategisia tavoitteita.
- Avustusrekisterillä lisätään avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.
- Avustusten jakamiseen luodaan malli, jossa suuremmat vakiintuneet toimijat kuuluvat sopimusten piiriin ja jossa pienemmät ja vaihtuvat avustusten saajat täydentävät ja monipuolistavat palvelutarjontaa.
- Tuotetaan vapaa-aikatoimialan palveluja lisääntyvässä aktiivisessa kumppanuudessa ja vuorovaikutuksessa strategisesti tärkeiden kansalais- ja järjestötoimijoiden kanssa.
- Varmistetaan yhteistyöfoorumien toimintaa yhdessä kolmannen sektorin kanssa.

2.3.3 Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa

Alatavoitteet:

- Lisätään asukas- ja asiakastiedon sekä tutkimustiedon hyödyntämistä osana palvelujen suunnittelua ja toteutusta sekä arviointi- ja kehittämistyötä.
- Lisätään vuorovaikutusta kaupungin ja sen asukkaiden välillä.
- Digitaalisia medioita hyödynnetään aktiivisen elämäntavan ja vuorovaikutteisuuden kasvattamisessa.

2.3.4 Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä

Alatavoitteet:

- Vakiinnutetaan kaupungin eri alueilla työskentelevien kaupungin toimijoiden yhteistyö, johon osallistuminen on osa perustyötä kaikilla toimialoilla.
- Tarjotaan asukkaille alueen soveltuvia tiloja omatoimiseen käyttöön sekä kannustetaan heitä oma-aloitteisuuteen.
- Alueiden identiteettiä vahvistetaan kaupungin sekä sen asukkaiden ja asiakkaiden yhteisellä suunnittelulla ja mahdollistamalla identiteettiä vahvistavia toimintoja ja tapahtumia alueilla.
- Puututaan alueiden eriytymiskehitykseen ja pyritään vähentämään huono-osaisuuden lisääntymistä.

2.3.5 Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa

Alatavoitteet:

- Osallisuuden painopisteinä ovat kaupunginosa- ja teemaosallisuus sekä lasten ja nuorten ja erityisryhmien osallisuus.
 - Hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja asukkaiden osallistamisessa, aloitteiden ja palautteiden keräämisessä ja niiden hyödyntämisessä.
 - Mahdollistetaan asukkaiden osallisuus myös kertaluonteisesti.
-

2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja

Alatavoitteet:

- Sekä kaupungin omassa toiminnassa että vapaalla kentällä toteutetaan uudenlaisia kulttuuri-toiminnan muotoja ja kaupunkikulttuuritapahtumia.
- Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan.
- Edistetään "Kulttuuri tekee hyvää" -ajattelua ja taiteen sekä kulttuurin rikkautta osana palvelujen suunnittelua ja kehittämistä.
- Historiamuseon toteuttamisella vahvistetaan kaupungin vetovoimaa.

2.3.7 Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi

Liikkuminen elämäntavaksi

Alatavoitteet:

- Kannustetaan terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia lisäämään liikunnan määrää.
- Lisätään kaupungin ymmärrystä vähän liikkuvien palvelutarpeista.
- Kehitetään lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia yhdessä liikuntajärjestöjen kanssa, jotta lapset kiinnittyvät liikunnalliseen elämäntapaan.
- Pyritään turvaamaan jokaiselle lapselle mahdollisuus vähintään yhteen harrastukseen.
- Säännöllisellä liikuntaharrastuksella ehkäistään dropout- ja dropoff-ilmiöitä ja luodaan nuorille mielekkäitä liikuntamahdollisuuksia yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa
- Edistetään liikuntamahdollisuuksien esteettömyyttä ja saavutettavuutta.
- Kehitetään liikuntaolosuhteita, avustuksia ja kumppanuuksia kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti.
- Sitoutetaan kaikki toimijat ehkäisemään ja kitkemään koulukiusaamista.

Kulttuuri tekee hyvää

Alatavoitteet:

- Kasvatetaan kulttuuripalvelujen asiakaslähtöisyyttä uusien asiakasryhmien tavoittamiseksi.
- Kirjastopalveluissa edistetään kaikenikäisten lukutaitoa, elinikäistä oppimista ja aktiivista kansalaisuutta.
- Museotoimintaa uudistetaan kokemuksellisen perhe- ja matkailutoiminnan suuntaan.
- Museopalveluissa viranomaistoiminnan palvelutasoa ja joustavuutta lisätään ja mahdollistetaan ajallisesti kerrostuneen kaupunkikuvan kehittäminen.
- Vahvistetaan Turku taidemusiikin dynaamisena keskittymänä ja taiteilijavierailijoiden esiintymispaikkana sekä kiinnostavana yhteistyökumppanina musiikin alalla.
- Ennakoidaan palvelutarpeiden muutoksia, muokataan uusia palvelukonsepteja ja rohkaistaan toimijoita järjestämään uudenlaisia kulttuuritapahtumia ja -ilmiöitä.
- Edistetään kulttuurin vapaan kentän toimintaedellytyksiä ja lisätään yhteistyötä.
- Peruskorjattu teatteritalo luo Turun kaupunginteatteri Oy:lle edellytykset aiempaa asiakaslähtöisemmälle ja kustannustehokkaammalle toiminnalle.
- Kaupungin kulttuuripalvelut tarjoavat kansallisen ja kansainvälisen tason kulttuurielämyksiä kaupunkilaisille ja muualta tuleville.
- Tuotannot valmistellaan ja suunnitellaan koordinoitusti ja hyödynnetään yhteisesti kaupunkitasolla.
- Tuetaan kaikkien väestöryhmien mahdollisuutta päästä kulttuurin pariin.
- Tunnistetaan taiteen ja kulttuurin laajat hyvinvointivaikutukset, ja toimialat ylittävässä palvelutuotannossa hyödynnetään kaupungin oman toiminnan lisäksi myös kolmannen sektorin organisaatioiden osaamista. Edistetään "Kulttuuri tekee hyvää" -ajattelua.

Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään

Alatavoitteet:

- Otetaan lapset ja nuoret aktiivisesti mukaan heitä koskevien asioiden suunnitteluun, valmisteluun ja toteuttamiseen.
 - Tuetaan ja hyödynnetään vuorovaikutteisen demokratian keinoja yhdessä lasten ja nuorten kanssa.
 - Mahdollistetaan monipuolisen nuorisokulttuurin toteutuminen.
 - Laajennetaan nuorisotyön painopistettä tilojen järjestämisestä nuorisotyön sisällön kehittämiseen.
-

-
- Kehitetään yhteiskäytössä olevien tilojen palveluja.
 - Varmistetaan, että lapsi ja nuori saa tarvitessaan aikuisen tukea ja läsnäoloa sekä liikunnan ja kulttuurin virikkeitä.

KILPAILUKYKY JA KESTÄVÄ KASVU –OHJELMA

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma koostuu kolmesta pääteemasta:

- Yrittävä ja osaava Turku
- Vaikuttava ja uudistuva Turku
- Rakentuva Turku ja ympäristö.

3.1 YRITTÄVÄ JA OSAAVA TURKU

3.1.1 Turun alueen kilpailukyyn ja työllisyyden kasvua vauhditetaan alueellisia elinkeino- ja innovaatiopalveluja uudistamalla

Alatavoitteet:

- Alueen innovaatiopalvelut tuotetaan ja niiden kehittäminen toteutetaan yhdessä korkeakoulujen ja muiden kumppaneiden kanssa.
- Laajennetaan Turku Future Technologies –yhteistyöalustaa tutkimus- ja kehitystoiminnan lisäksi myös koulutukseen sekä koulutuksen ja tutkimuksen infrastruktuurikehitykseen edistämällä Turun korkeakoulujen Osaamistehtas-yhteistyösopimuksen toteutumista.
- Yleisten innovaatiopalvelujen lisäksi tuotetaan tarvittavia erityispalveluja ja kehitysalustoja käynnistettävälle ja selvitettävälle aloille, joita ovat valmistava teknologiateollisuus, meriteollisuus, biotekniikka, lääketiede, kemia, soveltava ICT ja terveys-, materiaali-, logistiikka-, elintarvike-, ruoka- ja matkailuala sekä luovat alat.
- Kaupunki toimii alustatalouden edelläkävijänä tarjoamalla kehitysalustoja, jotka mahdollistaen uudenlaisten palveluiden ja tuotteiden syntymisen.
- Alueen innovaatiotalouden kehittymistä vahvistetaan kaupungin omien hankintojen kautta ja ottamalla ennakkoluulottomasti käyttöön uusia toimintamalleja.
- Turun kaupungin asemaa kiinnostavana elokuvatuotantokaupunkina vahvistetaan.

3.1.2 Yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan uudistamalla Turun kaupungin tarjoamia yrityspalveluja

Alatavoitteet:

- Alueen monipuolisen elinkeinorakenteen kehittämistä jatketaan tuottamalla yhden luokun periaatteella joustavia, asiakaslähtöisiä ja ajantasaisia yritys- ja elinkeinopalveluja elinkaarensa eri vaiheissa oleville yrityksille siten, että asiakkaiden tarpeista huolehditaan kokonaisvaltaisesti.
- Vahvistetaan yrityspalveluja ja niiden ohjausta yrityslähtöisesti valmistavan teknologiateollisuuden ja meriteollisuuden toimialoilla.
- Kaupungin houkuttelevuutta kansainvälisenä investointikohteena ja yrityskaupunkina lisätään ja terävöitetään teke-mällä tavoitteellista ja aktiivista markkinointi- ja myyntityötä kansallisesti ja kansainvälisesti.

3.1.3 Elinkeinoelämän kilpailuetua kasvatetaan vahvistamalla Turun logistista asemaa ja logistiikkapalveluja

Alatavoitteet:

- TEN-T –ydinverkkokäytävän kehitystavoitteiden saavuttamiseksi tehdään tarvittavat kansalliset ja paikalliset toteutus-päätökset liittyen Turun ja Helsingin väliseen oikorataan, E18- kehätiehen ja Turun matkakeskukseen.
 - Multimodaalilogistiikkajärjestelmää, joka kattaa kaikki liikennemuodot, kehitetään erikseen laadittavan kehittämis- ja kasvusuunnitelman mukaisesti.
 - Lentoliikennettä ja lentoaseman ympäristöä Suomen kakkoskenttänä kehitetään matkustaja- ja rahtiliikenteen kasvattamiseksi.
 - Alueen elinkeinoelämän kasvaviin lentoyhteystarpeisiin vastataan aktiivisella yhteydenpidolla operaattoreihin yhteis-työssä elinkeinoelämän järjestöjen ja yritysten kanssa.
-

-
- Satamaa ja sen kehittymistä tuetaan ja sen kilpailukyky varmistetaan kumppanuuksiin perustuvalla yhteistyöllä logistiikka-alan johtavien toimijoiden kanssa.
 - Lounaisrannikon strategista satamayhteistyötä jatketaan.

3.1.4 Tuetaan työllisyyden paranemista uudistamalla kaupungin työllistämistoimintaa ja lisäämällä maahanmuuttajien työelämäyhteyksiä

Alatavoitteet:

- Haetaan uusia, innovatiivisia ratkaisuja työttömien työllistämiseksi ja tuetaan oppilaitoksista valmistuneiden työllistymistä.
- Osoitetaan kaupungin tehokkuus kasvupalveluiden järjestäjänä muun muassa työvoima- ja elinkeinokokeilun avulla.
- Kaupunki etsii yhdessä koulutuksen järjestäjien ja muiden työllisyyttä ja yrittäjyyttä edistävien tahojen kanssa keinoja vieraskielisten ryhmien työllisyysasteen nostoon ja osaamisen hyödyntämiseen.
- Suomalaisen ja maahanmuuttajien kulttuurien tuntemusta ja vuorovaikutusta lisätään.
- Vahvistetaan Turkuun työskentelemään muuttavien kiinnittyminen Turkuun ja alueen elinkeinoelämään.
- Kansainvälisille osaajille ja heidän perheilleen laaditaan yhden luukun periaatteella palvelupaketti muuton helpottamiseksi.
- Kaupunki lisää palveluitaan koskevaa englanninkielistä viestintää.

3.1.5 Turkuä kehitetään merkittävänä matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina

Alatavoitteet:

- Venäläismatkailun kehittämiseksi laaditaan erillinen alueellinen palvelu- ja markkinointisuunnitelma, jonka tavoitteena on tarjota matkailijoille nykyistä enemmän ja parempia palveluja venäjän kielellä.
- Matkailun kehittämiseksi laaditaan kehittämissuunnitelma sekä erillinen alueellinen markkinointisuunnitelma sisältäen saaristomatkaillen.
- Sportti-, terveys- ja hyvinvointimatkaillen kytetään osaksi matkailukonseptia.
- Kaikkia liikuttava Turku (Turku Future Sport) –konseptilla tehdään hyvinvoinnin, liikunnan ja urheilun tulevaisuutta tuomalla yhteen palvelut, tutkimustoiminta, yrittäjyys ja innovaatio toiminta.
- Markkinointitoimenpiteitä toteutetaan Ruotsiin ja erityisesti suur-Tukholman alueelle keskeisten kumppanien kanssa kulttuuri- ja vapaa-ajanmatkaillen lisäämiseksi.
- Tapahtumatoimintaa hyödynnetään koko kaupungin markkinoinnissa, ja sen kärkinä ovat KulttuuriTurku-, MeriTurku- ja YritysTurku -teemat.
- Ympäri vuotisen matkailun lisäämiseksi tapahtumatoimintaa laajennetaan myös kesäkauden ulkopuolella.
- Kansainvälisiä ja kansallisia tapahtumia ja kongresseja haetaan aktiivisesti yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.
- Kaupunkikulttuuriin liittyviä vetovoimatapahtumia tuotetaan laajassa yhteistyössä kaupungin sisällä sekä kansallisessa että kansainvälisessä yhteistyössä.
- Matkailijoiden liikkumista ja toimimista kaupungin alueella helpotetaan tarjoamalla uudenlaisia digitaalisia palveluja ja huomioimalla opasteissa myös kansainvälisten matkailijoiden tarpeet.
- Kongressi- ja tapahtumatoiminta kytetään tiiviimmin kauppohen ja ravintoloiden palvelutarjontaan.

3.1.6 Turun asemaa Suomen vetovoimaisimpana yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan

Alatavoitteet:

- Kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä vahvistetaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Kaupungin näkökulmasta korkeakoulujen yhteistoiminnalliset toimenpiteet ja hankkeet ovat ensisijaisia.
 - Luodaan pohjaa oppilaitosten, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen monialaiselle koulutus- ja tutkimusyhteistyölle ja laajennetaan niiden, kaupungin sekä elinkeinoelämän välistä yhteistyötä.
 - Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa tehtävää viestintä- ja markkinointiyhteistyötä lisätään.
 - Vahvistetaan Turussa opiskelien yhteyttä opiskelukaupunkiinsa yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa.
 - Yliopistojen kanssa tehtävää kaupunkitutkimusohjelmaa jatketaan. Kansainvälisen vertailun osuutta lisätään. Tutkimustuloksia hyödynnetään oman toiminnan kehittämisessä.
 - Turun vetovoimaisuutta yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa. Opiskelijakaupunki Turku –yhteistyön toteuttamista kaupungin, korkeakoulujen ja opiskelijajärjestöjen kanssa jatketaan.
-

-
- Mahdollistetaan opiskelijoiden järjestämien tapahtumien toteuttaminen elävään opiskelijakaupunkiin kuuluvana asiana.
 - Kaupunkikeskustaan kytkeytyvän tiedepuiston ja kampus-alueiden kehittämistä jatketaan suunnitelmallisesti siten, että Turun innovaatiokeskittymän identiteetti, rooli ja asema vahvistuvat.
 - Kehitetään edelleen Turun monipuolista ja vetovoimaista opiskelija-asumista ja tarjotaan Suomen parhaat opiskelija-asumisen edellytykset. Turvataan kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden asumismahdollisuudet.

3.2 VAIKUTTAVA JA UUDISTUVA TURKU

3.2.1 Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita

Alatavoitteet:

- Varmistetaan laajalla osallisuudella kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja kumppanien kanssa, että strategiset tavoitteet ovat yhteneväiset ja ymmärrettävät kaikille osapuolille.
- Sovitaan tarkoituksenmukaisesta työnjaosta ja yhteistyömalleista, joilla tavoitteisiin päästään.
- Kokeillaan rohkeasti uusia palvelumalleja ja uusia toimintatapoja yhdessä kumppanien kanssa.
- Hyödynnetään systemaattisesti asukkaita ja asiakkaita saatavaa palautetta palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa palvelumuotoilun keinoin.
- Määritellään hankintoja aikaisempaa laajemmassa yhteistyössä tarjoajien ja loppukäyttäjien kanssa.
- Kaupungin hankintamenettelyt toteutetaan niin, että ne luovat mahdollisuuksia ja kannustavat innovatiivisiin hankintoihin. Kaupungille laaditaan uusi ajantasainen hankintastrategia.

3.2.2 Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä

Alatavoitteet:

- Tuloksellisuutta ja mitattavia tavoitteita korostetaan kaikessa toiminnassa.
- Hyvällä johtamisella varmistetaan, että keskitytään niihin asioihin, jotka ovat tärkeimpiä sovitun lopputuloksen saavuttamiseksi.
- Kaupungin johtamisjärjestelmää, organisaatiota ja ohjausmallia arvioidaan säännöllisesti ja muutetaan tarpeen mukaan vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksia.
- Mahdollistetaan toiminnan muutos hyödyntämällä aktiivisesti digitaalisia työvälineitä yhtenäisten kaupunkitason pelisääntöjen mukaisesti.
- Otetaan käyttöön kaupunkitason kehittämismalli ja sitä tukevat yhtenäiset työtavat ja –välineet kaikessa kehittämisessä.
- Valitaan strategiset kärkihankkeet, joilla edistetään keskeisiä strategisia tavoitteita, joiden toteuttamiseen ja resursointiin kiinnitetään erityistä huomiota.

3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Asiakkaiden itsepalvelumahdollisuuksia lisätään tarjoamalla digitaalisia ajasta ja paikasta riippumattomia palveluita.
- Luodaan palvelujen ja asiakkuuksien ohjausmalli, joka auttaa tarjoamaan kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeisiin paremmin vastaavia palveluja kustannustehokkaalla tavalla.
- Sovitaan kaupunkitason periaatteet rajapintojen ja datan avoimuudelle ja noudatetaan näitä periaatteita kaikessa ICT-kehittämisessä ja hankinnoissa.
- Tiedot, palvelut, järjestelmät ja tietoliikenne suojataan tietoturva-vaatimukset huomioiden niin, että kaikki osapuolet voivat luottaa palvelun ja tietojen laatuun, toimivuuteen ja tietoturvaan.
- Noudatetaan tietojärjestelmien kehittämisessä ja hankinnoissa julkishallinnon kokonaisarkkitehtuuriperiaatteita.

3.2.4 Parempaa johtamista ja päätöksentekoa tuetaan tiedonhallintaa parantamalla

Alatavoitteet:

- Kehitetään kustannus- ja tuotelaskentaa siten, että ne tukevat paremmin sovittujen tavoitteiden seurannan ja johdon päätöksenteon tuen tarpeita.
 - Kehitetään parempia menetelmiä toimintaympäristön muutosten arviointiin ja tuotetaan laadukasta tietoa päätöksenteon ja johtamisen tueksi.
 - Kasvatetaan data-analytiikkaan liittyvää osaamista kouluttamalla kaupungin omaa henkilöstöä sekä hyödyntämällä kumppanuuksia.
-

-
- Kasvatetaan kaupungin omistaman datan arvoa luomalla datan kiertotalouden konsepti, jonka perustana on jo olemassa olevan tiedon tehokkaampi hyödyntäminen.
 - Luodaan digitaalinen tietoaalusta, jossa tiedon tuottajat, jalostajat ja hyödyntäjät kohtaavat.
 - Tuetaan kumppanuuksien avulla aktiivisesti datan hyödyntämiseen perustuvan ekosysteemin syntymistä.

3.2.5 Omistajaohjauksen vaikuttavuutta parannetaan vahvistamalla konsernimaista toimintatapaa

Alatavoitteet:

- Vahvistetaan konsernimaista työskentelyä luomalla yhteinen johtamisen vuosikello ja toimintatapa, jossa omistaja asettaa yhtiöille selkeät tavoitteet.
- Omistajaohjauksen vaikuttavuus määritellään yhtiön liiketoiminnan luonteeseen perustuen.
- Luodaan selkeät toimintamallit ja roolit omistajaohjauksen toteuttamiselle.
- Mahdollistetaan ja edellytetään konserniyhteisöjen välistä yhteistyötä, jolla voidaan saavuttaa tuottavuus- ja synergiaetuja.
- Hankintamenettelyt ja tukipalvelujen käyttöä koskevat ohjeistukset yhdenmukaistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Luodaan yhteistyöfoorumit ja -käytännöt, joiden kautta parhaat käytännöt saadaan koko konsernin käyttöön.

3.2.6 Kaupungin perustoimintaa tuetaan parantamalla tukipalvelujen laatua ja kustannustehokkuutta

Alatavoitteet:

- Tuotteistetaan palvelukeskusten palvelutuotteet ja kehitetään palvelujen johtamisen edellyttämää kustannuslaskentaa.
- Järjestetään tukipalvelujen tuottaminen kaupungin kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.
- Järjestetään tukipalvelut laadukkaasti ja hinnaltaan kilpailukykyisesti.
- Parannetaan jatkuvasti tukipalvelujen tuottavuutta.

3.2.7 Tilojen käyttöä tehostetaan uudistamalla toimintamalleja

Alatavoitteet:

- Kaupungin käytössä olevaa tilamäärää vähennetään toimintatapoja muuttamalla, uusia teknologioita hyödyntämällä ja lisäämällä yhteispalvelupisteitä.
- Toimitilaratkaisuissa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin välittömästi ja välillisesti omistamaa tilakantaa ja tilojen yhteiskäyttöä lisätään.
- Kaupungin omasta käytöstä poistuneista tiloista luovutaan nopeasti ja vapautuvat resurssit kohdennetaan käytössä olevaan tilakantaan.
- Huolehditaan tilakannan arvon säilymisestä ja korjausvelkaa vähennetään.
- Käytetään erilaisia tilojen hallintamuuotoja ja toteutus- sekä ylläpitomalleja pääomankäytön tehostamiseksi ja riskien hallitsemiseksi.

3.2.8 Strategista viestintää ja markkinointia toteutetaan kaupunkitasoisesti yhtenäisellä sisällöllä ja ilmeellä

Alatavoitteet:

- Varmistetaan kaupungin johtamiselle riittävä viestinnällinen tuki.
 - Hyödynnetään laaja-alaisesti digitaalisuutta sekä asukas- ja asiakastietoa viestinnän ja markkinoinnin suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.
 - Viestintää ja markkinointia tehdään suunnitellusti, systemaattisesti ja mitattavasti eri kohderyhmille.
 - Kotimaassa markkinointia ja viestintää tehdään pääkohderyhmänä turkulaiset sekä Suomen kasvukolmion alue.
 - Ulkomaan markkinointi ja viestintä keskittyy Itämeren alueeseen.
 - Samaa viestinnällistä ilmettä käytetään johdonmukaisesti kaikessa kaupungin viestinnässä ja markkinoinnissa.
 - Tunnistetaan edunvalvonnan kannalta tärkeimmät asiakokonaisuudet ja korostetaan niitä viestinnässä ja markkinoinnissa.
-

3.3 RAKENTUVA TURKU JA YMPÄRISTÖ

3.3.1 Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina

Alatavoitteet:

- Kaupunkikehittämisen tavoitteet ja niiden toteuttaminen kytketään osaksi kaupungin kärkihankkeita.
- Strategisiksi maankäytön hankkeiksi nostetaan keskustan kehittämisen rinnalle viisi tärkeintä aluekokonaisuutta, jotka kaikki tukevat Turun asemaa osana pohjoista kasvukäytävää: kaupunkikeskustaa meren suuntaan laajentava Linna-kaupunki, Kampus ja Tiedepuisto sekä siihen kytkeytyvä Itäharjun muuntuvan maankäytön alue, Skanssin älykäs ja kestävä kaupunginosa sekä lentokentän, logistiikan ja tuotannollisten toimialojen Logi City ja Blue Industry Park.
- Strategiin maankäytön hankkeisiin liitetään suunnittelun alkuvaiheista lähtien älykkään kaupungin palvelukanava- ja teknologiaratkaisut sekä monipuolinen Living Lab-ajattelu.
- Kehityskohteiden omaleimaisuutta hyödynnetään viestinnässä ja markkinoinnissa hankkeiden alusta lähtien.
- Kaupungin huolehtii aktiivisesti kiinteistöomaisuutensa kehittämisestä sekä arvosta.

3.3.2 Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään laajalla yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Keskustan kilpailukykyä liike-elämän, kaupan, kulttuurin ja matkailun vetovoimaisena keskittymänä parannetaan tarvittavilla investoinneilla ja yhteistyöllä.
- Laaditaan keskustan kehittämisen toimintamalli ja toteutetaan siihen liittyvää markkinointia laajalla yhteistyöllä elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kanssa.
- Keskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä ja viihtyisänä olohuoneena kehitetään parantamalla korkeatasoisia julkisia kaupunkitiloja ja kävelypainotteisia alueita erityisesti jokirannassa, Kauppiaskadulla, Kauppahallin korttelissa ja Fortuna-korttelissa.
- Kauppatorin alueen miljöö ja toiminallisuus kohotetaan arvoiseensa asuun.
- Ympärivuotista houkuttelevuutta edistetään katetuilla kauppakortteleilla ja helppokulkuisilla kortteleiden keskinäisillä yhteyksillä.
- Kehittämisessä varmistetaan vilkkaan kulttuurielämän ja vireän tapahtumatoiminnan edellytykset keskustan kaupunkitilassa muun muassa luomalla matalan kynnyksen selkeä lupaohjeistus ja -palvelu.
- Asukkaiden tarpeet keskustan siisteydestä, turvallisuudesta ja rauhallisesta viihtyisyydestä otetaan huomioon.
- Kaupan kehittymistä tuetaan keskustan elinvoimaa tukevalla tavalla.
- Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla sekä parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä.

3.3.3 Huomisen rakentamista edistetään maankäytön kehittämisen kokonaisvaltaisuutta, ennakkoluulottomia kumppanuuksia ja yhteistyömalleja korostavalla toimintamallilla

Alatavoitteet:

- Maankäytön ohjausmallissa korostetaan ja kehitetään kokonaisvaltaista raja-aitoja ylittävää projektimaista työskentelytapaa.
- Nostetaan kumppanuuksilla kaupunkiympäristön laatutasoa.
- Kaupunki hankkii tarvittaessa käyttöönsä raakamaata ja edistää rakentamista maankäyttösopimuksin.
- Tarjotaan uusilla alueilla aktiivisesti kehitysalustoja kannustaen toimijoita innovatiivisuuteen ja uusien mahdollisuuksien etsimiseen.
- Edistetään hyvin toteutetulla avoimella osallisuudella yhteisen kaupunkiympäristönäkemyksen vahvistumista.
- Hankkeiden käynnistämisen perustaksi laaditaan tarkoituksenmukaisessa laajuudessa esiselvitykset, joiden pohjalta voidaan arvioida hankkeiden taloudellisia ja toiminnallisia kokonaisvaikutuksia.
- Hankkeissa ja alueilla varmistetaan tarkoituksenmukainen ja riittävä ympäristörakentamisen ja infrastruktuurin mitoitus ja laatutaso.

3.3.4 Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella

Alatavoitteet:

- Kaupunkirakennetta eheytetään monipuolisesti asumistoiveisiin ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaten.
-

-
- Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunki uudistusalueille joukkoliikenteen kehityskäytävälle.
 - Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittymisen myötä kohti merta.
 - Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostetaan rakennetun kaupunkiympäristön laatua.

3.3.5 Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille

Alatavoitteet:

- Tuetaan asuntorakentamisen monipuolisuutta ja kehitetään asuntotuotantoa niin, että luovutettavissa oleva tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantoa.
- Puretaan tarpeettomasti asumisen hintaa nostavaa harkinnanvaraista säännöstöä ja normistoa.
- Esteettömyydestä huolehditaan muusta norminpurusta huolimatta.
- Kaupunki toimii tarvittaessa aktiivisesti riittävän ja kysyntää vastaavan omistus- ja vuokra-asuntotarjonnan varmistamiseksi.
- Väestön nopea ikääntyminen otetaan huomioon asuntoalueiden suunnittelussa ja ikääntyneiden mahdollisuutta kotona asumiseen tuetaan.
- Varmistetaan ikääntyvän väestön tarpeisiin vastaava monipuolisten asumismuotojen tarjonta ja kohtuuhintainen asuntokanta.
- Erityisasumisen järjestäminen suunnitellaan kokonaisvaltaisesti niin, että edistetään erityis- ja vuokra-asumisen tasapainoista jakautumista kaupunkiseudulla.
- Tuetaan liikkuvan työvoiman asumisen tarpeita kehittämällä kumppaneiden kanssa monimuotoisia toimintamalleja.

3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029

Alatavoitteet:

- Turun kaupunki laatii Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman, joka sisältää toimenpiteet Turun alueen kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi vuoteen 2029 mennessä vähintään 80 prosentilla vuoden 1990 tasoon verrattuna, sekä välitavoitteet ja seurannan valtuustokausittain 2021 – 2025 – 2029.
 - Kaupunki huolehtii maaperässä ja kasvillisuudessa olevasta hiilivarastosta pyrkimällä lisäämään viheralueita ja säilyttämään alueensa metsiä, peltoja, kasvillisuuden määrää ja suosimaan luonnonmukaisuutta istutusalueilla. Uudenlaista kaupunkiluontoa ja viherrakentamista lisätään kaupungin tiivistyessä.
 - Panostetaan voimakkaasti energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian tuotannon lisäämiseen sekä konsernin omin toimin, että aktiivisesti kannustamalla yrityksiä, yhteisöjä ja kansalaisia investoimaan.
 - Turun kaupungin ja kaupunkikonsernin omissa tila-, kiinteistö-, infrastruktuuri- ja ajoneuvoinvestoinneissa sekä soveltuvasti myös muissa investoinneissa ja hankinnoissa huomioidaan kasvihuonepäästövaikutukset sekä elinkaaren aikainen energiankulutus.
 - Rakentamista Turun alueella ohjataan entistä voimakkaammin vähäpäästöiseksi sekä energia- että liikkumISRatkaisuja koskien.
 - Ilmastonmuutoksen hillinnän ohella myös ilmastonmuutokseen varautumisen toimenpiteet huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä.
 - Monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön arvojen säilymistä tuetaan aktiivisesti ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin ja luontoa varjelevin tavoin myös kaupunkiympäristössä. Tässä hyödynnetään uusinta tutkimustietoa.
 - Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan.
 - Uusiutuvien energiamuotojen osuutta kasvatetaan ja energiajärjestelmän älykkyyttä kehitetään erityisesti valituilla uusilla alueilla, jotka toimivat pilotteina uudistusten laajentamiselle.
 - Sähköntuotannossa kannustetaan paikallisiin olosuhteisiin otollisesti istuvia, aurinkoenergiaan perustuvia toteutuksia.
 - Resurssi- ja materiaaliviisaus ulotetaan läpimenevästi toimintatapoihin, rakennusmateriaaleihin ja maa-aineksiin.
 - Rakentamisen resurssiviisauden nostamista kilpailueduksi uudensalaisille liiketoiminnoille tuetaan.
 - Edistetään kiertotaloutta vahvistamalla yhdyskuntajätteiden materiaalihyötykäyttöä sekä sitä täydentävää paikallista energiahyötykäyttöä.
 - Kaupunki varautuu toiminnassaan ilmastonmuutoksen aiheuttamiin ilmiöihin.
-

3.3.7 Ympäristön kannalta kestävää ja turvallista liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä

Alatavoitteet:

- Kaupunki- ja palvelurakennetta kehittämällä tuetaan välttämättömän liikkumistarpeen vähentämistä sekä Turun alueella että myös kaupunkiseudulla maankäytön, asumisen ja liikenteen seudullisen yhteistyön ja sopimuksen avulla.
- Liikennejärjestelmän sisällön kulmakivinä ovat kaikkien kulkumuotojen yhteensopivuus, liikenneturvallisuus sekä liikenteen päästöjen vähentäminen.
- Turku on aktiivinen toimija seudullisen liikennejärjestelmän linjausten valinnassa.
- Joukkoliikennettä kehitetään seudullisesta näkökulmasta edistäen käytettävyyttä arki- ja työmatkaliikenteessä.
- Terveydelle tärkeää hyötyliikuntaa edistetään kantakaupunkialueella kehittämällä koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille.
- Kaupunki painottaa liikkumiseen liittyvissä hankinnoissaan ympäristönäkökulmaa sekä älykkäitä ja ilmastoystävällisiä teknologioita ja liikkuminen palveluna -lähestymistapaa.
- Toteutetaan kestävä liikenteen ja liikkumisen kaupunkirakenteellisia edellytyksiä vahvistava matkakeskus.
- Lisääntyvän huolto- ja jakeliikenteen haasteisiin vastataan innovatiivisin sujuvuutta parantavin toimenpitein.

3.3.8 Vanhan rakennuskannan innovatiivista uusiokäyttöä lisätään yhdistämällä luovasti vanhaa ja uutta rakentamista

Alatavoitteet:

- Vanhan rakennuskannan kehittämistä kulttuurin ja matkailun käyttöön sekä elinkeinotoimintaan edistetään.
- Arkkitehtuurissa korostetaan tietoisuutta historiallisesta jatkuvuudesta sekä vanhan ja uuden harmonisesta yhteensovittamisesta.
- Korjaus- ja täydennysrakentamisessa edistetään Turun alueen toimijoiden osaamista luontevasti hyödyntäviä teollisia toteutustapoja, kuten teräs- ja tilaelementtirakentamista sekä puuosaamista.
- Turku toimii aktiivisesti korjausrakentamiseen liittyvien valtakunnallisten määräysten kehittämisessä niin, että vanhan korjaamisesta tulee nykyistä useammin kohtuullisin kustannuksin houkutteleva vaihtoehto.
- Historiallista ympäristöä tuodaan kaupunkilaisille ja matkailijoille näkyväksi uusien käyttötapojen sekä tapahtumien ja tilapäisten käyttöjen avulla.

3.3.9 Kaupungin vetovoimaisuutta lisätään korostamalla veden ja kaupunkiluonnon saavutettavuutta sekä ekologista laatua

Alatavoitteet:

- Kaupunkilaisille, matkailijoille ja elinkeinoelämälle suunnatuissa toimenpiteissä painotetaan veden synnyttävää vetovoimaa.
- Aurajokeen ja merellisyyteen liittyviä tavoitteita edistetään aktiivisesti.
- Merellisen asumisen mahdollisuuksia kehitetään arkkitehtonisesti kunnianhimoisin suunnitelmin ja toteutuksin.
- Kansallisesta kaupunkipuistosta ja -luonnosta haetaan aktiivisesti nostetta kaupungin vetovoimalle.
- Kansallisen kaupunkipuiston muodostamaa vihreää akselia ja siihen liittyvää viherverkostoa sekä ekologisia käytäviä kehitetään niin, että ne edistävät luonnon monimuotoisuutta. Lähiluonnon tulee olla mahdollisimman hyvin kaupunkilaisten saavutettavissa.
- Turun kaupunki laatii luonnonympäristön arvojen säilymistä ja kehittämistä tukevan ohjelman.
- Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisin toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienviesien ja rannikkovesien tilaa.
- Hulevedet huomioidaan kaupungin hulevesiohjelman mukaisesti kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa. Toimenpiteet lisäävät asumisen viihtyisyyttä ja auttavat osaltaan varautumaan ilmastomuutokseen.
- Matkailun infrastruktuuri otetaan kokonaisvaltaisesti kehittämiskohteeksi jokivarressa ja merenrannoilla edistäen samalla saariston saavutettavuutta.
- Kaupunki toimii mahdollistajana vapautuvien rantojen saamisessa aktiiviseen käyttöön.

3.3.10 Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristöllä ja palveluilla

Alatavoitteet:

- Tiivistyvässä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherrakentamiseen.
 - Kaupunkiympäristön ympärivuotista vetovoimaisuutta lisätään toteuttamalla lasikatteisia tai muulla tavalla ympärivuotiseen käyttöön soveliaita kaupunkitiloja.
-

-
- Kaupunkirakentaminen valjastetaan tukemaan kaupunkilaisten aktiivisuutta, liikkumista ja omaehtoista viihtyvyydestä ja hyvinvoinnista huolehtimista.
 - Kaupunkiympäristön turvallisuudesta ja siisteydestä huolehditaan suunnitelmallisesti ja puuttamalla epäkohtiin viivyttämättä.
 - Kaupunkiympäristöä kehitetään jatkuvasti periaatteella, jonka mukaan esteetön ympäristö on parempaa ympäristöä kaikille.
 - Kaupunginosien eheyttä tuetaan tarjoamalla monimuotoista rakentamista ja monipuolisia toimintoja, asumisratkaisuja ja asumisen hallintamuotoja.
 - Edistetään alueidentiteetin ja yhteisöllisyyden vahvistumista sekä kaupungin eri toimijoiden yhteistyötä tukemalla yhteiskäyttöisten tilojen toteutumista niin uudis- kuin korjausrakentamisessa.
 - Etsitään ja kokeillaan aktiivisesti lapsiperheiden asumisratkaisuja täyttäviä ja kiinnostusta lisääviä suunnitteluratkaisuja.
-